

Oppsummering av alle innspill med kommentarer fra forslagsstiller og kommunedirektør

Plannavn	Sauda, gnr. 44,45 og 46 m.fl. Birkeland – Sønnå havn, industri og anlegg
Arealplan-ID	2022002
Saksnummer	22/491
Forslagsstiller	Iverson eFuels
Sist revidert	14.5.2025

Dette dokumentet inneholder informasjonen fra vedleggene: *PBH04-D03 Oppsummering av uttalelser etter høringer, Merknadsskjema utarbeidet av Iverson_rev NO* som er utarbeidet av Norconsult og forslagsstiller Iverson. Dette dokumentet inneholder i tillegg kommunedirektørens kommentar til alle innspill.

Innhold

1. Offentlig ettersyn.....	2
1.2 Offentlige uttalelser med innsigelser	2
1.2 Merknader fra private og offentlige myndigheter.....	15
2. Begrenset høring 27.9.24 – 21.10.24	94
3. Begrenset høring 12.11.24 – 3.12.24	104
4. Begrenset høring 18.11.24 – 8.12.24	105
5. Begrenset høring 24.3.25 – 23.4.25	108

Aina R. Nilssen, 15
 Aktieselskabet Saudefaldene, 15
Anders Amdal, 15
Bodil Bojesen, 28
 Eigil Arnfred, 15, 28
Eirik Herheim Aartun, 17

Elise Kristin Møllerhaug Schmall., 17
 Grethe Helen Handeland, 15, 19
Inger Johanne Herheim, 16
 Innspill underskrevet av 213 stk, 15
Karl Olav Aartun, 25
 Kjell Marwin Lavik, 15, 24

Kjell Vidar Handeland, 19

Kystverket, 2

Lars Terje Birkenes, 25

Marwin og Withold, 15, 24

NVE, 3

Prosjektil, 15, 74, 75, 77, 101, 102, 103

Rogaland fylkeskommune, 5

Siv Hege Lund, 15

Statens vegvesen, 4

Statsforvalter i Rogaland, 8

Sverre Gustav, 15

1. Offentlig ettersyn

1.2 Offentlige uttalelser med innsigelser

Uttalelser fra myndigheter med innsigelsesrett:

1. Kystverket
2. NVE
3. Statsforvalteren i Rogaland
4. Statens vegvesen
5. DSB
6. Rogaland fylkeskommune

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i uttalelse	Forslagsstillers kommentar
1	Kystverket, 23.5.2024 Dok. 24/7526	«Kystverket fremmer innsigelse til planforslaget grunnet mangelfulle utredninger av virkninger på fremkommelighet og sikker ferdsel til sjøs, med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4. Slik planforslaget foreligger kan ikke Kystverket ivareta de interessene vi er satt til å ivareta som statlig sektormyndighet, jf. §§ 3-2 tredje ledd og 5-2 første ledd.» «Kommunens utredningsplikt: Kystverket vil understreke at vi generelt er positive til tiltak som bidrar til det grønne skiftet. Dette må likevel gjøres på en slik måte at det tas hensyn til annen skipstrafikk. Kommunen må vurdere hvilke virkninger en plan har for omgivelsene, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 første ledd. Planbeskrivelsen må vise hva planen vil medføre for berørte parter, interesser og hensyn. Det er dette som ligger i uttrykket «virkninger».... «Det er spesielt viktig å vurdere virkningene for eksisterende og ny ferdsel som følge av type last og sikkerhetsmarginer, bøyer og fortøyingssystem i fjorden, stenging av fjorden og ising..»... «Vi har forstått det slik at dette innebærer et fortøyingssystem hvor bøyer og anker vil ligge klart til bruk, og derfor noe som annen ferdsel må forholde seg til. Kommunen må avklare hvordan dette vil påvirke ferdselsmulighetene til/fra eksisterende industrikai.» ... Grunnlaget for innsigelsen er i hovedsak følgende:	Som planbeskrivelsen sier er det planlagt et anløp for ammoniakkbåt en gang i måneden og Kystverket skriver at store bulkbåter kommer med «flere ukers mellomrom» til Eramet sin kai. Det er dette forholdet som krever tilpasning av anløpene. Iverson eFuels mener at liggetiden til ammoniakkskipp i svært få timer på årsbasis, og potensiell samtidig trafikk til Eramet sine kaier som vil komme nærmere enn 200 m, er svært sjelden. For disse situasjonene er Iverson innstilt på ha egen taubåt tilgjengelig eller dekke kostnaden for bruk av denne tjenesten. Det vises til eget notat 52202514_KYST-N01, datert 19.09.2024. Flytebøyen er forutsatt fortøyd i fast posisjon og ledningene vil ligge lavt i vannet, slik at de ikke fryser så raskt. I tillegg er Iverson eFuels innstilt på å etablere et system med «bobler»/vannsirkulasjon eller «boblegarding» som hindrer frysing

		«Ammoniakkanleggets plassering vil komplisere manøvrering for de noe mindre lastefartøylene (som skal til Eramet sine kaier) og sannsynligvis øke behovet for taubåt for de som skal til og fra smelteverket. Dette vil minke sikkerhetsmarginen og kan føre til at skipsfører vegrer seg for å bruke kaia. Det må også gjøres en vurdering av behov for taubåtassistanse, herunder sikkerhetsvurdering mht tilgjengelig taubåtassistanse. Anleggsfasen er anslått til å være 20-24 måneder. Det er lagt til grunn at det kan være aktuelt å opparbeide hele industriområde. En stor del av fabrikkkanlegget vil bli levert som ferdige moduler og de største volumene ankommer sannsynligvis sjøvegen og må transporteres fra kai i Sauda til Birkeland og tanken til Hesthammar. Det må gjøres en konkret vurdering på hvordan økt/endret trafikk påvirker eksisterende trafikk, både i anleggsfasen og i produksjonsfasen.» <u>Et subsidiært forhold for innsigelsen er knyttet til ising</u> «Vi kan ikke se at mulig skade på fortøyningsarrangement og lastebøye som følge avis og isbryting er behandlet som en del av planforslaget. Vi ber om at dette vurderes konkret. Det må også avklares om det er behov for utvidet isbryting i farvannet for å kunne drifte anlegget.»	for å ivareta sikkerheten til ledningen. En ytterligere sikrings-/bufferfaktor er at tanken har stor nok kapasitet, slik at anløp kan utsettes inntil isforholdene er blitt bedre. Tiltakene er lagt fram for Kystverket i et eget notat, KYST-N01 datert 19.09.2024 og ble oversendt Kystverket den 20.09.2023. Kystverket har svart med å trekke innsigelsen i brev datert 23.10.2024, se
Kommunedirektørens kommentar: Se kommentar i 2. Begrenset høring 27.9.24 – 21.10.24			
2	NVE 23.5.2024 Dok. 24/7516	«NVE har innsigelse (jf. pbl § 5-4) til planen. Grunnlaget for innsigelsen er at planen legger til rette for vannuttak fra Storelv som er et regulert vassdrag. Det mangler dokumentasjon på hvordan krav til minstevannføring i Storelva skal ivaretas. - For å løse innsigelsen trenger NVE en skriftlig bekreftelse på at det er inngått avtale mellom tiltakshaver og konsesjonær som sikrer at krav til minstevannføring blir ivaretatt. NVE skal vurdere avtalen opp mot vannressurslovens bestemmelser før reguleringsplanen vedtas. <u>Bakgrunnen er at:</u> «Produksjon av hydrogen gjennom elektrolyse krever store mengder rent vann. Planforslaget legger opp til uttak av vann fra Storelv. Ifølge planbeskrivelsen blir vannuttaket dimensjonert for totalt uttak på inntil 903 m³/time, mens normalt uttak er 301m³/time. Det opplyses at i snitt vil vannføringen i Storelv kunne bli redusert med inntil 84 l/s. Det er gitt konsesjon til Saudefaldene AS gjennom en Kongelig resolusjon av 1.8.2003 med krav om minstevannføring på 3 m³/s	Iverson eFuels AS legger fram avtale med Saudefaldene AS som sikrer at minstevannføring er ivaretatt. I sjeldne tilfeller vil dette bety at Saudefaldene AS ikke kan ta ut de vannmengdene de ønsker, slik at ammoniakkproduksjonen kan skje 24/7/365.

		(sommer) og 1 m³/s (vinter), målt i Storli. Det har vært dialog mellom forslagsstiller, tiltakshaver og NVE i forkant av høringen. ..Da ble det avklart at et nytt uttak av vann i Storelv ikke kan konsesjonsbehandles av NVE fordi det allerede er krav om minstevannføring på strekningen der det planlegges uttak av vann til produksjon/kjøling. For å sikre at vannuttaket til hydrogenproduksjonen ikke går ut over minstevannføringen i Storelv, må det inngås en avtale mellom tiltakshaver og konsesjonær som regulerer vannuttaket. NVE trenger en bekreftelse på at det er inngått en avtale om vannuttaket, og at kravet til minstevannføring på den aktuelle strekningen blir overholdt selv om tiltakshaver tar ut vann til sin produksjon. ... Vi vurderer at selve installasjonen med vannuttaket i Storelv og virkninger av dette mot flom, erosjon, gyteområder etc. er godt beskrevet i KU-Rapport Uttak av prosessvann –vurdering av påvirkning på vannmiljø, VRL01_WP007-001, J04, datert 2023-12-15. Det er også tatt inn bestemmelse i planen som begrenser anleggsarbeid i Storelv til perioden 01.07-01.09 av hensyn til fisk/vannmiljø. Installasjonen i seg selv anses ikke som konsesjonspliktig etter vannressursloven. Tiltaket skal behandles etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. For å løse innsigelsen trenger NVE en bekreftelse på at det er inngått en avtale om vannuttaket som sikrer at kravet til minstevannføring blir ivaretatt. <u>Innledningsvis skriver NVE:</u> «Vi har ikke hatt kapasitet til å gå grundig gjennom alle plandokumentene. Vi har lest konklusjonene i de dokumentene som vi har ansett som relevante for våre saksområder, og sett på ROS-analyse, plankart og bestemmelser innenfor våre tema. Ut ifra det vi har sett, er det gjort et faglig godt arbeid innen våre saksområder.» <u>Således er innsigelsen kun knyttet til vannuttak og avtale som skal forelegges:</u> For å løse innsigelsen trenger NVE en bekreftelse på at det er inngått en avtale om vannuttaket som sikrer at kravet til minstevannføring blir ivaretatt.	
Kommunedirektørens kommentar: Se kommentar i 4.Begrenset høring 18.11-24 – 8.12.24			
3	Statens vegvesen 29.5.2024 Dok. 24/7823	«Våre tidligere merknader i saken er ivaretatt og vi har ingen særlige merknader til planforslaget.»	Sektoransvaret til Statens Vegvesen innenfor trafiksikkerhet og vegtransport er ivaretatt gjennom fylkeskommunen og kommunen og særlig for vegene disse har ansvaret for.

Kommunedirektørens kommentar: OK			
4	DSB 4.6.2024 Dok. 24/8131	DSB viser til merknad ved oppstart og avslutter sin uttalelse slik: <i>«Basert på oppdatert informasjon så er ammoniakk tanken nå foreslått plassert nærmere bebyggelse. Det går frem av plandokumentasjonen at QRA'en er påbegynt og det antas at ny plassering av tanken, nærmere bebyggelse, vurderes i henhold til DSBs akseptkriterier. Ytterligere vurderinger av DSB vil gjøres som en del av håndtering av samtykkesøknad for anlegget.»</i>	Det kan ikke tolkes på andre måter enn at DSB ikke har innvendinger (innsigelse) eller vesentlige merknader til planforslaget.
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering.			
5	Rogaland fylkeskommune 3.6.2024 Dok. 24/8481 Rogaland fylkeskommune v/forvaltning (bygg) 10.6.2024 Dok. 24/8589	Fylkeskommunen uttaler seg som plan-, kultur- og veimyndighet (hele uttalelse er lagt ved): <i>«.... Fylkesdirektøren fremmer administrativ innsigelse til planen ettersom undersøkelsesplikten etter kulturminneloven ikke er oppfylt. Vi gjør oppmerksom på at reguleringsplanen dermed ikke kan egengodkjennes før denne innsigelsen er løst, ved at kulturhistoriske registreringer er gjennomført. Utfyllende opplysninger i punktet om automatisk freda kulturminner senere i brevet. (1) Fylkesdirektøren fremmer også administrativ innsigelse mot manglende markering av den fredede rørgaten knyttet til Sauda III der denne omfattes av planområdet. Innsigelsen kan frafalles ved markering av det aktuelle arealet med hensynssone H730 og ved å ta inn relevante bestemmelser til planen. Jfr. punktet om nyere tids kulturminner.»(2) Område I3 i Sønnå havn er i strid med kommuneplanen, og har et visst konfliktnivå med naturverdier. Når fylkesdirektøren kan anbefale løsningen som foreslås handler det om en samlet vurdering av hensyn i saken. Fylkesdirektøren fremmer imidlertid faglig råd om at naturinngrep i I3 reduseres til et minimum. (3) Ved politisk behandling av saken er det foreslått at området LNF7 kan omdisponeres til næring. Fylkesdirektøren understreker at dette vil kreve en ny høring av planen. Et slikt forslag frarådes også da området kan utgjøre en viktig buffer mot I3. Dersom en slik buffer ikke skulle vise seg å være nødvendig bør det vurderes om LNF7 skal omdisponeres til næring, og I3 tilbakeføres til LNF, for å bedre ivareta naturverdiene i området. En større omdisponering av LNF-areal vurderes som konfliktfylt. (4) Området VKA viser havbunn som vil bli dekket av massefylling, som skal gi stabilitet til område I3. Fylkesdirektøren fremmer faglig råd om at areal som dekkes av masser reduseres til det som er absolutt nødvendig. Eventuelle overskuddsmasser fra tunneldriving og</i>	(1) Vi er kjent med lovkrav og avtale om arkeologiske undersøkelser som er gjennomført innen uke 37. Det er ikke gjort funn innenfor planområdet på Birkeland som ble redusert dagene før den 13.9.2024 da Rogaland Fylkeskommune konkluderte med at undersøkelsene er avsluttet. Innsigelsen vil trekkes formelt med begrenset høring som kommunen gjennomfører. (2) Hensynssone H370 for rørgaten legges på flaten hvor den krysser tunnelen. Krav om bestemmelser knyttet til varsling i forkant av sprengningsarbeider tas til følge og knyttes mot H730 (båndlegging kulturminner) på plankart (vertikalnivå 1 og 2) samt i bestemmelsene. (3) I3 er redusert så mye som mulig basert på krav for tankanlegget (tilgjengelighet og anlegg rundt) samt geologisk og geotekniske vurderinger. Tanken må stå på fjellgrunn. Ingen endringer. (4) Sauda kommune, vil sende endring av område LNF7 til I4 på

	opparbeiding av I3 bør, i tråd med prinsippene i regionalplan for massehåndtering, prioriteres til gjenbruk. (5) ...Med bakgrunn i et mål om reduksjon i klimagassutslipp fremmer fylkesdirektøren derfor faglig råd om at det sikres sykkelparkeringsplasser av høy kvalitet, og at det settes stramme føringer for bilparkering. Turveien langs elva får ifølge bestemmelsene en standard som gjøre denne til en attraktiv sykkelrute. Enkel adkomst til næringsområdet bør sikres for at denne skal være et realistisk alternativ til bilkjøring. (6).. «...Byggegrensen skal iht. «Rammeplan for avkøyrslar og byggjegranser på riks- og fylkesveg» være 50 meter målt fra veiens senterlinje. Spørsmål angående byggegrenser rettes til Rogaland fylkeskommune...» (7) «Byggegrenser gjelder også tiltak under bakken. Siste setning i foreslått reguleringsbestemmelse må fjernes. I planbestemmelse § 5.3.1 må setningen «...Innenfor arealet tillates etablert lednings- og kabelanlegg i samsvar med godkjente planer...» fjernes. Det kan ikke gis slike tillatelser i planbestemmelsene. Dette må omsøkes.» (8) « ...Vei som ikke skal endres i forbindelse med gjennomføring av reguleringsplanen, kan alternativt tas ut. Vi forutsetter ellers at alt veiformål som gjelder fylkesveinettet, er dimensjonert i samsvar med gjeldende krav.» (9) «For tiltak som berører veigrunnen langs fylkesveinettet kreves det en gjennomføringsavtale med veimyndigheten. En avtale for gjennomføring skal være inngått med Rogaland fylkeskommune før byggestart. Dette må sikres i reguleringsbestemmelsene.» (10). «Hva angår fagrapport/delutredning for kulturminner og kulturmiljø, er fylkesdirektøren stort sett enig i konklusjonene, selv om enkelte verdier og påvirkningsgrader etter fylkesdirektørens vurdering nok kunne ha vært justert.» (11) «Fagrapport/delutredning for landskap omtaler i større grad fjernvirkning på landskap (herunder kulturlandskap) enn hva fagrapport ..for kulturminner...gjør. - Fylkesdirektøren er til dels uenig i vurderingene av visse delområder i denne delutredningen. --- Fylkesdirektøren gir faglig råd om at det sikres avbøtende tiltak for å redusere den visuelle dominans: Anlegget - særlig de store tankene – bør gis en avdempet fargesetting og det bør unngås blanke, reflekterende flater. Dette er i tråd med anbefaling for skadeforebyggende tiltak i fagrapport/delutredning for landskap.» (12) «Den nye rørledningen krysser den fredede rørgaten under bakkenivå og det vil derfor ikke oppstå visuell konflikt. Det har dog underveis i prosessen vært tydelig tematisert at anleggsarbeidene ikke må skade rørgaten. Særlig har skadevirkninger som følge av rystelser ved boring og sprenging under anleggsfasen vært nevnt som et faremoment.» (13)	en avgrenset høring med andre elementer som berører Hesthammar. - Forslaget om å «tilbakeføre» I3 til LNF vil sette en absolutt stopper for Iverson sitt prosjekt. Ingen endringer. (5) Senere prosjektering kan gi et mindre fotavtrykk på fjordbunnen (konservativ tilnærming) og det er også i Iverson sin interesse å fylle minst mulig. Fotavtrykket er basert på geotekniske krav (NGU sine vurderinger med et konservativt/sikkert grunnlag) og er ikke et resultat av «dumping» nært uttakssted. Det er redegjort at det blir overskuddsmasser ved I3 og at disse skal brukes til tomteopparbeidelse på Birkeland, dvs. at massene brukes (ikke «gjenbrukes») lokalt. Ingen endringer. (6) Det er sikret/satt krav om sykkelparkeringsplasser tilsvarende ca. 20-25% av de ansatte for I1 og I2. Det er lagt til en setning i bestemmelsene om at sykkelparkeringsplasser skal ha høy kvalitet og være under tak. Liten endring i bestemmelsene (7) Spørsmålet vedrørende byggegrense som foreslått med 25 meter er avklart i dialog med samferdselsavdelingen hvor notateter og tegninger med prinsipp og planskisser har blitt oversendt og akseptert. Dette er bekreftet pr. e-post den 14.8.2024. Mindre endringer i bestemmelsene. (8) Det er en klar forutsetning at anlegg i grunnen må ligge
--	--	---

	«Fabrikkanlegget vil, som nevnt over, fremstå dominerende for opplevelsen av kulturlandskapet, og inntrykket bør derfor dempes og tilpasses best mulig. Fylkesdirektøren gir faglig råd om at det settes klare krav om arkitektonisk kvalitet og landskapstilpasning for det foreslåtte fabrikkanlegget på Birkeland.» (14) <u>I tillegg har RFK sin avdeling for forvaltning av eiendom (her Sauda VGS) sendt en selvstendig uttalelse som er en innstilling til Fylkestingets møte den 18. juni 2024:</u> « ...Dersom planforslaget vedtas vil Sauda videregående skole, avdeling Birkeland, trolig komme i konflikt med de fremtidige faresonene til fabrikkanlegget. Fylkesdirektøren vil understreke viktigheten av at fremtidig lokasjon av Sauda videregående skole, avdeling Birkeland, fortsatt skal være lokalisert i Sauda. Det vil være nødvendig å flytte skolens avdeling til en egnet erstatningstomt i Sauda med tilfredsstillende samferdselsvegnett og infrastruktur som tillater studieprogrammet transportfag for tunge kjøretøy. Fylkesdirektøren vil være opptatt av å unngå driftsstans for skolen, og at en eventuell flytting må skje innen produksjonsstart av anlegget. Sauda kommune og forslagsstiller Iverson-eFuels, har opprettet dialog med fylkesdirektøren for å ivareta skolens virksomhet og interesser ved en eventuell realisering ammoniakkfabrikk i området. Det må arbeides videre med alternativ lokalisering av Sauda videregående skole, avdeling Birkeland. Erstatningstomt må avklares hvor reguleringsformål, tilhørende infrastruktur og nødvendig samferdselsanlegg tillater en nyetablering av skolens virksomhet innen produksjonsstart av ammoniakkfabrikken. Fylkesdirektøren er innstilt på å samarbeide med forslagsstiller i kartleggingen av egnet erstatningstomt samt gå i dialog vedr nødvendige avtaler som sikrer begge parter. Fylkesdirektøren aksepterer at planforslaget kan 2. gangs behandles så snart en intensjonsavtale som legger rammer og føringer for erstatningstomt i det tilfellet skolen må flyttes, er fremforhandlet og politisk behandlet i fylkesutvalget.» (Vår utheving, se kommentar nr. 15)	innenfor 25 meter sonen, både på langs og noe på tvers (=kryssing). Det gjør de også idag. Ingen endringer. (9) Kommentaren om «Kjørebane» gir ikke mening. Planen og prosjekt må dekke mange krav utover det vegfaglige. LNF, fareområder etc. er essensielt for denne planen. Da må vegen være med så langt som fareområder krever det. Fareområdene er redusert i revidert forslag. I bestemmelsene er det også vist til N100 som samsvarer med standarden av dagens veg. Ingen endringer. (10) Kravet er tett knyttet til rekkefølgekrav og krav som kommunen stiller. 'Gjennomføringsavtale' er egentlig et privatrettslig element som ikke skal inn i reguleringsplanen, men i dette tilfellet er det ikke noen veg utenom. Kravet er innarbeidet i bestemmelsene. (11) Ingen kommentar eller endring. (12) Rådet er identisk med vedtaket i USU og det er tatt inn bestemmelse om fargebruk i revidert versjon. (13) Dette er identisk med punkt (2) om hensynssone og krav til varsling i bestemmelsene. (14) Dette er bygg/anlegg som designes med helt andre krav/forutsetninger enn bygg og det er svært begrenset handlingsrom for 'arkitektonisk kvalitet'. Plassering i terreng (kotehøyde) og eventuelle skjermende tiltak som voll
--	--	---

			(kombinert med natursteinsmurer) og beplantning, er bedre egnet å dempe virkningen. Sauda kommune ønsker ikke ytterlige endringer eller krav. (15)Iverson har lagt fram en løsning for hvilke bedrifter som skal flyttes. Dette skjer på bakgrunn av justeringer innenfor fabrikkområdet og en ny QRA som gir reduserte og flyttede fareområder. Skolen samt noen bedrifter i sørvest skal ikke flyttes siden disse ligger utenfor fareområdene. Planforslaget med plankart, planbestemmelser, planbeskrivelse og ROS er endret i samsvar med dette.
--	--	--	--

Kommunedirektørens kommentar: For kommentarer knyttet til administrativ innsigelse se 2. *Begrenset høring*. Se også saksframlegg for vurderinger.

Etter offentlig ettersyn har forslagsstiller bearbeidet plangrepet internt på industriområdet, som har medført at hensynssonene har fått endret utstrekning. Sauda vgs avd. Birkeland er ikke lenger omfattet av hensynssonene og dagens plassering kan videreføres. Endringene i planforslaget ble varslet i 2. *Begrenset høring* og i 3. *Begrenset høring*. Det er ikke mottatt merknader fra partene til de høringene, men det var dialog med fylkeskommunen v/eiendomsavdelingen og Sauda VGS i forkant av, og under høringene.

Det er utarbeidet et notat av Iverson som redegjør for dialog med Rogaland fylkeskommune og Sauda VGS.

6	Statsforvalter i Rogaland 11.6.2024 Dok. 24/8591	Uttalelsen fra Statsforvalter har 4 innsigelser/motsegn. Den første er knyttet til vannuttak og mangler ift. vannressursloven, den andre er knyttet til manglende utredning av landbruk med fokus på #M3, den tredje er knyttet til omlegging av turveg som rammer trua arter. Det er noe usikker om fjerning av myr må oppfattes som en separat innsigelse eller er et element definert som «trua arter». <i>«Statsforvaltaren har motsegn til uttak av vatn frå Storelva, utan at det er avklart med NVE etter vassressurslova. ---Me har motsegn til midlertidig bygg- og anleggsområde, #M3, då det kjem i konflikt med nasjonale føringar for jordvern, og til omlegging av turvegen då den kjem i konflikt med leveområde for trua artar.»</i> (fra innledningen). <i>«Vassdrag: Det manglar dokumentasjon på at tiltaket er avklart eller behandla av NVE etter vassressurslova. ---- Som det går fram av NVE</i>	Kravet fra NVE har vært kjent for Iverson eFuels AS, men det har tatt lenger tid å få avtale på plass. Vannuttak skal ligge innenfor gitt konsesjon som Saudefaldene har. Det vises til drøftingsmøte med NVE og Statsforvalter vedrørende dette og avtale mellom Iverson eFuels AS og Saudefaldene AS vil bli lagt fram til 2. gangsbehandling. Det var ukjent for oss at Statsforvalteren i samarbeid med Saudefaldene AS planla restaureringstiltak for fiskeyngel som
---	---	---	---

<i>sitt innspel til varsel om oppstart, datert 15.11.2022, må alle planar som legg til rette for uttak av vatn avklarast med NVE før dei blir sendt på offentlig ettersyn. Dette er ikkje blitt følgt opp i denne saka. I denne saka har gjeldande konsesjon til Saudefaldene krav om minstevassføring. Planen må vise korleis krav til minstevassføring kan sikrast. ...</i> <i>Me saknar ei vurdering av alternative løysingar for uttak av vatn. Det bør til døme vurderast om det er mogleg å ta ut vatn frå utløpet til Sønnå kraftverk, før vatnet går ut i sjøen. Det bør også vurderast om tiltakshavar kan kjøpe vatn frå Saudefaldene slik at uttaket blir kompensert med auka slepp.» (1)</i> <i>Dette kommenteres detaljert og det gis opplysninger om nye tiltak (høsten 2023) der uttaket skal skje.</i> <i>«Me saknar ei beskriving av mengd, innhald og forureiningsverknadar av overvatnutscheppet i det aktuelle området. Me siktar spesielt til verknadene for fisk i området som har viktige funksjonar som gyte- og oppvekstområde for anadrome laksefisk. Vidare saknar me ei beskriving av utsleppet av kjølevatn til elva, kva temperatur kjølevatnet har, og kva slags økologiske verknader dette utsleppet får for fisk og biologisk mangfald. Dette er forhold som er relevante for kor i vassdraget slike utslepp eventuelt bør tillatast.» (2)</i> <i>«I føresegn 7.1.7 står det at områda LNF13-LNF15 utgjer sona langs turvegen og skal vere bufferareal mellom Storelva og industriområdet. Mindre tiltak som sitte-/rasteplassar, benker, ramper, grill-plassar og liknande er tillate. Me minner om at desse tiltaka vil krevje avklaring etter vassressurslova § 11.» (3)</i> <i>«Planen legg opp til tre område for midlertidig bygg- og anleggsområde på Birkeland, #M1, #M2, #M3. ---Område #M3 består av 60 dekar fulldyrka jord. Bruk av området til midlertidig bygg- og anleggs-område vil kunne hindre drifta av arealet i inntil seks år. Det kjem ikkje fram i planen at konsekvensane for landbruket er vurdert. --- - Etablering av midlertidig bygg- og anleggsområde på fulldyrka jord vil ikkje vere i tråd med nasjonale og regionale føringar for jordvern, og det er ikkje sett på alternative måtar å løyse behovet på. Statsforvaltaren fremmar difor motsegn til område #M3, med heimel i plan- og bygningslova § 5-4.» (4)</i> <i>«I rapporten er det satt av eit stort areal til utfylling i sjø med fleire trinn for å sikra at skrånings-stabiliteten blir ivaretatt. Rapporten er basert på relativt få sedimentundersøkingar og bygger i hovudsak på</i>	føret til utlegging av gytesingel etter at kartleggingen av vår fiskebiolog var avsluttet i august 2023. (1) Iverson har jobbet med alternative løsninger, men har kommet fram til at vannuttak fra Storelva vil være best. Iverson har arbeidet med en avtale om vannuttak innenfor rammen av konsesjonen, slik NVE har veiledet oss for å oppnå en akseptabel løsning. – Vår oppfatning er at rapporten dekker de kravene som Staten stiller for tiltak i vassdrag etter vassdragsloven (kantvegetasjon) og laks- og innlandsfiskeloven. - NO sitt feltarbeid ble gjennomført august 2023 og vi fikk ingen opplysninger hverken fra Statsforvalter eller Saudefaldene om restaureringstiltak i det aktuelle område. Iverson har vurdert andre alternativer som grunnvannsuttag eller kjøp av vann fra kommunen. Men disse er ikke aktuelle og derfor ikke nødvendige å legge fram nå, når løsningen for vanninntak og vannkilde er funnet. Vann fra Sønnåhavn slippes ut i fjorden noe som medfører stor avstand, samt en stor variasjon i mengde som ikke er forenlig med prosjektet og behovet ved Birkeland. – Vannuttak fra Storelva er derfor knyttet til reguleringsplanen, samtidig som det ikke utelukkes at Iverson kan finne andre løsninger for vannleveransen til ammoniakfabrikken.
---	--

<i>modelleringar. Den viser også til at det ikkje er indikasjonar på kvikkleire i område.</i> <i>Tiltaket vil openbart ha negative miljømessige ringverknader for eit stort område av Saudafjorden. Statsforvaltaren har difor fagleg råd om å undersøkje moglegheita for å avgrense arealet som er vist til utfylling.» (5).</i> <i>Samfunnssikkerhet og ROS-analyse: «Det me ikkje ser like godt igjen er risiko for andre delar av kommunen, som nabolag, gjennomgåande veg og omtale av mogleg auke i vassføring nedstraums industriområdet. Ved planering og nedbygging av myr og skog vil større areal med fordrygande effekt på vatn forsvinne, og ha potensial til å føre til ei raskare flaumauke ved store nedbørsmengder. Dette bør også omtalast i ROS-analysen, i og med at Sauda allereie er utsett for flaum i Storelva.» (6)</i> <i>«Myr: I konsekvensutgreiinga (KU) for naturmangfald på land er myra vurdert til forringa då tiltaksområdet beslaglegg ein stor del av myra. Dette er å underkommunisere påverknad, jf. fig. 4-2 i KU. Det er berre ein svært liten del av myrområdet som ligg utanfor tiltaksområdet, og det er låta sjans for at myra vil kunne ha økologisk funksjon etter at resten er nedbygd. I dette høvet er det snakk om ein vedvarande øydelegging av heile arealet. Området bør difor karakteriserast som sterkt forringa. På dette punktet burde det også blitt vist kva som ligg i usikkerheit kring detaljane rundt plassering og omfang av tiltaket og nytte føre-var-prinsippet i naturmangfaldlova § 9 i vurderinga slik det blir nemnd i 3.4.7 andre avsnitt. Om ein så nyttar konsekvens-vifta, så vil ein grense til betydeleg miljøskade (--). --- Eit reelt avbøtande tiltak vil vere å endre avgrensinga til I2, for å unngå myra og osp-holtet. Jamfør figur 4-2, så ligg myra i sitt heile utanfor byggearealet til ammoniakfabrikken. Basert på nye nasjonale forventningar til kommunane, har me fagleg råd om å endre avgrensinga av I2, slik at dette arealet ikkje påverkar myra. Dette vil også gi mindre skade på kantsona til Storelva og osp-holtet. Eventuelt har me fagleg råd om at det blir lagt inn eit rekkefølge-krav, der myra blir bygd ut sist.» (7)</i> <i>«Omlegging av turveg. Planforslaget legg til rette for omlegging av turvegen, som gjer at den kjem nærare Storelva. I konsekvensutgreiinga ligg elvekanten inne som hekkeområde for sandsvale (VU), og er vurdert til stor KU-verdi som økologisk funksjonsområde. Sauda kommune har ein variert natur, og Storelva står klart fram i landskapet. Fleire arter, slik som sandsvala, har sitt leveområde i denne naturtypen. Det er eit avgrensa areal med elvekant der desse artane kan hekke. Difor er det viktig å ta vare på</i>	(2) Planforslaget bygger på at alt <u>overvann</u> fra industrianlegget skal samles og renses før det ledes til Storelva, slik Iverson/Technip har lagt fram i '<u>Project Pre-FEED Drainage philosophy, JSD-14000001</u>'. Det vil ikke skje endringer av nedslagsfeltet for overvann som tilføres Storelva. Det er ikke tale om tilbakeføring av prosessvann til Storelva. (3) Det ser ut til at det er uønskelig å etablere mindre tiltak (skilting, informasjon) langs elva og turvegen. Bestemmelsen om dette er nå fjernet. (4) Område #M3 reduseres basert på avklaringer som Iverson har hatt med entreprenører. Uansett er det nødvendig med en anleggssone langs ledningen og ved tunnelportalen. Arealet er redusert til 12 daa pluss et belte langs ledningen, til sammen 22 daa. – Sauda kommune har i drøftingsmøte med Statsforvalter den 20.8.2024 avklart at dette er akseptabelt sammen med en konsekvensvurdering av dette for landbruk. (5) Bestemmelse 8.3.1 suppleres med setningen: I prosjekteringsfasen og i forkant av søknad iht. forurensingsloven og havne- og farvannsloven, skal fyllingens omfang på sjøbunnen forsøkes redusert mest mulig. (6) Svarene ligger i VAO-rammeplan (Wp002-039, side 7 m. fl.) som omfatter også overvann fra industriområdet. Dette er modellert i Scalgo og har liten
--	--

deira hekkeområde i desse avgrensa biotopane. Andre arter som hekker i elva er vintererle og fosse-kall. Ei etablering av turveg nær elva vil ikkje vere eit avbøtande tiltak, men føre til ein ytterlegare miljøforringing av artane sitt økologiske funksjonsområde. Dette fordi opparbeiding av stiar langs elver fører til at hekkeområde for desse artane forsvinn. For å hekke trenger fuglar mat og ro, og ein tursti vil føre med seg eit press på arealet. I KU er det ikkje vurdert om turvegen kan få ein påverknad på det økologiske funksjonsområdet for sandsvale og andre hekkande fugl langs elvekanten. Statsforvaltaren har, med heimel i plan- og bygningslova § 5-4, og med bakgrunn i T-2/16: Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis, motsegn til etablering av turveg. Turvegen kjem i konflikt med trua arter og deira leveområde, jf. T-2/16 pkt. 3.6. Utforming av turvegen må gjerast på ein slik måte at den ikkje kjem i konflikt med hekkeområde for sandsvale.» (8) <u>Merknader til innhald i konsekvensutgreiinga for naturmangfald:</u> Statsforvalter peker på at det er en feiltolkning at «ansvaret for forvaltning av dei fleste biologiske og geologiske ressursane ligg utanfor miljøforvaltninga, og at det for desse må visast til andre myndigheiter. naturmangfaldlova er sektorovergripande, dvs. at naturmangfaldlova vil gjelde for alle avgjerder også heimla i anna lovverk.» (9) • «Usikkerheita knytt til eventuell underrapportering av andre organismegrupper må utdjupast. Det er ikkje tilstrekkeleg å sei at ein søker i offentlege databasar, ein må ha ei vurdering av kvaliteten i desse databasane» (10) • «Framandartar - Når det er kjent at det er framande artar i området som kan ha stor betydning for mangfaldet, så er det for passivt å vente til tiltaket er gjennomført og så gjennomføre avbøtande tiltak. Det er viktig at massar som skal inn i området er fri for framande artar, og at eventuelle massar som skal ut av området ikkje nyttast på stader som kan medføre fare for spreiding. Som avbøtande tiltak i KU bør det visast til relevant regelverk. Tiltakshavar må også sjekke om dei funn dei har gjort svarar til Mattilsynet sine listar for skadelege organismer.» (11) • Under punktet samla vurdering lister Statsforvalter opp forbedringspunkter knyttet til naturmangfoldslova §§ 8-12, som må gjøres i konsekvensutredningen.	endret påvirkning. Det er minimalt (maks. 6,8 daa, volumet ukjent) som ligger innenfor industriområde 1 + 2 som utgjør 220 daa. – Flomfarevurdering (WP002-018) som er utarbeidet for Storelva viser 1000-årsflom med klimapåslag og tiltak (se side 23, figur 15). (7) Myrområde på kart (6,8 daa) er ikkje kartlagt ift. avgrensning eller dybde. Det er kjent at kommunen har lagt ledninger i bakke, opparbeidet turveg med belysning tvers gjennom myrområde. Verdien og funksjonen må antas å være redusert (går dessverre ikke fram av KU-rapport). KU-rapporten foreslår uttak av myrmasse kompenseres med «restaurering «av en annen myr. Det er ikke funnet aktuelle områder etter kontakt med kommunen, men krav om senere vurdering er tatt inn i bestemmelsenes punkt. 11.5.4 «Håndtering av myrmasse». (8) Omlegging av turveg. Turvegen ligger utenfor kan kantsonen til Storelva. Omlegging vil fortsatt legge turvegen utenfor kantvegetasjonen, slik den er vist på plankartet. (9) Feiltolking av ansvaret for forvaltning av dei fleste biologiske og geologiske ressursane. (10) Usikkerheit om organismegrupper Som påpekt i KU naturmangfold under vurdering av Naturmangfoldlovens § 9, hefter det alltid noe usikkerhet ved om alle naturverdier er fanget opp i en
--	---

			utredning. Det finnes knapt noen biolog i Norge i dag som dekker alle artsgrupper. Løsningen på dette har i norsk naturforvaltning vært å legge vekt på å identifisere de naturtypene som antas å være særlig artsrike og som typisk huser sjeldne arter. I DN-håndbok 13 var dette særlig tydelig beskrevet. Med overgangen til NIN-systemet pekte mange biologer – Norconsult medregnet – på at dette fokuset var noe svekket til fordel for et kanskje mer presist botanisk klassifiseringssystem. Denne bekymringen endte opp med en justering av NIN-kartleggingsinstruksen til økt fokus på arter og begrepet «sentral økosystemfunksjon». I sum vil derfor kartlegginger av natur i forbindelse med konsekvensutredninger i all hovedsak rettes mot naturtyper, naturtyper med sentral økosystemfunksjon og like viktig – økologiske og landskapsøkologiske funksjonsområder. Naturligvis vil kartleggere orientere seg om det er særlige rødlistede arter som antas å kunne være representert og som fortjener særskilt oppmerksomhet, men generelt er det relativt høy terskel for at det skal sendes ut et kobbel av spesialister som skal endevende områder på jakt etter spesielle organismegrupper som et tillegg til de nevnte prioriteringene.
--	--	--	--

			(11) Fremmedarter: Det er tatt inn en bestemmelse 11.5.1 som krever kartlegging av fremmedarter før anleggsstart. (12) Utfyllende Kommentarer til Naturmangfoldslovens §§8-12. §8: Sees i sammenheng med eget kapittel og benyttet data og gir en grei oversikt over kunnskapsgrunnlaget. §9: Det vises til at det i mangel av spesielle usikkerheter IKKE er lagt vesentlig føre-var til grunn for vurderingene. Sannsynligvis er det en riktig vurdering. Det er ingen åpenbare kunnskapsmangler her som gjør at det vil være riktig å heve enkelte konsekvensgrader. Et eksempel på riktig bruk av føre-var er usikkerhet ved om et hubro-reir fremdeles er i bruk. Dersom det er tvil, vil man etter §9 regne lokaliteten som intakt og aktiv. Noen slike usikkerheter vurderes ikke å være til stede i denne saken. §10: Den samlede belastningen fokuserer gjerne på om det utredete tiltaket, sammen med andre gjennomførte eller planlagte tiltak, vil utgjøre en utilbørlig påvirkning på en verdi som beviselig blir påvirket av tiltaket isolert sett. Fokus settes gjerne på særlig forvaltningsrelevante verdier. I den utbyggingen er det begrenset konflikt med særlig forvaltningsrelevante verdier som er kjent for å lide under samlet belastning. Myr kunne vært nevnt, men både utformingen og tilstanden gjør
--	--	--	---

			dette noe mindre relevant. Kantsone langs vassdrag derimot er et aktuelt og relevant tema å beskrive. Som tidligere redegjort for vurderes dog ikke tiltaket å medføre større inngrep i den funksjonelle kantsonen langs Storelva. Vedrørende §§11 og 12 er dette neppe stedet å redegjøre for avbøtende tiltak. Disse paragrafene peker på ansvar for å bære kostnadene ved miljøforringelse og en påminnelse om at tiltak skal gjennomføres med best mulige metoder. For vurderinger av tiltakshierarkiet og avbøtende tiltak henvises det til egne kapiteler om dette i KU naturmangfold.
Kommunedirektørens kommentar: Se kommentarer i 2. Begrenset høring og 4. Begrenset høring.			

1.2 Merknader fra private og offentlige myndigheter

1. Siv Hege Lund	12. Beboere på Søndenaåhaugen,
Søndena og Søndenaia	22. Norges jeger og fiskerforbund NJFF
2. Anders Amdal	13. Finn Isaksen	23. Prosjekttil på vegne av Sauda aqua
3. Inger Johanne Herheim	14. Naboer mot ammoniakfabrikken	24. Rune Hellerslien
4. Elise Kristin Møllerhaug Schmall	15. Innspill underskrevet av 213 stk,	25. Sauda jeger og fiskerforening SJFF
5. Eirik Herheim Aartun	16. Sverre Gustav, Aina R. Nilssen, Gro
Voldner Birkeland	26. Sauda vekst
6. Grethe Helen Handeland og Kjell
Vidar Handeland	17. Øystein Birkeland	27. Aktieselskabet Saudefaldene
7. Marwin og Withold Eiendom AS	18. Eramet Norway AS	28. Thorbjørn Solheim
8. Karl Olav Aartun	19. Fagne AS	29. Rune Hoftun
9. Lars Terje Birkenes	20. Gry P. Skogland	30. Folkehelsekoordinator
10. Njål Søndena	21. Ivar Tangeraaas	31. Sør-vest politidistrikt
11. Eigil Arnfred og Bodil Bojesen		

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i merknad	Forslagsstillers kommentar
1	Siv Hege Lund, 30.4.2024, Birkelandsvegen 162, dok. 24/6515	Innspill til eventuelt behov for nytt areal for å flytte eksisterende bedrifter/opparbeide mer næringsareal i Lonarholet spesielt med tanke på avkjørsel til eiendommene 37/11 og 37/28 fra fv. 520. Tilkomst fra Birkelandsvegen bør opprettholdes ved eventuell flytting av vei/avkjørsel, da alternative veier som Løyningsøynå og Austerheimsvegen er skogsbilveier og ikke brukbare store deler av året.	Lonarhålet er ikke lengre aktuelt som erstatningsareal for relokalisering av bedriftene på Birkeland. Dette betyr at det ikke skal gjøres noen inngrep i dette området.
Kommunedirektørens kommentar: Forslagsstiller ser på andre lokaliseringstomter enn Lonarholet. Det er på dette tidspunkt ingen kommunale planer om utvikling av Lonarholet. I forbindelse med et eventuelt fremtidig planarbeid vil berørte parter bli involvert, og konsekvenser for eksisterende avkjørsler og alternative løsninger vil være et tema.			
2	Anders Amdal, 16.5.2024, Vangnes 31, dok. 24/7330	Angående ammoniakfabrikken på Birkeland har eg følgende spørsmål: Dersom etablerte verksemder flyttar og anleggsarbeidet til ammoniakfabrikken startar og pengene til utbygginga går tom: Vil det då være ein (stor nok) bank-garanti eller liknande som garanterer at området blir sett tilbake til slik det var før oppstart, eller kan ein i verste fall risikere at eit halvferdig prosjekt blir liggande der "til spott og spe"? Kan me risikere at det blir lokalsamfunnet si oppgåve (Sauda Kommune) å ta kosten med å rydde opp dersom nemde scenario skjer?	Generelt er det kommunens ansvar å sikre sine verdier og eiendommer gjennom avtaler, uavhengig av hvordan prosjektet utvikler seg. Kostnadene for prosjektet, inkludert grunnerv og infrastruktur, vil dekkes av de finansierende bankene til tiltakshaver/lverson. Byggingen av fabrikken vil starte når investorene har fattet en investeringsbeslutning. En slik beslutning forutsetter en bærekraftig forretningsmodell med langsiktig finansiering.

Kommunedirektørens kommentar: Innspillet omhandler tema som ligger utenfor hva som håndteres i en reguleringsplan. Det tas ikke stilling til privatrettslige eller økonomiske forhold i en reguleringsplan.

3	Inger Johanne Herheim, 20.5.2024, Søndenaia 67, dok. 24/7331	Jeg er imot bygging ammoniakkfabrikken der den er tenkt bygd. 1- At de bedriftene som allerede er etablert der skal flyttes - koss er det tenkt? 2-Det ligger nærme drikkevann kjelda på Austerheim. Det ligger nærme byggefeltene på Austerheimsiden. 3-Frakt fra fabrikken blir kjørt gjennom bebygde områder for snøskred. Det må dokumenteres at sikkerheten mot skred er ivaretatt i henhold til krav i TEK 17 § 7-3.	1- Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Birkeland ble valgt av Sauda kommune som en passende lokasjon for kraftkrevende industri på grunn av nærhet til vann og strøm, og området var allerede regulert til industri. 2- Fabrikken må etterleve en rekke krav for å få tillatelse til ammoniakkproduksjon, inkludert de som er regulert av "Lov om vern mot forurensninger og om avfall" for å forhindre kjemikalieavrenninger. Fabrikken vil ha et betongdekke for å samle opp alt regnvann som treffer området, slik at forurenset vann ikke kan unnslippe uten å ha vært gjennom en kontrollert renseprosess. 3- Ammoniakk vil ikke bli transportert med lastebil. Ammoniakkplanlegges transportert i en nedgravd rørledning gjennom fjellet fra Birkeland til et lagringsanlegg ved Hesthammer, øst for Sauda havn. Deretter planlegges ammoniakk lastet til skip via en flytende overføringsinnretning. Andre forhold knyttet til samfunnssikkerhet som drikkevannskilden, skredområder etc.. er utredet, vurdert og det er konkludert med at kravene til samfunnssikkerhet definert av DSB er ivaretatt.
---	--	--	---

Kommunedirektørens kommentar: 1. For å kunne realisere ammoniakkfabrikken er utbygger avhengig av at det er inngått avtaler med den enkelte grunneier. Dette er et privatrettslig forhold mellom utbygger og grunneier som kommunen ikke er involvert i. Det må også inngås privatrettslig avtale med kommunen som grunneier. Hvis det ikke lar seg løse ved inngåelse av privatrettslige avtaler har utbygger anledning til å søke kommunen om

ekspropriasjon av areal. Dette kan først søkes om etter at reguleringsplan er vedtatt, og det forutsettes at det er søkt å løse det privatrettslig da kommunen er restriktive til ekspropriasjon.

2. Hensynet til drikkevann er vurdert som del av risiko- og sårbarhetsanalysen til plansaken, og avbøtende tiltak er fulgt opp i forslag til bestemmelser. Det vil også være fokus hos andre myndigheter som skal behandle øvrige tillatelser samt ved søknad om tillatelse til tiltak.

3. Det vises til forslagsstillers kommentar. Det er en faresone for skred i området hvor rørledning går inn i fjell. I forslag til bestemmelser er det knyttet til krav om farereduserende tiltak slik at tilstrekkelig sikkerhetsnivå for S3 blir oppnådd. Dette må avklares og godkjennes i det videre arbeidet med detaljprosjektering og byggesøknader.

4	Elise Kristin Møllerhaug Schmall, Brekke 61, 23.5.2024, dok. 24/7517	Har nylig flyttet til Sauda og fått familie. Sauda er en trygg plass, men om ammoniakkfabrikken blir bygget er det ikke trygt lenger. Vil da vurdere å flytte tilbake til Haugesund.	Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier i verden og blir brukt i en rekke industrier. Iverson må følge et svært strengt regelverk og godkjennelsesprosedyrer fastsatt av Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB). Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Plasseringen av anlegget følger kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet.
---	---	--	--

Kommunedirektøren kommentar: Tas til orientering

5	Eirik Herheim Aartun, 24.5.2024, Brekke 61, dok 24/7524	I forbindelse med høringen om oppføring av ammoniakkfabrikk i Sauda ønsker jeg å uttrykke min dype bekymring og motstand mot dette prosjektet. 1. Sikkerhetsrisiko: Ammoniakk er en ekstremt farlig kjemikalie som kan forårsake alvorlige helseproblemer ved innånding og er også meget brannfarlig. Etableringen av en stor ammoniakkfabrikk i nærheten av boligområder og rekreasjonssteder representerer en uakseptabel risiko for lokalsamfunnet. Et uhell ved en slik fabrikk kan ha katastrofale følger, ikke bare for kjernen rundt fabrikkene, men for hele Sauda. 2. Energiforbruk og ineffektivitet: Planen om å benytte store mengder elektrisitet i et allerede presset strømmarked er ytterligere bekymringsfull. Ammoniakkproduksjon fra strøm har en energieffektivitet på kun 17 %, noe som betyr at størstedelen av den dyrebare og begrensede energien blir bortkastet. Dette er et regnestykke som ikke holder i lengden, spesielt i et land hvor strømprisene allerede er høye og stigende. 3. Alternativ lokalisering: Sauda er en liten og trygg bygd, og introduksjonen av en stor industriell virksomhet med høy risiko passer ikke med bygdas karakter eller behovene til dets innbyggere. Det må være mulig å finne alternative lokasjoner for en slik fabrikk, hvor konsekvensene	1. Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier i verden og blir brukt i en rekke industrier. Iverson må følge et svært strengt regelverk og godkjennelsesprosedyrer fastsatt av Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB). Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. 2. Iverson har fått tildelt nettkapasitet fra Statnetts distribusjonsnett via en søknadsprosess som bekrefter at det er tilgjengelig kapasitet i nettet for grønn ammoniakk produksjon. Iverson er lokalisert i et prisområde der det i dag er overskuddskraft. Denne kraften ønsker vi
---	--	--	--

	av et eventuelt uhell vil være mindre dramatiske. Et område lengre unna tett befolkede områder eller inne i en fjellhall kunne vært et mer passende valg, noe som også ville eliminert behovet for en risikofylt rørledning gjennom bygda. 4. Konsekvenser for eksisterende næringsliv: Plasseringen av fabrikken vil også kreve flytting av eksisterende bedrifter. Dette vil kunne forstyrre et etablert næringsliv, og de foreslåtte erstatningslokalene og områdene vil ikke være like gunstige for de berørte partene. Det kan jo se ut som de har evig med økonomiske midler når de snakker i media. Da må det være billigere å få en ny strømledning til et mer egnet område en å flytte et helt næringsliv. 5. Personlig berørt: Som nybakte foreldre, valgte vi å bo i Sauda fordi det er en trygg og fredelig plass. Med planene om en tikkende ammoniakk bombe føler vi nå på en usikkerhet som gjør at vi vurderer å flytte. Dette står i direkte konflikt med våre ønsker om et trygt oppvekstmiljø for vår familie. Avslutningsvis, jeg mener at de langsiktige risikoene og kostnadene ved dette prosjektet langt overskrider de potensielle fordelene. Jeg oppfordrer kommunen til å vurdere disse innvendingene nøye og søke alternative løsninger som kan tilfredsstille både energibehov og industrielle ambisjoner uten å sette Sauda-samfunnets velvære på spill.	å bruke lokalt for å bidra til størst mulig verdiskapning lokalt og i regionen forøvrig. Å bruke fornybar energi for å produsere grønn ammoniakk gir en mulighet til å drastisk redusere karbonutslipp i en rekke sektorer som ikke kan elektrifiseres direkte. Ammoniakk er en effektiv måte å lagre og transportere hydrogen, og kan brukes bl.a. som utslippsfritt drivstoff til skip. 3. Plasseringen av anlegget følger kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget inkludert lagertanken er underlagt strenge sikkerhetskriterier. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. 4. Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland
--	--	---

			Industripark. Bedriftene som blir berørt for dekket flyttekostnader og oppføring av nytt bygg på ny lokasjon i Sauda. Etablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre og utnytte arealbruk på Birkeland, og legge til rette for vekst og innovasjon.
Kommunedirektøren kommentar: Det vises til forslagsstillers kommentarer. Sauda kommune beslutter ikke hvor eller hva strøm/kraft skal benyttes til. Til punkt 2 vises det til kommunedirektørens kommentar til merknadsstiller nr. 3 (dette skjema).			
6	Grethe Helen Handeland og Kjell Vidar Handeland, 28.5.2024, Djupadal 30, dok. 24/7744	Vil me ha ein fabrikk som produserer farlig ammoniakk, et eksplosjonsfylt stoff midt i den flotta bygda vår? Me er generelt for nyetablering, arbeidsplasser og det grønne skiftet, men det er mange spørsmål knytt til DETTE prosjektet. 1- Er det garanti for at alle eksisterende arbeidsplasser består. Vil Iverson Efuels kjøpe opp bedrifter som deretter forsvinner? 2- Vil vi produsere farlig ammoniakk nær hoved vannkilden vår? 3- Vil vi bruke enorme mengder kraft, som igjen gir høye strøm priser for lokale bedrifter og folk flest? 4- Hva når det er en kjent risiko for eksplosjoner, lekkasjer samt støy og lukt? 5- Hva når fabrikk blir et terrormål? 6- Hva når mer sårbar natur blir bygd ned for og etablere mer strøm? 7- Hva med og ta vare på vannkrafta vår, og ikke "gi bort" til store utenlandske investorer? 8- Hva når utenlandske investorer tar utbytte rett ut av landet/Sauda? Tenker de på Saudasamfunet? (kun profitt) 9- Hva med og sette den videregående skulen med lærere og elever antageligvis på flukt ut av bygda vår? 10- Blir en ammoniakkfabrikk som er spredt over halve bygda vår et trekkplaster for te flytting og busetting? hva med fraflytting? 11- Hva med de som føler ubehag med og ha ammoniakkfabrikken som nabo? 12- Hva med lagring av 30 tusen tonn giftig ammoniakk nær sentrum? 13- Hva hvis lekkasje skjer og alarmen går? Da er det sansynelig for seint, da vil fort rekorden på 129 omkomne i Dakar bli slått. me har INGEN og miste! 14- Hva med husprisene til de nærmest berørte ? (Rød, Austerheim, Sentrum, Søndenaia eller Åbøbyen..osv) 15- Hva når det er ugunstig å etablere ein fabrikk nær ein storby? Det blir da for mangen og evakuere....	1. Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre og utnytte arealbruk på Birkeland, og legge til rette for vekst og innovasjon. 2. Fabrikk må etterleve en rekke krav for å få tillatelse til ammoniakkproduksjon, inkludert de som er regulert av "Lov om vern mot forurensninger og om avfall" for å forhindre kjemikalieavrenninger. Iverson implementerer et overordnet dreneringskonsept basert på følgende: - Overflateavløpsvann, regn- eller brannslukningsvann, vil bli adskilt i henhold til deres evt. kontaminering, og rutes til riktig behandling, når det er nødvendig. - Null mengde vann vil slippe ut til miljøet, uten forutgående oppbevaring i et observasjonsbasseng med tilhørende analyse. - Ved evt lekkasje med høy konsentrasjon av ammoniakk eller kjemiske produkter, vil dette bli håndtert som miljøfarlig avfall

		OK?? Hvorfor da Sauda? Hvor rømmer vi? Med bare høye fjell, og kun en utfartsvei vinterstid.. 16- Hvorfor ikke etablere en fabrikk i Hylen? Der er det både kraft og vann.. 17- Saudabuen har ikke valgt dette "Påtvunget prosjektet"... 18- Hva når store Investorer kommer med en stor pengesekk og bare snur opp ned på hele bygda? Samtidig berører stort den veletablerte eksisterande industri? 19- Hvor er informasjon og mulighet for saudabuen som ikke er på grønn kafe? Grønn kafe er på sett og vis rein reklame for Iverson efuels. Saudabuen som "ikke vett", eller har tatt noe stilling. Hva med de? 20- Hva for en rekning sitter kommunen igen med? eller blir pålagt og ta? 21- Er prosessen ammoniakkfabrikk i Sauda "Grønn"? Bli me "grønt blind?" " -ME ØNSKER IKKE ETABLERING AV AMONIAKKFABRIKK I SAUDA! -De folkevalgte politikerene har en alvorlig stor avgjørelse og ta for Sauda samfunnet. En feil avgjørelse kan få store konsekvenser for Sauda. Håper de tar menneskelige valg og ser forbi de allerede investerte millionene, og gjør det beste Sauda og Saudabuens fremtid! LYKKE TIL	og bli levert for avhending eller viss mulig gjenbruk i produksjonsprosessen. 3. All elektrifisering av samfunnet påvirker strømprisen. Sauda ligger i prisområdet NO2, som har et betydelig kraftoverskudd og er det strømområdet med størst eksportandel. Enhver nyetablering i NO2-området vil ha samme eventuelle påvirkning på strømpris for alle i hele NO2-området. 4. Produksjon av ammoniakk foregår i lukket anlegg som betyr at under normal drift vil det ikke være noen lukt fra anlegget. Støynivåene reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av miljødirektoratet, Ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikk som overstiger disse standardene. I motsetning til hydrogen, er ammoniakk ikke eksplosivt og det er vanskelig å antenne. 5. Generelt sett kan enhver industriell installasjon betraktes som et potensielt terrormål. En grundig risikovurdering og tett samarbeid med sikkerhetsmyndigheter skal adressere og redusere eventuelle trusler. 6. Fra Iversons side er det ikke planlagt noen naturinngrep for å etablere mer strømproduksjon i vår region. 7. Iverson har fått tildelt nettkapasitet fra Statnetts distribusjonsnett via en søknadsprosess som bekrefter at det er tilgjengelig kapasitet i nettet for grønn ammoniakk produksjon. Iverson er
--	--	---	---

			lokalisert i et prisområde der det i dag er overskuddskraft. Denne kraften ønsker vi å bruke lokalt for å bidra til størst mulig verdiskapning lokalt og i regionen forøvrig. Å bruke fornybar energi for å produsere grønn ammoniakk gir en mulighet til å drastisk redusere karbonutslipp i en rekke sektorer som ikke kan elektrifiseres direkte. Ammoniakk er en effektiv måte å lagre og transportere hydrogen, og kan brukes bl.a. som utslippsfritt drivstoff til skip. 8. Mange av de største bedriftene i Norge har utenlandsk eiere som er viktig for å sikre norske arbeidsplasser og verdiskaping (Eramet er franskeid). 9. Suda Videregående Skole, avd. Birkeland er utenfor hensynssonene, og kan bestå som i dag. Iverson eFuels har i tillegg jobbet for og fått til en avtale mellom Iverson og Rogaland Fylkeskommune som sikrer at skolen ikke skal flyttes utenfor kommunale grenser. 10. Erfaringer fra lignende prosjekter viser at velplanlagt industriutvikling bidrar til å skape nye arbeidsplasser, og gjør kommunen mer attraktiv for arbeidskraft, og familier, samt bidrar til å styrke kommuneøkonomien. Grønn industriutvikling med nye framtidsrettede arbeidsplasser vil være viktig for å hindre fraflytting og nedgang i folketallet, og dermed bidra til å opprettholde ulike tjenestetilbud i kommunen. 11. Vi er usikre med hva det menes med ubehag. For det som gjelder sikkerhet, lukt og støy, se punkt 4 og 5.
--	--	--	--

			12. Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier i verden og blir brukt i en rekke industrier. Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Plasseringen av anlegget følger kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget inkludert lagertanken er underlagt strenge sikkerhetskrav. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne fabrikkens med tilhørende sikkerhetssystemer. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. 13. Sammenligningen med Dakar-hendelsen er ikke relevant. Tanken som sprakk i Dakar ble brukt til transport og lagring av ammoniakk ved flere anlegg, men den ble verken vedlikeholdt eller operert riktig. Tanken ble ofte overfylt utover den tillatte grensen, noe som førte til overtrykk og det oppsto en sprekk i
--	--	--	--

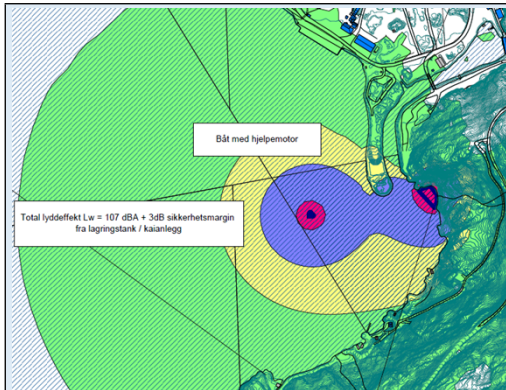
			tanken. Sprekken ble reparert på en mangelfull måte, og overfylling fortsatte å skje. Lagringstanken ved Iverson sin ammoniakfabrikk vil bli designet, drevet og vedlikeholdt i henhold til gjeldende sikkerhetsprosedyrer. Tanken vil ikke bli fylt manuelt, og automatiske nivå- og trykkkontroll- og avstengningssystemer vil stoppe strømmen til tankene før overfylling kan oppstå. 14. Sauda kan sammenlignes med eksempelvis Skien og Porsgrunn når det gjelder type industri og boligprisvekst. Basert på data hadde Skien og Porsgrunn landets høyeste boligprisvekst i fjor. 15. Se svar på pkt. 12. 16. Før Iverson ble etablert, ble Birkeland pekt på som en god lokasjon for kraftkrevende industri. Gjennom et interkommunalt samarbeid ble Iverson, da Hy2gen, invitert til å utføre en mulighetsstudie for det viste området. Denne var så pass positiv at det åpnet for muligheter for etablering. Birkeland ble valgt av Sauda kommune som en passende lokasjon for kraftkrevende industri på grunn av nærhet til vann og strøm, og området var allerede regulert til industri. 18. Som nevnt tidligere, mange av de største bedriftene i Norge har utenlandsk eiere som er viktig for å sikre norske arbeidsplasser og verdiskaping (Eramet er franskeid). Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte
--	--	--	--

			til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. 19. Iverson eFuels oppdaterer jevnlig sine nettsider. Der finnes det en egen knapp som heter "Ofte stilte spørsmål". Her kan du få svar samtlige spørsmål. Denne oppdateres også jevnlig med spørsmål som er kommet frem fra våre andre åpne forum. I tillegg har vi Facebook side, LinkedIn-side og en egen kontakt knapp du kan benytte om det er andre spørsmål som ikke er besvart. I tillegg til jevnlig åpne kafeer. 21. Ved å kombinere fornybar energi med en ren produksjonsprosess som elektrolyse, kan ammoniakkfabrikken betraktes som et eksempel på grønn industri. Den reduserer karbonutslipp, fremmer bærekraftig ressursbruk, og støtter teknologisk innovasjon og sosialt ansvar. Dette gjør fabrikken ikke bare til et økonomisk bærekraftig prosjekt, men også til et initiativ som støtter globale mål for klima og miljø.
Kommunedirektøren kommentar: Flere av spørsmålene er ikke relatert til det som håndteres i en reguleringsplan. Sauda kommune styrer ikke hvor eller hva strøm/kraft skal benyttes til. Når det gjelder drikkevann og fare har dette blitt vurdert i ROS-analysen til plansaken, og det vil også være et tema i forbindelse med andre nødvendige tillatelser som må innhentes hos myndigheter før ammoniakkfabrikkanlegget kan etableres.			
7	Marwin og Withold Eiendom AS v/Kjell Marwin Lavik, 30.5.2024, Birkelandsveien 122, dok. 24/7860	Marwin & Witold Eiendom AS, som leier ut til Sauda Bilverkstad AS, vil bli direkte berørt av den planlagte ammoniakkfabrikken på Birkeland. Eier har nettopp fått godkjenning for å bygge et nytt lagerbygg til en betydelig kostnad, men avventer utvidelse grunnet frykt for ekspropriering hvis ingen alternativ tomt blir funnet. Han vil kun sette søkelys på hvilke konsekvenser prosjektet vil få for hans leietaker i dette innspillet. Sauda Bilverkstad AS har vokst betydelig de siste årene, blant annet gjennom avtaler med store forsikringsselskaper, og eieren frykter at flytting vil medføre store økonomiske tap og tap av arbeidsplasser. Lonarholet er ikke et aktuelt område å relokaliseres til, og da det ikke er andre forslag på tomter er det vanskelig å ta stilling til hvor ev ny plassering skulle være. Han gjør oppmerksom på at Iverson har sagt at de skal dekke alle kostnader med flytting.	Før Iverson ble etablert ble Birkeland pekt på som en god lokasjon for kraftkrevende industri. Gjennom et interkommunalt samarbeid ble Iverson, da Hy2gen, invitert til å utføre en mulighetsstudie for det angitte området. Konklusjonene fra mulighetsstudien åpnet for mulighetene for etablering av grønn ammoniakkproduksjon. Birkeland ble valgt av Sauda kommune som en passende lokasjon for kraftkrevende industri på grunn av nærhet til vann og strøm, og området var allerede regulert til industri.

		Han ber derfor om at politikerne vurderer andre tomtealternativer for ammoniakfabrikken, slik at eksisterende virksomheter kan beholde tomtene sine på Birkeland.	Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland og tilrettelegge for vekst og innovasjon.
Kommunedirektørens kommentar: Tema er nærmere kommentert i saksframstillingen. For å kunne realisere ammoniakfabrikken er utbygger avhengig av at det er inngått avtaler med den enkelte grunneier. Dette er et privatrettslig forhold mellom utbygger og grunneier som kommunen ikke er involvert i. Det må også inngås privatrettslig avtale med kommunen som grunneier. Hvis det ikke lar seg løse ved inngåelse av privatrettslige avtaler har utbygger anledning til å søke kommunen om ekspropriasjon av areal. Dette kan først søkes om etter at reguleringsplan er vedtatt, og det forutsettes at det er søkt å løse det privatrettslig da kommunen er restriktive til ekspropriasjon. Iverson har redegjort for kontakten med grunneiere i vedlegget <i>Relokalisering av bedrifter på Birkeland</i> , datert 15.1.2025.			
8	Karl Olav Aartun, 31.5.2024, Søndenaia 67, 24/7951	Som bedriftseier og innbygger i Sauda ønsker jeg å uttrykke min dype bekymring og motstand mot den planlagte etableringen av ammoniakfabrikken på Birkeland. Vi har nylig investert betydelige ressurser i et nytt, spesialtilpasset verksted for vår virksomhet - en investering som vil være vanskelig å flytte. Flytting av vårt område er ikke bare uønsket, men vil være økonomisk belastende og potensielt umulig gitt de spesifikke tilpasninger vi har gjort. Jeg ber om at kommunen nøye vurderer de negative konsekvensene dette prosjektet vil ha for lokale bedrifter. Vi vil styrke næringslivet i Sauda, og ønsker videre vekst for Sauda, men dette prosjektet har for mange løse tråder og ikke minst for store potensielle konsekvenser ved en ulykke.	Iverson tilbyr å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til den nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Iverson eFuels vil dekke alle kostnader relatert til flytting av virksomheten inkl. oppføring av nytt bygg. Etablering av ny Birkeland Industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon.
Kommunedirektørens kommentar: Se kommentar til merknadsstiller nr. 7 over.			
9	Lars Terje Birkenes, 31.5.2024, Øyaflåt 20, dok. 24/7952	1- Energiforbruk: Ammoniakkfabrikken på Birkeland skal ha ett strømforbruk pr år, på rundt 2,4 TWh. Dette forbruket tilsvarer et forbruk like stort som 120 000 bolighus med forbruk på 20 000 kWh pr bolig. For å sammenligne forbruket, så er total årsproduksjonen til Saudefaldene 1,85 TWh, og årsforbruk til Eramet rundt 2 TWh. Energipotensialet i flerårsmagasinet Blåsjø i Ulla Førre er 7,8 TWh. Ammoniakkfabrikken blir en av flere store strømslukere i strømområde NO2, der vi hører til. Vi hører om datasenter, kryptomining, utenlandskabler, batterifabriker og lignende, som vil ha rein kraft fra	1. All elektrifisering av samfunnet påvirker strømprisen. Sauda ligger i prisområdet NO2, som har et betydelig kraftoverskudd og er det strømområdet med størst eksportandel. Enhver nyetablering i NO2-området vil ha samme eventuelle påvirkning på strømpris for alle i hele NO2-området. Fra Iversons side er det er ikke planlagt noen naturinngrep for å etablere mer strømproduksjon i vår region.

	Norge. Det er vel liten tvil om at energiforbruket vil få relativt stor og uheldig betydning for strømprisen i vårt område. For å få kraftregnestykket i NO2 til å gå opp må det bygges ut mer kraft, så da er vindkraftverk tingen ifølge styresmaktene. Dette betyr press på Norsk natur, og nedbygging av natur, med dei negative konsekvensene vindkraftverk påfører befolkningen og dyrelivet. Ein skal ikke sjå bort fra at det også kan bli bygget vindkraftverk i nærområdene til Sauda. Hva vil Sauda Kommune meine med hensyn til konsekvensene rundt energiforbruket, som blant annet vil gi dyrere strøm til boliger og eksisterende industri? Slik jeg forstår så er skilnaden på energi inn, og energi ut av ammoniakfabrikken veldig stor. Med et forbruk over året på 2,4 TWh, får en bare rundt 1/5 energi ut i form av ammoniakk. Dette betyr enorme mengder kjølevatn. Hvis 4/5? (1,5-1,9 TWh) av energien går til kjøling. Hvordan skal Sauda kunne nytte seg av den enormt store mengden varmt kjølevatnet? Jeg regner med at ammoniakkselskapet har inngått gode avtaler på strømløseleveranse. Hvis eller når ammoniakk-markedet er dårlig, kan ammoniakkselskapet da selge strøm til markedspris i stedet for å produsere ammoniakk? Skal det bygges ny høyspentlinje fra Austerheim til ammoniakfabrikken? 2- Risiko for ubehag og skade på befolkningen: Ammoniakk er svært giftig, og selv om sannsynligheten for eksplosjon og gasslekkasjer er relativt liten, vil konsekvensene kunne være svært store og farlige. Fabrikkområdet på Birkeland og utskipingshavna i Søndenaåhavn ligger tett innpå bebyggelsen. I Søndenaåhavn skal ammoniakken lastes om bord i skip, og transporteres ut ein lang fjord. Kan dette medføre stor risiko? Hvis ammoniakfabrikken blir en støykilde for nærområdet, eller om det vil bli ammoniakklukt, så vil det og være uheldig. Hva vet vi om det? Kan disse forholdene gi verdiforringelse på bebyggelsen i nærområdet, og hvordan kan dette håndteres av Sauda Kommune? 3- Avslutningsvis: Det er mange ting rundt ammoniakfabrikken som er positive for Sauda, spesielt dette med arbeidsplasser, og utvikling i bygda. Men 40 arbeidsplasser er ikke mye sett i forhold til energiforbruket og risikoen for befolkningen i Sauda. Vil kommunen ha en form for garanti for antall arbeidsplasser? Når ein ser på heilheten, og setter dei positive sidene opp mot dei negative sidene, så bør kanskje Sauda Kommune takke nei til Ammoniakkfabrikk på Birkeland.	Iverson vektlegger en energieffektiv produksjonsprosess og planlegger at overskuddsvarme skal utnyttes både i produksjonsprosessen og til oppvarming av omkringliggende bygg. Dette er en del av vår visjon for sirkulærøkonomi. Iverson og Sauda Energi ønsker å samarbeid om utnyttelse av restvarme. Iverson har ikke inngått endelig avtale om strømløseleveranse per dags dato. Det skal bygges høyspentlinje mellom Austrheim og Birkeland. Den vil følge dagens traseer og vil føre til omlegging til kabeltrase øst for Birkeland og innenfor industriområdet. Det håndteres i egen søknad i samsvar med Energiloven med NVE som myndighet. 2. Produksjon av ammoniakk foregår i lukket anlegg som betyr at under normal drift vil det ikke være noen lukt fra anlegget. Støynivåene reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av Miljødirektoratet, Ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikk som overstiger disse standardene. Transport av ammoniakk i skip er standard operasjonell praksis. Studier er blitt utført av anerkjent norsk selskap for å sikre sikker fremkommelighet og sikkerhet i sjø. 3. Det er anslått at det vil være mellom 40-50 personer tilknyttet anlegget i driftsfasen. I tillegg forventes det nye
--	---	---

			jobber hos ulike underleverandører og i relaterte bransjer. Disse arbeidsplassene vil komme i tillegg til de allerede etablerte arbeidsplassene
Kommunedirektørens kommentar: Flere av spørsmålene omhandler tema som ligger utenfor hva som håndteres i en reguleringsplan. Det tas ikke stilling til privatrettslige eller økonomiske forhold i en reguleringsplan. Sauda kommune styrer ikke hvor eller hva strøm/kraft skal benyttes til. Risiko og sårbarhet er vurdert i planforslaget hvor også transport av ammoniakk inngår. Mer detaljerte risiko- og sårbarhetsvurderinger vil bli utført for å få nødvendige tillatelser (samtykke) fra myndigheter etter annet lovverk.			
10	Njål Søndena, 2.6.2024 (gnr./bnr. 46/13), dok. 24/7945	Viser til sak 019/2024 Ammoniakkfabrikk: Ved utbygging rundt Hesthammer / Sagfossen vil min eiendom Gnr. 46/13 bli berørt av det dere kaller "hensynssone annen fare". Dette vil begrense bruken av området til fritid og tilgang til sjø. Verdien på eiendom og bygninger vil bli sterkt redusert av å ligge i en slik hensynssone. Støy rundt anlegget under drift og lasting av skip vil også påvirke området negativt. Utbygger har heller ikke tatt kontakt eller gitt informasjon om konsekvensene utbyggingen vil ha for min eiendom.	Eiendommen ligger innenfor fareområde H390_1, ytre sone sørvest for tankanlegget. I Bestemmelsen (9.24.1) står det at «det ikke andre restriksjoner enn de som går fram av hovedformålene under». Det vil si at det ikke er begrensninger utover de som ligger i LNF-formålet. Eksisterende bygg (naust) og bruk av disse berøres ikke. Sjøarealet er vist som «havneområde i sjø (BSH)». Slik bestemmelsene under 8.2 sier, vil «eventuelle tidsmessige begrensninger for andre trafikanter fastsettes av DSB og Kystverket.». Det vil en først ta stilling til etter spesifikk QRA som behandles av DSB og tillatelsen som Kystverket skal gi for oppankring og hensynssonene rundt skip og lastebøye. Støyutredningen har vurdert det slik at støyutslippet fra ankring og lasting er neglisjerbar lite ift. dagens støy fra Eramet som også skyldes at dette gjelder få dager/timer i året.
Kommunedirektørens kommentar: Det vises til forslagsstillers kommentar. Grunneier er blitt varslet om planarbeidet og planforslaget iht. reglene i plan- og bygningsloven. Eiendommen ligger i dag innenfor areal avsatt til landbruk-, natur-, og friluftsliv (LNF) i kommuneplanens arealdel. Planforslaget vil medføre endret utsikt fra eiendommen. Støyutredningen viser et støynivå på >45 dB (grønn sone) på merknadsstillers eiendom.			

11	Eigil Arnfred og Bodil Bojesen , 4.6.2024, Grønsdal 34. Dok. 24/8050	Usortert liste: 1- Hvilken fagkompetanse må ansatt i driften ha? Blir de 40-50 vedvarende arbeidsplasser etter start av ammoniakkproduksjon fysisk på Birkeland, eller vil det bli digitale arbeidsplasser, som vil kunne betjenes utenfor Sauda kommune? 2- Blir ammoniakkproduksjonen kontinuerlig, døgnet rundt? 3- Hvor mye støy (og i hvilke frekvensområder) vil det komme under drift? 4- Hvor mange boliger anses for å bli påvirket av nærhet til fabrikk (utsikt, eventuell damp, mulig lukt, støy) og dermed risiko for tap i verdi? 5- Hva blir temperaturen på kjølevannet, som ledes ut i elven? Vil varmen påvirke livet i elven? 6- Hvilke firmaer og hvilke investorer står bak Iverson efuels? 7/8- Hvilken garanti er det for at den «grønne» ammoniakken faktisk vil bli brukt til å nedsette CO₂utslipp i transportsektoren (foreløpig i skipstrafikken)? 9- Hvordan sikre at arbeidstakere vil bo i Sauda og dermed skatter til Sauda? 10- Hvilken energieffektivitet er det ved prosessen - og hva skjer med rest-energien? (I følge tall funnet via internet vil produksjon av 1 kg ammoniakk, som har en kjemisk energi på 18,6 MJ = 5, 17 kWh forbruke 64 kWh elektrisk energi (her fornybar høykvalitetsenergi), dvs. ca. 8% av brukt energi er bundet. Er dette korrekt?)	1 – Det er anslått at det vil være mellom 40-50 personer tilknyttet anlegget i driftsfasen. I tillegg forventes det nye jobber hos ulike underleverandører og i relaterte bransjer. Disse arbeidsplassene vil komme i tillegg til de allerede etablerte arbeidsplassene. Iverson eFuel, Eramet, Norsk Stein/Mibau Stema, Kårstø og Sauda VGS har sammen sett på hvordan vi kan komme med en felles strategi for å legge forholdene til rette for økt søkermasse til den videregående skolen som industrien har behov for. Dette er et samarbeid som vi ønsker skal fortsette til felles beste både for å øke kunnskap, bolyst og rekruttering. Vi har i tillegg sett på løsninger for rundt hospitering av lærlingplasser innen prosess tekniske fag. Iverson eFuels har hatt forelesninger for både ungdomsskole og den videregående skolen rundt CO₂ påvirkninger på klima og hvordan energibærere som hydrogen og ammoniakk kan være en del av løsningen på klimaendringene. 2- Ja, anlegget vil være operasjonelt kontinuerlig døgnet rundt. 3. Støy:
----	---	--	--

11- Hva vil skje med produktet oksygen (O₂) som dannes ved hydrolysen? 12- Hvilken sirkularitet er det i prosjektet (bruk av tapt energi og restprodukter)? Hva får Norge, Rogaland og Sauda igjen for å bruke fornybar elektrisitet, ellevann, areal og kompetanse på produksjon av ammoniakk? 13- Hvordan kontrollerer staten slik produksjon for å sikre landets interesser? 14- Har Norge en plan om å satse på ammoniakk som fremtidig energibærer? 15- Hva er energitapet gjennom ved produksjon, transport og forbrenning av 1 ton ammoniakk? (I de enkelte ledd og totalt) 16- Finnes det motorer som kan forbrenne ammoniakk til nitrogen og vann uten utslipp av klimagasser og annen forurensning? 17- Er det plan for hvor de eksisterende bygninger på det planlagte fabrikkområdet skal flyttes hen? Hva vil det bety for Saudasamfunnet? (For eksempel fremtidig plassering av skoler, barnehager, arbeidsplasser, samt omkostninger ved omregulering og tilrettelegging for dette?) Det finnes knapphet på areal, energi, kompetanse og råstoff, både nasjonalt og internasjonalt. 18- Det er tale om store økonomiske og energimessige investeringer over en årrekke: Flytting av bygninger, nybygging av veier og sykkelsti, boring av tunnel, sprenging av berg til lagertank, bygging av tett betongsåle og fabrikkanlegg, rørføring, lagertank og mobil eksportkai, alt sammen med store krav til sikkerhet, materialvalg (korrosjonsfri) og kjøling. I byggefasen vil mye av energien (brukt i produksjon av betong, stål med mere samt brukt av anleggsmaskiner og utstyr) stamme fra fossil energi og dermed stå for betydelige klimagassutslipp. Mye arbeidskraft og kompetanse vil bli bundet i byggefasen. Hva betyr det for - det totale utslipp av CO₂? - det totale CO₂-regnskapet, «nedbetalingstiden» av «CO₂-gjelden» og klimaforandringene? - tilgjengelighet og pris på fornybar energi? - de eksisterende bedrifter i Sauda? - Sauda Kommunes muligheter for utvikling av struktur og arbeidsplasser i fremtiden? - Sauda Kommunes evne til å levere kommunale tjenester i perioden?	Støynivåene reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av miljødirektoratet, Ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikkene som overstiger disse standardene. 4. Boliger overfor produksjonsanlegget i Austarheimsvegen vil være i sikte, men de vil ikke bli påvirket av lukt, støy eller damp. Det moderne produksjonsanlegget er designet for å redusere disse elementene. 5. Prosess- og kjølevann vil ikke bli tilbakeført til elven. Regnvann som faller ned på anlegget, vil bli samlet opp og behandlet innenfor anlegget. Eventuelle potensielle forurensninger i det oppsamlede regnvannet, vil bli isolert og holdt tilbake. Det behandlede regnvannet vil bli tilbakeført til elven på sporadisk basis uten temperaturøkning. 6. Hy2gen, Copenhagen Infrastructure Partners (CIP) og Trafigura 7/8. Verdikjeden for grønn ammoniakk består av flere hovedkomponenter: Fornybar energi: Prosessen starter med produksjon av fornybar energi som i dette tilfellet er vannkraft. Elektrolyse: Den fornybare energien brukes til å spalte vann (H₂O) til hydrogen (H₂) og oksygen (O₂) gjennom elektrolyse. Dette gir grønt hydrogen, som er en sentral komponent i produksjonen av grønn ammoniakk. Haber-Bosch-prosessen: Det grønne hydrogenet kombineres med nitrogen (N₂), som trekkes ut fra lufta, gjennom
---	---

		I produksjonsfasen vil det være behov for tilstrekkelig energi, kompetanse og arbeidskraft i Sauda til kontinuerlig drift parallelt med drift av smelteverket. Hva betyr det for - det totale utslipp av CO₂? - det totale CO₂-regnskapet, «nedbetalingstiden» av «CO₂-gjelden» og klimaforandringene? - tilgjengelighet og pris på fornybar energi? - de eksisterende bedrifter i Sauda? - Sauda Kommunes muligheter for utvikling av struktur og arbeidsplasser i fremtiden? - Sauda Kommunes evne til å levere kommunale tjenester i perioden? 19 • Hvilke hendelser i produksjon, lagring og utskipning vil kunne medføre eksplosjoner og/eller utslipp av gasser (ammoniakk, hydrogen, oksygen)? Vil slike uhell kunne medføre dannelse av farligere nitrogenforbindelser enn ammoniakk? • Er det kjente spesifikke arbeidsmiljøproblemer (HMS) knyttet til ammoniakkproduksjon? • Er det kjente ulykker eller forurensing knyttet til ammoniakkproduksjon?	den velkjente Haber-Bosch-prosessen for å danne ammoniakk (NH₃). Distribusjon: Grønn ammoniakk fraktes deretter via rørledninger til havn for så på skip. Bruksområder: Ammoniakken brukes i mange sektorer, inkludert som råstoff i gjødselproduksjon, som drivstoff i maritim transport, eller som energibærer for å lagre og transportere grønn energi. 9. Skiftssystemet som er planlagt for driften, vil trolig kreve at personell bor innenfor Sauda kommune. Det vil også være mulighet for lokale tjenesteleverandører til anlegget, noe som vil øke skatteinntektene lokalt. 10/11/12. Anlegget vil ha en energieffektivitetsgrad på ca. 48%. Den endelige effektivitetsgraden vil avhenge av hvordan ammoniakken brukes. Som en del av vår visjon for sirkulærøkonomi ser Iverson på å kunne tilby fjernvarme og gi muligheter for andre industrier til å bruke oksygenet som produseres i anlegget. I tillegg til sirkulærøkonomien er en potensiell fordel for Norge at vår ammoniakkproduksjon kan bidra til å gjøre 1/3 av den norske offshore forsyningsflåten utslippsfri. 13. Før oppstart av anlegget må Iverson overholde en rekke norske lovkrav for tillatelser, som blant inkluderer sikkerhet, avfallshåndtering og utslipp. 14. Ammoniakk blir pekt på som en svært relevant energibærer for å redusere utslipp fra skipsfarten. En rekke ulike maritime organisasjoner (både norske og internasjonale) viser til dette. Aktuelle lenker: https://maritime-executive.com/article/norway-provides-
--	--	--	--

			record-funding-for-ammonia-and-hydrogen-vessel-projects 15. Anlegget har ca. 48% effektivitet ved eksportflensen. Den endelige virkningsgraden av energien i forbrenningsmotor vil avgjøres som et resultat av de pågående utviklingsprogrammene til motorprodusentene. 16. - Store motorprodusenter som Wärtsilä, MAN og WinGD utvikler ammoniakkmotorer og de første er nå kommersielt tilgjengelige. 17.- Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. Iverson vil dekke alle kostnader knyttet til flyttingen og bestrebe å ha nye lokaler klare før flyttingen skal skje. 18.- CO2 regnskapet er å ta med i kommende faser av prosjektet. Men, Iverson tenker grønt i alle faser av prosjektet fra prosjektering til bygge- og driftsfase. Grønn kompetanse er også avgjørende for å utforme energieffektive og miljøvennlige løsninger. I byggefasen vil dette generelt bety: - Riktig valg av miljøvennlige materialer og profiler i design - Unngå overdimensjonering av konstruksjonselementer hvis mulig
--	--	--	--

			- Gjenbruk av materialer og redusere avfall-mengde - Fossilfri byggeplass 19. Iverson følger en streng null skade-policy og implementerer alle nødvendige sikkerhetsprosedyrer for å garantere sikkerheten til både ansatte og lokalsamfunnet. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer.
Kommunedirektørens kommentar: Flere av spørsmålene omhandler tema som ligger utenfor hva som håndteres i en reguleringsplan. Det tas ikke stilling til privatrettslige eller økonomiske forhold i en reguleringsplan. Det vises til forslagsstillers kommentarer. <u>Spørsmål 3:</u> Det er utarbeidet en støyrapport for anlegget. Det er videre gitt bestemmelser om støykrav til nye tiltak (§ 3.7.1) og anleggsfase (§ 3.7.3), samt støykrav på tilgrensende friluftslivområde på Birkeland (§ 3.7.2). <u>Spørsmål 4:</u> Se svar over vedr. støy. Ammoniakkfabrikkanlegget vil i hovedsak visuelle endringer for boligområdene på Austerheimsiden, og boligeiendommen Birkelandsvegen 61 vil få størst endring. I planforslaget til offentlig ettersyn var deler av utearealet til eiendommen omfattet av sikkerhetssone 3, men etter justeringer i plangrepet og nye risikoanalyser er sikkerhetssonen trukket vekk fra arealet. <u>Spørsmål 5:</u> I planforslaget til offentlig ettersyn kom det ikke klart frem hvordan kjølevann skulle håndteres. Dette er nå belyst i planskildringen kapittel 5.1.14.2.			
12	Beboere på Søndenaugan, Søndena og Søndenaia, datert 2.6.2024, dok. 24/8054 Innsendt av Eli-Jorun Tangeraas	Me som bur på Søndenaugan, på Søndena og andre innbyggjarar har følgande innspel og spørsmål: Innspela gjeld både generelt for Sauda, men og med fokus på oss som naboar. Først og fremst er me samstemte imot at ammoniakkfabrikken er planlagt bygd på industriområdet på Birkeland. Me er også imot lagring og lasting til skip på eit område nær sentrum og Søndena. Me meiner at det er for	1. Sikkerhet Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier og blir brukt i en rekke industrier. Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Plasseringen av anlegget følger

	risikabelt å ha denne type anlegg/lagringstank så nær bu -og leveområde i Sauda. 1. Ammoniakk er eit svært giftig og etsande stoff. Kva om det oppstår en lekkasje, eller i verste fall en eksplosjon? Me trur at det er ein reell mulighet for at det kan skje. Me er sikre på at om desse planane blir realisert, vil det medføre redsle og utryggheit for mange menneske i Sauda, spesielt for dei som bur på Birkeland, Herheim, området rundt Austarheim, Rød, Brekke, Åbøbyen, Søndena og i Sauda sentrum. Det å leve i redsle og utryggheit over tid, vil påverka livskvaliteten vår. Dette kan medføre store helseplager. Er alt dette eit offer me kan leve med? For oss er svaret eit tydelig NEI! 2. Er det verkeleg industriarbeidsplassar me treng meir av i Sauda? Slik me har forstått det, er det allereie vanskar for dei etablerte industribedriftene å skaffe kvalifisert arbeidskraft. Kunne me heller jobba med å få arbeidsplassar som går i andre retningar, som til dømes akademiske fag, forskning, og/eller andre stadsuavhengige arbeidsplassar? Victor Normann er ein kjent professor og forskar. Han seier i ein rapport om utvikling at « bygdenoreg treng arbeidsplassar for høgt utdanna kvinner». 3. Me har forstått det slik at denne fabrikk vil bruke langt meir energi enn den vil produsere. Me veit enda ikkje om nokon faktisk vil bruke «grøn» ammoniakk. Og korleis skal me skaffe den straumen fabrikk treng? Den reinaste energien som finst, er vasskraft. Produksjon av ammoniakk krev ekstreme mengder kraft. Om ein bruker meir kraft enn det ein får ut som sluttprodukt, er dette då berekraftig og grønt? Er dette rett bruk av det knapphetsgodet, som vasskraft faktisk er? 4. Er det aktuelt å setje opp vindmøller i Sauda for å skaffe nok kraft? 5. Me har forstått det slik at fabrikk vil initiere arbeidsplassar. Er det slik at det vil vere folk som skal busetje seg i Sauda med familien sin som skal bygge og drive fabrikk? Eller er dei tenkt frå andre kommunar, som bur i brakker og skattar til sin heimkommune? 6. Kva med arbeidsplassane i dei føretaka som er etablert på Birkeland? Desse arbeidsplassane som ein kan risikere vil forsvinne, må ein vel trekke frå talet på nye arbeidsplassar. Blir talet då positivt for Sauda? 7. Det er stortingsvedtak på at den vidaregåande skulen ikkje skal flytte frå vår kommune. Kor er arealet som avdelinga på Birkeland kan flyttast til? 8. Kvifor har ein ikkje ein heilskapleg reguleringsplan for både nyetableringa og dei eksisterande bedriftene og grunneigarar?	kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget inkludert lagertanken er underlagt strenge sikkerhetskriterier. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. I samarbeid med Gexcon, en verdensledende spesialist innen sikkerhet, har Iverson identifisert høyrisikoaktiviteter og vurdert potensielle farehendelser. Denne prosessen har blitt gjennomført i flere ulike sikkerhetsstudier og erstatter utsagnet 'ting kan skje' med 'hva kan faktisk skje?' De identifiserte scenariene blir registrert og videre undersøkt ved å spørre 'hva kan vi implementere i designet for å forhindre at dette skjer?' Iverson har så langt implementert over 125 funn i prosessdesignet og vil fortsette med ytterligere sikkerhetsstudier i de
--	--	--

9. Kor mange av dei etablerte bedriftene på Birkeland vil vere innstilte på å starte opp att på ein annan lokasjon? 10. Dersom nokon melder interesse for bedriftsareal i framtida, etter at ammoniakkfabrikken er etablert på Birkeland, kor skal dei få areal? Har me då brukt opp næringsarealet på ammoniakkfabrikk? 11. Kva skjer med bygget om fabrikkene ikkje er berekraftig, og drifta blir lagt ned? 12. Kven tener eigentleg på eit slikt prosjekt? 13. Blir fabrikkene og tankene eit terrormål? Me saknar ein ROS -analyse. 14. Korleis vil dette påverka drikkevannet i Sauda? Me saknar også her ein ROS -analyse. 15. Kva vil etablering av ein ammoniakkfabrikk seie for straumprisen i Sauda? 16. Ein ammoniakkfabrikk vil ikkje vere bra for Sauda som reiselivsdestinasjon! 17. Attraktivitet: Me har ikkje tru på at Sauda blir meir attraktivt for fastbuande eller hyttefolk av å ha ein potensielt farleg fabrikk i bygda. Me vil svært gjerne at unge folk med familiar skal flytte til Sauda. Men når dei skal velje kor dei vil etablere seg, trur me at ein slik fabrikk vil vege tungt på den negative sida. 18. Kor store vil dei visuelle endringane bli frå der me bur eller frå friluftsområda rundt? 19. Kor mykje støy vil det bli? 20. Husa våre vil truleg få redusert verdi. Der er fastbuande i dette området som vurderer å flytte frå Sauda og selje sin eigedom dersom planane blir realiserte. Kven skal dekke dette tapet? Me har sterke tvil om me i det heile tatt vil få kjøparar til husa våre dersom planane blir ein realitet. 21. Er det planlagt ein kompensasjon til oss, som etter planane skal få 30 000 tonn ammoniakk som nabo, og dermed får verdien av våre bustader og livskvalitet redusert? 22. Kva med det etablerte friluftsområdet frå og med Søndenaugan og til Sagfossen. Skal dette området tilbakeførast etter utbygging?	neste fasene av prosjektet for å redusere risikoen for farehendelser. Bransjestandarder og referanser fra andre ammoniakkbedrifter i Norge og Europa har også blitt vurdert og implementert der det har vært nødvendig. Ved å gjennomføre jevnlig sikkerhetsanalyser i løpet av prosjektets utvikling, blir flere lag med sikkerhetsbarrierer integrert i designet. Dette sikrer et høyt nivå av sikkerhetstiltak og barrierer mot potensielle farehendelser. Noen av tiltakene inkluderer implementering av prosessdesign, grunnleggende kontroller, kritiske alarmer, automatiske responstiltak og fysiske barrierer. Hvert tiltak består av flere uavhengige barrierer som fungerer som beskyttelse mot potensielle farehendelser. Disse tiltakene er definert som forebyggende sikkerhetsbarrierer. I tillegg er det implementert ekstra sikkerhetstiltak, kalt konsekvensreducerende barrierer. Disse inkluderer fysiske barrierer, beredskapstiltak på anlegget og tiltak for lokalsamfunnets beredskap. Et av de viktigste sikkerhetstiltakene i designet er å dele prosessen inn i isolerbare segmenter ved hjelp av nødavstengningssystemet, prosessforhold og plassering. Dette er et automatisk system som gir et av de høyeste nivåene av beskyttelse mot farehendelser. Etter en vellykket avstengning vil hvert segment kun inneholde en begrenset mengde av produktet som kan håndteres og kontrolleres.
--	--

23. Mesteparten av vatnet som skal bli henta frå våre vassdrag vil bli kjølt ned i eit stort kjøletårn, og fordampa. Korleis vil dette påverke nærområdet? Kor mange grader vil den delen av vatnet som blir tilbakeført til vassdraget halde, og korleis vil dette påverke livet i og rundt elva?	Identifikasjon av de verst mulige scenariene for hvert enkelt segment og 3D-modellering av konsekvensene har blitt utført, med hensyn til geometri, værforhold, anleggets utforming og nærheten til strukturer utenfor anleggsområdet. Konklusjonene var følgende: • Ved anlegget på Birkeland kan det verst tenkelige scenariet med et utilsiktet utslipp føre til en gassky som i stor grad vil være begrenset til anleggets område. Dersom gasskyen skulle strekke seg utenfor anleggets grenser, vil giftigheten være på et nivå som gir 30 minutter til evakuering til et sikkert område. • Ved Hesthammer kan det verst tenkelige scenariet med et utilsiktet utslipp føre til en gassky som vil være begrenset til lagringsområdet. Dette skyldes hovedsakelig topografien i området. I begge de verste tenkelige scenariene har analysene av konsekvensene ved et utilsiktet utslipp og utviklingen av en gassky konkludert med at dette ikke vil medføre livstruende eller langvarige helseeffekter for lokalsamfunnet i Sauda. Dette skyldes implementeringen av sikkerhetsanbefalinger og funn fra sikkerhetsstudiene. For å styrke sikkerheten ytterligere vil en beredskapsplan bli utviklet i samarbeid med det lokale politiet og nødetater i Sauda-samfunnet. Det forventes at alarmsystemet vil bli delt inn i tre nivåer: • Intern alarm: En situasjon som kun påvirker deler av prosessen innenfor anleggets område og
---	---

			ikke utgjør fare for områdene utenfor. • Fabrikkalarm: En situasjon som kan påvirke flere områder innenfor anlegget, men som ikke utgjør fare for områdene utenfor. • Gassalarm: En situasjon som kan påvirke både områder innenfor anleggets grenser og nærområdet. Et varsel vil da opplyse: 'Viktig melding – søk informasjon'. Beslutningen om å utløse en gassalarm tas av politiet, og varsler til befolkningen vil bli sendt ut. I det lite sannsynlige tilfelle at en gassalarm utløses, bør lokalsamfunnet følge disse retningslinjene: • Sjekk meldinger som sendes ut av politiet eller andre beredskapsmyndigheter. ○ Hold deg innendørs, med mindre annet blir opplyst. ○ Lukk vinduer og dører, og slå av ventilasjon. ○ Hvis du er utendørs og ikke kan gå inn, vurder vindretningen og beveg deg bort fra området i motsatt retning av vinden. ○ Hold deg rolig, og søk informasjon via tilgjengelige medier (radio, TV, internett og sosiale medier). 2. Industriarbeidsplasser, Å kunne tilby flere alternative arbeidsplasser for fagfolk vil gjøre det enklere å rekruttere og få ungdom til å velge å gå i fagretningen for prosessindustri. Det ser vi fra andre
--	--	--	--

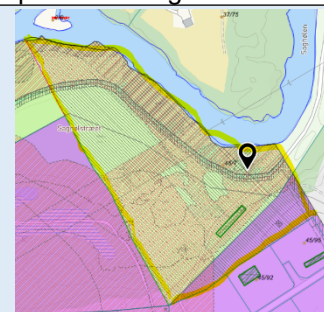
			regioner at enkelte yrkesdisipliner er særlig høyt representert som følge av at det finnes flere bedrifter som etterspør denne type arbeidskraft. 3. Energibruk/energimengder og formål Å bruke fornybar strøm for å produsere grønn ammoniakk gir en mulighet til å drastisk redusere karbonutslipp, støtte det grønne skiftet i industrien, muliggjøre effektiv hydrogenlagring og -transport, og stimulerer økonomisk vekst. Dette er ikke bare en teknologisk løsning, men en strategi som kan gi betydelige miljømessige, økonomiske og sosiale fordeler i kampen mot klimaendringer. 4. Vindkraft, Iverson har ingen planer om å starte med vindkraftproduksjon. 5. Hvor kommer de nye sysselsatte fra? Ansatte som skal arbeide på fabrikken vil bli rekruttert fra Sauda og omkringliggende kommuner. Det er også tenkelig at ungdom vil velge å flytte tilbake til Sauda som følge av etablering av nye grønne arbeidsplasser i kommunen. 6. Eksisterende bedrifter og arbeidsplasser Ingen eksisterende arbeidsplasser bør gå tapt grunnet etablering av Iverson på Birkeland siden Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon.
--	--	--	--

			7. Sauda VGS, Sauda Videregående Skole avd. Birkeland er utenfor hensynsonene, og kan bestå som i dag. Iverson eFuels har i tillegg jobbet for og fått til en avtale mellom Iverson og RogFk som garanterer at skolen ikke skal flyttes utenfor kommunale grenser. Vi er i dialog med skolen både når det gjelder rekruttering, informasjon og samarbeid. 8. Helskapelig reguleringsplan: Dette har Iverson og kommunen drøftet og konkludert med at det er mest hensigsmessig å ha sekvensielt forløp med reguleringsplaner. 9. Eksisterende bedrifter vil ikke oppleve store endringer i sin drift siden foreslått ny lokasjon er i nærhet av eksisterende og dekker behovet som ble avdekket i 1 til 1 samtale med berørte bedrifter. 10. Kommunen arbeider for å sikre tilgang til ytterligere næringsareal. 11. Bygging av fabrikk vil startes når det er fattet en investeringsbeslutning av investorene bak prosjektet. En slik investeringsbeslutning forutsetter en bærekraftig forretningsmodell med langsiktig finansiering. 12. Iverson eFuels vil bidra til å kutte klimautslipp i flere sektorer. Verdiskapingen vil skje lokalt og regionalt. 13. Terrormål Generelt sett kan enhver industriell installasjon betraktes som et potensielt terrormål. En grundig risikovurdering og tett samarbeid med
--	--	--	---

			sikkerhetsmyndigheter skal adressere og redusere eventuelle trusler. ROS analysen er allerede utført og er del av reguleringsplan, Ref. avsnitt 7 i planbeskrivelse. 14. Drikkevann Fabrikken må etterleve en rekke krav for å få tillatelse til ammoniakkproduksjon, inkludert de som er regulert av "Lov om vern mot forurensninger og om avfall" for å forhindre kjemikalieavrenninger. Iverson implementerer et overordnet dreneringskonsept basert på følgende: - Overflateavløpsvann, regn- eller brannslukningsvann, vil bli adskilt i henhold til deres ev. kontaminering, og rutes til riktig behandling, når det er nødvendig. - Ingen vannmengder vil slippe ut til miljøet, uten forutgående oppbevaring i et observasjonbasseng med tilhørende analyse. - Der det er risiko for lekkasje av ammoniakk eller andre kjemikalier i høye konsentrasjoner, vil spesifikke inneslutningstiltak bli iverksatt for sikker avhending eller gjenbruk. - ROS analysen er allerede utført og er del av reguleringsplanen, ref. avsnitt 7 i planbeskrivelse. 15. Strømpris All elektrifisering av samfunnet påvirker strømprisen. Sauda ligger i prisområde NO2, som har et betydelig kraftoverskudd og er det strømområdet med størst eksportandel. Enhver nyetablering i NO2-området vil ha samme eventuelle påvirkning på strømpris for alle i hele NO2-området. 16. Nye grønne arbeidsplasser er også interessant som reiselivsattraksjon. Vi forventer tilreisende som ønsker å se
--	--	--	--

			nærmere på en grønn ammoniakkfabrikk. Sauda kan tilby "industrisafari" slik også andre industrikommuner gjør. 17. Dette er en subjektiv uttalelse som kan bestrides. Mange unge ønsker ny aktivitet i Sauda og grønne arbeidsplasser. 18. Visuelle endringer: Krav til utforming og estetikk er en del av oppdatert planbestemmelser som Iverson skal forholde seg til. 19. Støy Støynivåene reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av miljødirektoratet, ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikkene som overstiger disse standardene. 20. Boligpris Sauda kan sammenlignes med eksempelvis Skien og Porsgrunn når det gjelder type industri og boligprisvekst. Basert på data hadde Skien og Porsgrunn landets høyeste boligprisvekst i fjor. 22. Friluftsområder etter utbygging Friluftsområdet blir ikke berørt av våre planer. 23. Prosess- og kjølevann vil ikke bli tilbakeført til elven. Regnvann som faller ned på anlegget, vil bli samlet opp og behandlet innenfor anlegget. Eventuelle potensielle forurensninger i det oppsamlede regnvannet, vil bli isolert og holdt tilbake. Det behandlede regnvannet
--	--	--	---

			vil bli tilbakeført til elven på sporadisk basis uten temperaturøkning.
Kommunedirektørens kommentar: Flere av spørsmålene omhandler tema som ligger utenfor hva som håndteres i en reguleringsplan. Det tas ikke stilling til privatrettslige eller økonomiske forhold i en reguleringsplan. Det er utarbeidet en ROS-analyse som tilfredsstiller kravene for hva som skal belyses i en reguleringsplan. Mer detaljerte utredninger av risiko- og sårbarhetstema vil måtte utføres etter annet regelverk i etterkant av vedtatt reguleringsplan. Det er regulert inn sikringssoner for grunnvannsforsyning i plankart (innenfor gulmarkert område i utsnitt) og knyttet bestemmelser til sonene, jf. § 9.1.1 og 9.1.2 i forslag til bestemmelser. Håndtering av overvann mm er videre sikret i bestemmelsene § 6.2 og § 3.4. Punkt 10: Det er satt av næringsareal i Lonarholet i kommuneplanen sin arealdel. Det er også vedtatt en revisjon av kommuneplanen sin arealdel med mål om å sette av mer næringsareal. Det vises for øvrig til forslagsstillers kommentarer.			
13	Finn Isaksen, 4.6.2024, Herheimsmoen 7, dok. 24/8140	1-Mottatt merknad gjengis med store utdrag under (hele som vedlegg): «Ammoniakk blir av enkelte grønnvasket som en revolusjon innen skipsfart, i realiteten er dette energisløseri med en vanvittig lav energiutnyttelse (17%). Strømprisene i vår region vil påvirkes negativt hvis denne kraftkrevende fabrikken blir etablert her. 2-Et prosessanlegg som håndterer farlig medie innehar alltid en risiko for ulykker forårsaket av feil på utstyr eller grunnet feilhandlinger av personellet som arbeider på anlegget. I dette tilfellet vil en lekkasje av ammoniakk inneha potensiale for ekstreme konsekvenser. Om en først skal etablere en slik type fabrikk så bør den i høyeste grad plasseres på en trygg avstand til bebodde områder. Birkeland kvalifiserer ikke til dette og plassering fremstår for meg som absurd. som er imot.» 3-«Ved en eventuell nyhet om etablering av en fabrikk med livsfarlig gass rett over elven, vil eiendommen min sannsynligvis synke i verdi og være vanskelig å selge. Hvis fabrikken mot formodning blir bygget, så kommer jeg sannsynligvis til å flytte til en plass der jeg slipper å være redd for å bli drept i søvne av et gassutslipp. 4-Etablering av denne fabrikken på Birkeland vil gjøre at flere etablerte bedrifter må flytte. Det er enda ikke presentert et akseptabelt alternativ for disse bedriftene, eller hvor nytt næringsliv i fremtiden kan etableres.»	1. Iverson har fått tildelt nettkapasitet fra Statnett via en søknadsprosess som bekrefter at det er tilgjengelig kapasitet i nettet for industriell bruk. Iverson er lokalisert i et prisområde der det i dag er overskuddskraft. Denne kraften ønsker vi å bruke lokalt for å bidra til størst mulig verdiskapning lokalt og i regionen for øvrig. Å bruke fornybar energi for å produsere grønn ammoniakk gir en mulighet til å drastisk redusere karbonutslipp i en rekke sektorer som ikke kan elektrifiseres direkte. Ammoniakk er en effektiv måte å lagre og transportere hydrogen, og kan brukes bl.a. som utslippsfritt drivstoff til skip. 2. Negativ påvirkning av strømpris All elektrifisering av samfunnet påvirker strømprisen. Sauda ligger i prisområde NO2, som har et betydelig kraftoverskudd og er det strømområdet med størst eksportandel. Enhver nyetablering i NO2-området vil ha samme eventuelle påvirkning på strømpris for alle i hele NO2-området. Konsekvens av lekkasje

			Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier og blir brukt i en rekke industrier. Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Plasseringen av anlegget følger kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget inkludert lagertanken er underlagt strenge sikkerhetskriterier. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. 3. Negativ verdikonsekvens for boliger i nærheten Imidlertid viser erfaringer fra lignende prosjekter at velplanlagt industriutvikling faktisk kan bidra til å skape nye arbeidsplasser, tiltrekke seg fagfolk og familier, og styrke den lokale økonomien. Ny industriutvikling gir muligheter for økt sysselsetting og kompetanseheving, noe som kan gjøre området mer attraktivt for
--	--	--	---

			både nåværende innbyggere og tilflyttere. I stedet for fraflytting og nedgang i folketallet, kan vi oppleve en positiv vekst i befolkningen når flere ser fordelene ved å bo og arbeide her. 4. Etablerte bedrifter må flytte Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Eablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon.
Kommunedirektørens kommentar: Lokalisering på Birkeland: Det er gjennomført ROS-analyse som del av planforslaget, og hensynssoner er innarbeidet i plankart. Det er ikke kommet frem informasjon i planprosessen eller høringer som vanskeliggjør en lokalisering av anlegget på Birkeland. Se forslagsstillers svar til merknadsstiller 12 hvordan en eventuell uønsket hendelse kan utarte. Forslagsstiller har siden offentlig ettersyn arbeidet videre med avtaler med grunneiere og virksomheter på Birkeland, og presentert mulighetsstudier for erstatningsareal. Forslagsstiller må få nødvendige avtaler på plass før de kan realisere planforslaget. Se vedlegget <i>Relokalisering av bedrifter på Birkeland</i>, datert 15.1.2025.			
14	Naboer mot ammoniakkfabrikken 4.6.2024, innsendt av Olav Rabbe, Rustå 23 dok. 24/8133	Vi krev at prosjektet blir stoppa og at planane om ammoniakkfabrikk blir lagt vekk. Dei viktigaste momenta for dette er: • Det er for farleg å ha eit slikt fabrikkannlegg og lagringstank nær bu og leveområde i bygda. Stor risiko både med produksjonsanlegget, lagring og ikkje minst ved lasting av skip. • Uakseptabel sløsing med elektrisk energi frå vasskrafta - vår felles nasjonale verdi. • Fabrikken vil ikkje vera positiv ift. arbeidsplasser i Sauda. I praksis vil den planlagde fabrikken gi svært få varige arbeidsplasser. Dette vil virka negativt for Sauda totalt når ein vurderer alle arbeidsplassene lokalsamfunnet vil mista pga. tvungen avvikling og den risiko det medfører for tap av yrkessjåførskulen. Anleggsarbeid under bygging kan gi nokre få lokale arbeidsplasser, men dette blir uansett av kortvarig karakter. Dessverre er det slik at det er vanskeleg for lokale aktørar å få kontraktar ved denne type etablering.	1. Utrygghet: Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier og blir brukt i en rekke industrier. Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Plasseringen av anlegget følger kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget inkludert lagertanken er underlagt strenge sikkerhetskriterier. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og

	● Det vil heller ikkje bli lett å rekruttera ny arbeidskraft til Sauda i framtida dersom vi får ein ammoniakkfabrikk i bygda. Fabrikkplanlegget vil derimot medføre ein reell fare for at mange familiar vil vurdere å flytta frå Sauda. 1. Utrygghet: «Ammoniakk er et guffent stoff som er både giftig og etsende», ifølge forskningsleder Anders Valland i Sintef. Frykt for utslipp vil alltid vera til stades. Fabrikken kjem derfor inn under «storulykkeforskriften». Dette kan skapa stor utryggleik i bumiljøet. Stress og frykt kan gi store helseplager. Forringelse av livskvalitet er ein altfor høg pris å betala. 2. Støy / Lukt: Ettersom produksjonen foregår døgnet rundt, må me rekne med kontinuerlig støy, dag og natt, frå vifter og kompressorar (kjøleaggregater). Ammoniakkproduksjonen vil foregå ved ca + 400 grader. Deretter skal gassen kjølast ned før den kan sendast til Hesthammar - I perioder med utslepp av gass vil me oppleve vond / farlig gassluk. 3. Kjøling: Gassen skal kjølast ned, frå +400 grader til -33, med vatn. Iverson opplyser at kjølevatnet skal avkjølas i kjøletårn og ein rekner med at mesteparten av vatnet vil fordampa. - Kva skjer med dampen ein stille kald vinterdag? - Vil den taakelegga store deler av terrenget rundt? - Kor mykje varme er det igjen i restvatnet som føres tilbake til elva? - Kva skjer med fisken og anna liv i elva? 4. Vassuttak frå elva: Vatnet skal tas frå elva, 900m³ pr time i døgnet, heile året. Plagsom støy frå pumpene vil vera til stor belastning året rundt så lenge fabrikk er i drift. Dei næraste boligane vil ligge mindre enn 250 meter frå pumpene. -Kordan vil vassuttaket påvirke minstevassføringa og livet i elva? 5. Varsling: Me kan ikkje finna noko om ulykker, varsling eller evakuering i høyringsdokumentet. - Burde ikkje det vera med? - Kor lang tid har me t.d.på oss etter at alarmen har gått? I tillegg stiller me spørsmål om kor godt Sauda er rusta til å håndtera ei krise av denne type, med omsyn til legehjelp, ambulanse og redningsteneste forøvrig. 6. Risiko for sabotasje / krig:	Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har høyeste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. 2. Støy/Lukt: Produksjon av ammoniakk foregår i lukket anlegg som betyr at under normal drift vil det ikke være noen lukt fra anlegget. Støynivåene reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av miljødirektoratet, ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikk som overstiger disse standardene. 3. Kjøling: Kjølesystemet vil optimaliseres for å minimere vannbruken. I kjøletårnet vil et dampreduseringssystem bli inkludert for å begrense vanddampen i luften som slippes ut. Prosess- og kjølevann vil ikke bli tilbakeført til elven. Regnvann som faller ned på anlegget, vil bli samlet opp og behandlet innenfor anlegget. Eventuelle potensielle forurensninger i det oppsamlede regnvannet, vil bli isolert
--	--	--

Den våkne iakttager ser at Norge ruster opp pga den usikre verdenssituasjonen. Ved ein sabotasje eller i ein krigssituasjon, vil eit slikt anlegg vera eit aktuelt mål. - Kva skjer med befolkningen i Sauda viss ammoniakken får flyta fritt? 7. Anleggsperioden: Anleggstida blir og krevjande for beboerane i nærmiljøet. Av høringsdokumentet kan det sjå ut som at det blir tillatt med både kvelds- og nattarbeid. 8. Trivsel og bulyst: Blir fabrikkbygda vil det neppe vera mange som har lyst til å bu i området. Dette vil føra til ei sterk verdiforringing av mange eiendomar i Sauda. Nokre familier har signalisert at dei vil flytta frå Sauda om fabrikk kjem. - Er disse tatt med i beregninga når ein håper på auka folketal i Sauda? - Kan ein håpa at det blir fleire arbeidsplassar i bygda når ein har vanskar med å finna passende tomter til bedrifter som må flytta for å få plass til ammoniakfabrikken? Det kjem og fram at nokre bedrifter vurderer å avvikle drifta viss dei må flytta. 9. Lys-støy: Ammoniakkfabrikken må nødvendigvis vera opplyst alle tider på døgnet pga. sikkerheita. Det same gjeld for utskipingshavna og lagertanken i Søndenaåv. Statens veiledning «Lys på stedet» sier: «Det er viktig å utvise forsiktighet ved lysbruk for å unngå uheldige lyseffekter på omgivelsene som både kan være sjenerende og helseskadelige.» 10. Drikkevatt: Me er også bekymra for grunnvasskjelden til Sauda kommune viss det skulle bli eit utslipp av ammoniakk. I tillegg vil bedrifter som evt blir flyttet til Lonarhåla vera ein risikofaktor siden dei blir liggjande slik at evt. avrenning går rett inn i vannkjelden. Mange uforutsette hendelsar i samband med opparbeiding av området kan heilt klart utgjera ein fare for forureining av drikkevasskjelden. 11. Energibruk og subsidiering: Me reagerer på det enorme strømbuket : 300 MW hele året vil si 2,6 TWh = 2 628 000 000 kwh. (2% av norsk kraftproduksjon). Dette blir eit enormt sløseri med den verdifulle og reine vasskrafta når ein kun vil få igjen ca. 17% av energien. Kva som blir den	og holdt tilbake. Det behandlede regnvannet vil bli tilbakeført til elven på sporadisk basis uten temperaturøkning. 4. Vassuttak fra elva Iverson jobber med å få på plass en avtale med Saudafaldene som sikrer at minstevannføring i elva er ivarettatt, dette iht krav fra NVE. 5. Varsling Iverson følger en streng null skade-policy og implementerer alle nødvendige sikkerhetsprosedyrer for å garantere sikkerheten til både ansatte og lokalsamfunnet. Beredskapsplaner skal utarbeides i tråd med det offentlige beredskapsplaner (politi, brannvesenet, kommune, fylkeskommune, osv..) for håndtering av større uønskede hendelser og ulykker. 6. Risiko for sabotasje/krig: Generelt sett kan enhver industriell installasjon betraktes som et potensielt terrormål. En grundig risikovurdering og tett samarbeid med sikkerhetsmyndigheter skal adressere og redusere eventuelle trusler. 7. Anleggsperioden: Støyende arbeider skal begrenses til å kun foregå på dagtid i hverdager i den grad det er mulig. Dersom det skal planlegges for kvelds- og nattarbeider skal det utredes om støyen dette medfører berører naboer. Støyreduserende tiltak skal vurderes fortløpende ved behov. 8. Trivsel og bolyst: - Folketall, Sauda kommune svarer. - Arbeidsplasser og utvikling av eksisterende bedrifter på Birkeland: Det er anslått at det vil være mellom 40-50
---	---

	reelle nytteverdien er avhengig av virkningsgrad i eventuelle skipsmotorar mm. 12. Natur og rekreasjon. Området i og langs elva er et viktig område for rekreasjon. Det blir flittig brukt til turgåing, fiske og bading for mange i Sauda.. Blir dette like attraktivt når ein får ein utrygg , støyande og til tider illeluktande fabrikk i nærleiken. Dette vil gå ut over livskvaliteten vår. Her finn me og eit variert dyr- og fugleliv. Me er uro for at fuglar som grønnspekk, flaggspekk, kattugle, og rugde ikkje vil trivast i eit område som alltid er støyande og opplyst. 13. Høyringsfrist: Ca, 6 ukers høyringstid i ei sak med så stor dokumentmengde (ca. 500 sider) er altfor lita tid for ein demokratisk prosess. 14. Vår klare konklusjon: Sauda med sin topografi inneklemt mellom fjell og fjord er ikkje rette plassen for denne type verksemd. I tillegg kjem argumenta med lokalitet nærme boligområda både på Austarheim, Herheim, Birkeland, Rød, Brekke, Åbø, Sondenåhaugen og Sauda sentrum.	personer tilknyttet anlegget i driftsfasen. I tillegg forventes det nye jobber hos ulike underleverandører og i relaterte bransjer. Disse arbeidsplassene vil komme i tillegg til de allerede etablerte arbeidsplassene. I byggeperioden vil prosjektet skape mange arbeidsplasser som Saudabeboere vil få stor nytte av. Iverson ønsker å legge til rette for at en betydelig andel av arbeidspakkene under byggeperioden besettes av lokale bedrifter. Dette kan oppnås gjennom samarbeid med lokale utdanningsinstitusjoner, rekrutteringskampanjer i området, og partnerskap med lokale bedrifter som kan levere nødvendige tjenester og materialer. Iverson ønsker også å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Næringspark. Dette betyr at ingen arbeidsplasser vil gå tapt. 9. Lys-støy: I design av belysning vil Iverson følge nasjonale og lokale forskrifter som EN 12464-2, som omhandler belysning av utendørs arbeidsplasser. Praktiske og estetiske aspekter ved utendørsbelysning, som å unngå blanding og å tilpasse belysningen til omgivelsene skal også ivaretas. 10. Drikkevann Fabrikken må etterleve en rekke krav for å få tillatelse til ammoniakkproduksjon, inkludert de som er regulert av "Lov om vern mot forurensninger og om avfall" for å forhindre kjemikalieavrenninger. Iverson implementerer et overordnet dreneringskonsept basert på følgende:
--	---	---

			- Overflateavløpsvann, regn- eller brannslukningsvann, vil bli adskilt i henhold til deres ev.kontaminering, og rutes til riktig behandling, når det er nødvendig. - Ingen vannmengder vil slippe ut til miljøet, uten forutgående oppbevaring i et observasjonbasseng med tilhørende analyse. - Der det er risiko for lekkasje av ammoniakk eller andre kjemikalier i høye konsentrasjoner, vil spesifikke inneslutningstiltak bli iverksatt for sikker avhending eller gjenbruk. - Hvor lekkasje av høy konsentrasjon av ammoniakk eller kjemiske produkter er mulig, spesifikt inneslutning vil bli gitt, for avhending eller gjenbruk. 11. Energibruk og subsidiering: Iverson har fått tildelt nettkapasitet fra Statnetts distribusjonsnett via en søknadsprosess som bekrefter at det er tilgjengelig kapasitet i nettet for industriell bruk. Iverson er lokalisert i et prisområde der det i dag er overskuddskraft. Denne kraften ønsker vi å bruke lokalt for å bidra til størst mulig verdiskapning lokalt og i regionen forøvrig. Å bruke fornybar energi for å produsere grønn ammoniakk gir en mulighet til å drastisk redusere karbonutslipp i en rekke sektorer som ikke kan elektrifiseres direkte. Ammoniakk er en effektiv måte å lagre og transportere hydrogen, og kan brukes bl.a. som utslippsfritt drivstoff til skip. 12. Natur og rekreasjon: Konsekvensutredning utført av et anerkjent norsk firma (Norconsult) i forbindelse med etablering av Iverson på Birkeland viste at tiltaket vil ha
--	--	--	---

			"ubetydelig/noe forringet" påvirkning på naturen i utredningsområdet - Birkeland. Skadereduserende tiltak er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 23. 13. Høringsfrist: (Svares av Kommunen)
Kommunedirektørens kommentar: Flere av innspillene/spørsmålene omhandler tema som ligger utenfor hva som håndteres i en reguleringsplan. Det vises til forslagsstillers kommentar. Se saksframstilling for vurdering av tema samt forslagsstillers planbeskrivelse. Det er gitt støykrav til friluftsområdet og krav til belysning, se bestemmelsene § 3.7 og § 3.8. I denne saken ble det satt 7 ukers høringsfrist, hvor minimumskravet er 6 uker. Det ble ikke mottatt henvendelser om utsatt høringsfrist i forbindelse med offentlig ettersyn.			
15	Innspill underskrevet av 213 stk, innsendt av Sverre Gustav Birkeland. 5.6.2024, dok. 24/8246	I samband med at planforslaget er lagt ut på høyring, ønsker me å komma med fråsegn til arbeidet. Dei framlagde dokumenta er ikkje nok til at me er overtydde om at fabrikk med tilhøyrande anlegg ikkje vil få konsekvensar for sikkerheit, naturmangfald, miljø, landskap, bulyst, energiforsyning, folkehelse og berekraft. 1- Sikkerheit og eksplosjonsfare Sikringssoner er delt inn i 3 ulike sonar med tilhøyrande føresegner. Det er uklart kva som ligg til grunn for avgrensing av dei ulike sonene. Kva er grunnlaget for at dei ikkje er større i omfang enn dei er? Ved ein liten lekkasje på Jæren ved Q-meieriene, måtte 13 personar evakuere. Kva vil omfanget og konsekvensane vera om ein får lekkasje i tank som rommar 30 000 tonn giftig ammoniakk? Me ber om at konsekvensar avulukker og uønska hendingar blir betre belyst. Ein tank som dette vil truleg vere terrormål. Kva sikringstiltak er gjort for å unngå slike situasjonar? Ein er svært uroa over denne type industri så nær fjorden. Hydrogen kan vere eksplosivt og ammoniakk svært giftig om det skulle komme ut i fjorden. Det ville fått katastrofale konsekvensar for naturen, det marine økosystemet og folk i Sauda. Minner om at Saudafjorden er oppretta som	1 - Sikkerhet og eksplosjonsfare Hensynssoner er utarbeidet på bakgrunn av en kvantitativ risikoanalyse som er utført av et anerkjent fagmiljø (Gexcon) for å sikre at vårt produksjons- og lagringsanlegg inkl. rørledninger er iht. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredsskap (DSB) sitt regelverk. Det er utført analyser av såkalt "worst-case"-scenarier der man ser på hvordan en evt. lekkasje vil spre seg. På bakgrunn av en rekke slike analyser er hensynssoner etablert. Lagringstanken vil ha doble vegger og ytterveggen er kledd med betong. Det blir bygget et moderne anlegg med stor grad av sensorovervåkning og sikkerhetsbarrierer for å unngå og evt. redusere uønskede hendelser. Analysene innehar data om utstyr ved anlegget, konfigurasjonen av fabrikk, topografien rundt anlegget, osv... På denne måten skal vi være sikre på at vi

nasjonal laksefjord av Stortinget og med det skal ha «særlig beskyttelse» mot negative effektar frå andre samfunnsinteresser. 2- Vatn og vassmiljø Det er planlagt vassuttak i Storelva på 903m³/time, noko som tilsvarer 250 l/s. Det er i KU-rapporten Uttak prosessvann - vurdering av vannmiljø, ikkje sagt noko om vass temperatur ved utslepp av prosessvatn. Kor mykje vatn skal sleppast ut igjen? Og kor mykje vil utslepp av prosessvatn påverke temperaturen i elva? Dette er særleg viktig i perioden frå 1 .oktober til 1 .mai, då minstevassføringa i elva er på 1 m³/s, som tilsvarar 3600 m³/t. Om ein ikkje tek omsyn til tilsig nedstrøms Storlidammen, vil Iverson e-Fuels ta ut mest 1/3 av vatnet i elva. Me er bekymra for kor mykje, og kor varmt vatnet vil bli i elva ved utslepp av prosessvatn/kjølevatn. Me er også svært betenkte på korleis ei temperatúrauke i elva vil påverka fisk og andre organismar i, og rundt elva. I følge Iverson skal det bare nyttast vatn til kjøling av gassen, frå 400 grader til -33 for å få ammoniakken flytande. Vatnet er tenkt avkjølt i et kjøletårn og ein reknar med at mesteparten av vatnet vil fordampa.(Resten av kjølevatnet vil bli returnert til elva.) Det er då all grunn til å spørja seg om kva som skjer med så mykje vassdamp t.d. på ein kald vinterdag i stille ver. Vil den leggja seg som skodde over store områder rundt fabrikkene? Drikkevasskjelda i Sauda ligg nær ammoniakfabrikken. Hovudvassleidningen i Sauda kommune går i dag over arealet som er planlagt å bli ammoniakfabrikk. Det er ikkje sett som rekkjefølgjekrav at leidningen må flyttast. Dette bør være tydeleg nedfelt i føresegnene. Det er vidareført føresegner som er i reguleringsplan for . drikkevasskjelda på Birkeland. Denne blei vedteken 24.10.2007. Ein skulle tru at krav til verksemd i nærleiken av drikkevasskjelder var skjerpa sidan den gong. Me saknar ei grunngjeving for kvifor føresegner er vidareført. Drikkevatt er eit nasjonalt omsyn i planlegging. Drikkevatt i Sauda kjem frå grunnvatt, me kan ikkje sjå at avrenning frå området på Birkeland er omtala når det gjeld avfallsstoff frå produksjonen, og korleis dette vil kunne påverke drikkevasskjelda. Dersom det skulle skje uønska utslepp frå fabrikkene på Birkeland, korleis vil dette kunne påverke drikkevasskjelda? Me viser til Vass forskrifta, som slår fast at tilstanden i vatn skal beskyttast mot å bli forringa, den skal forberast og gjenopprettast med sikte på at vassførekomstane skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (Vassforskrifta §§ 4-6). Dersom planforslaget kan føre til forringing, kan krava i vassforskrifta §§ 4-7 berre fråvikast i tråd med vass-forskrifta §12. 3- Naturmangfald på land og i sjø	og regulerende myndigheter har et godt kunnskapsgrunnlag for å definere de ulike sonene og vurdere risikobildet. Det blir ikke lagret hydrogen på anlegget til Iverson eFuels og ammoniakk er ikke eksplosivt. 2 - Vatn og vassmiljø: Iverson vil inngå en avtale med Saudafaldene som sikrer at minstevannføring i elva er ivarettatt. Dette er også et krav fra NVE. - Det vil ikke bli sluppet ut vann fra prosessen i elva. Den prosjekterte vannsyklusen i prosjektet vil ikke føre til at noe prosessvann eller kjølevann brukt i anlegget returneres til elven. Dette vannet vil bli brukt eller resirkulert i prosessen. Utslipet til elven vil ikke være kontinuerlig og vil kun inneholde regnvann som er fanget innenfor anleggets område. Dette returnerte vannet vil bli samlet innenfor anleggets område og testes før det slippes tilbake i elven; eventuelle forurensninger vil bli tilbakeholdt og ikke sluppet ut i elven. Kjøling - Kjølesystemet vil optimaliseres for å minimere vannbruken. I kjøletårnet vil et dampreduseringssystem bli inkludert for å begrense vandampen i luften som slippes ut. Drikkevann -Fabrikken må etterleve en rekke krav for å få tillatelse til ammoniakkproduksjon, inkludert de som er regulert av "Lov om vern mot forurensninger og om avfall" for å forhindre kjemikalieavrenninger. Iverson implementerer et overordnet dreneringskonsept basert på følgende: - Overflateavløpsvann, regn- eller brannslukningsvann, vil bli adskilt i
--	--

	Dersom planane blir ein realitet, vil det utvilsamt råka naturmangfald på land og i sjø. Erstatningsareal for eksisterande verksemder på Birkeland er førespegla å liggje ved Lonarholet. Her er myr, som er viktige leve og funksjonsområde for mange artar. Her er også trekkruiter for vilt, og det er viktige leveområde for fugl. Ved ei eventuell ulukke i Sønnåhamn, vil naturmangfaldet på staden bli hardt råka. 4- Friluftsliv og landskap og konsekvensar for folkehelsa Området i Sønnåhamn er ein del av viktige landskap i Rogaland, og klassifisert som nasjonalt viktig landskap. Sett i samanheng med at området ved Sagfossen er klassifisert som eit viktig friluftsområde med moglegheit for bading, fiske, tur/rekreasjon, meiner me at betydninga av området er svært undervurdert i KU Fagrapport Friluftsliv, der område 7 Sagfossen er sett til middels verdi. Området blir dagleg nytta av mange, spesielt til fiske. Sagfossen og området rundt vil utvilsamt bli hardast råka av visuelle verknader og støy. Dei visuelle verknadene gjeld både båtar som skal lasta opp, lagringstanken, skjeringane bak tanken og planeringa ved fjorden. I tillegg kjem det truleg endå meir støy frå t.d. båtar som skal lasta opp ammoniakk. Området vil mista sin verdi som rekreasjonsområde slik planane ligg føre i dag. Når det gjeld landskap vil området ved Sønnåhamn bli svært endra. Det er ikkje vurdert korleis dei høge installasjonane som skal plasserast på land og nær sjø vil påverka landskapsopplevinga for befolkninga i deira bustader eller for dei som nyttar seg av friluftslivet. Me lurar på kva ein har gjort for å sikra at dei negative landskapsverknadene av tiltaket blir så små som mogleg? Det kjem ikkje tydeleg fram i plandokumenta. Som eit konkret eksempel er tanken i Sønnåhamn ved Smalavikå, tenkt ei høgd på 40-45 m, og ein diameter på 52m. Dette vil bli ein enorm inngripen som vil synast frå alle kantar av Sauda, men spesielt frå fjordkanten. Illustrasjonane framstår som vage i forhold til skala i illustrasjonar (og det er presisert at dei ikkje oppdaterte). Me stiller også spørsmål til korleis båtar som kjem for å lasta ammoniakk vil påverke opplevd kvalitet av landskapet, samt eventuell støy. For fabrikkområdet på Birkeland er det mogleg å bygge bygg med høgd på 25m over eit areal på 176 daa, 35m høgt på 33 daa og 45 m høgt på 11 daa på dei totalt 220 daa som er regulert innanfor område 11 og 12. På flate marka vil dette ruve enormt, og heilt klart kunne påverke landskapet og lysforholda på staden. Me kan ikkje sjå at det er vurdert skjermingstiltak som tek omsyn til landskap og hindrar støy i planarbeidet.	henhold til deres evt. kontaminering, og rutes til riktig behandling, når det er nødvendig. - Ingen vannmengder vil slippe ut til miljøet, uten forutgående oppbevaring i et observasjonsbasseng med tilhørende analyse. - Der det er risiko for lekkasje av ammoniakk eller andre kjemikalier i høye konsentrasjoner, vil spesifikke inneslutningstiltak bli iverksatt for sikker avhending eller gjenbruk. 3 - Naturmangfald på land og i sjø: Konsekvensutredning utført av et anerkjent norsk firma (Norconsult) i forbindelse med etablering av Iverson på Birkeland viste at tiltaket vil ha "ubetydelig/noe forringet" påvirkning på naturen i utredningsområdet - Birkeland. Skadereducerende tiltak er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 23. Lonarholet er ikke lenger en opsjon/et alternativ for relokalisering av bedriftene. 4 - Konsekvensar for folkehelsa: 5- Frå konsekvensutgreiinga av 28.12.2023, om området ved Sagfossen: Konsekvensutredning for friluftsliv er blitt utført av et anerkjent norsk firma (Norconsult) iht. metoden beskrevet i Miljødirektoratets veileder «Konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941» og vurderingen er å anse som troverdig.
--	--	---

Det er ikkje utarbeida helsekonsekvensvurdering for planarbeidet jf. Folkehelseloven § 11. Helsekonsekvensvurderingar skal syne positive og negative helsemessige konsekvensar. 5- Frå konsekvensutgreiinga av 28.12.2023, om området ved Safossen: «Utredningen viser at utbyggingsplanene har betydelig påvirkning på verdifulle friluftslivsområder i begge scenarier. Særlig vil friluftsliv knyttet til Kastfoss-Lona og Safossen bli sterkt berørt. For planlagt tiltak vurderes samlet konsekvens som middels negativ» Verdivurdering på Safossen-området blir vurdert som «middels» (s.34). S.42. Utbygging av tankanlegget ved Hesthammar vil i stor grad berøre friluftsområdet ved Safossen, mens tunnelen og fabrikkianlegget ikke vurderes å påvirke delområde Safossen. Tankanlegget vil ligge i en avstand på minimum 400 meter fra Safossen og tunnelportalen vil ligge bak tanken. Friluftsområdet vil i liten grad direkte berøres, men landskapsbildet vil endres i stor grad fra hele delområdet. Tankanlegget vil bli svært dominerende i landskapsbildet fra friluftsområdet Safossen. Et tankanlegg vil transformere det grønne landskapet ved fjorden, og utvider dermed områdene med sterkt industrielt preg langs fjorden i Sauda. Det vil også være noe begrenset filfil'. fra tankanlegget, og under tanking vil det være ytterligere støy. Under tanking av ammoniakk til båt fra tankanlegget vil det være ferdseisrestriksjoner mellom båt og tankanlegget. Tanking vil skje omtrent 1 gang i måneden, og da vil det ikke være mulig å være mulig å ferdes i deler av delområdet som ligger i vannet. Selv om det er sjeldent, vil det sette restriksjoner for bruken av Safossen friluftslivsområde. Motorisert båttrafikk skal ikke vurderes som del av friluftslivet, jf. M-1941. Visuelle virkninger, noen direkte inngrep, begrensinger i bruk og noe endret støy i forbindelse med tanking (ca. 1 gang i måneden) vil kunne påvirke friluftslivsopplevelsen negativt, slik at området fremstår som mindre attraktivt for opphold. Dette gjelder hele delområdet. Grad av påvirkning vurderes til forringet. s. 45: «Safossen blir betydelig påvirket av særlig visuelle virkninger, mindre inngrep og noe støy». Vår vurdering: Utfrå formuleringane i utgreiinga over, samt vår eigen kjennskap til, og kunnskap om området, meiner me denne vurderinga er for låg og konsekvensane for lite påakta. I konsekvensutgreiinga skriv ein at Safossen-området og friluftslivet der blir «betydelig påvirket og sterkt berørt, landskapsbildet vil endres i stor grad, tankanlegget vil bli svært dominerende, det vil bli støy og ferdseisrestriksjoner på sjø og land». Dette er negativt både for naturen, miljøet, friluftsliv og ferdsel og har negative verknader for folkehelsa. Fossane som renn ut i fjorden er blant våre mest attraktive naturelement og har stor verdi for mange. Nærområda rundt dei	6 - Fakling: En sikkerhetsfakkel vil bli installert på anlegget. Fakling vil kun forekomme ved oppstart, nedstenging og i avvikssituasjoner på anlegget. 7 - LNF: LNF areal, #M3 brukt som midlertidig rigg og anleggsområdet er blitt betydelig redusert i samråd med kommunen og statsforvalteren. Konsekvensutredning utført av et anerkjent norsk selskap (Norconsult) som har definert inngrep i overnevnte område etter reduksjon av areal, som «lite negativ» for landbruket og «lite negative» for gårdsdriften. Lonarholet er ikke lenger aktuelt som areal for relokalisering av bedriftene som må flyttes, og det er ikke aktuelt med nedbygging av myr på Lonarholet. Myra innenfor planområdet (I2) er vurdert som en fattig jordvannsmyr med redusert tilstand grunnet dagens grusvei/tursti som reduserer arealet og splitter myra i to, dette iht. konsekvensutredning utført i dette området. I neste fase av prosjektet vil det bli utarbeidet et CO2-regnskap av prosjektet. Iverson har fokus på å minimere sitt miljø- og klimaavtrykk i alle faser av prosjektet; fra prosjektering til bygge- og driftsfase. Grønn kompetanse er også avgjørende for å utforme energieffektive og miljøvennlige løsninger. I byggefasen vil dette generelt bety: - Riktig valg av miljøvennlige materialer og profiler i design - Unngå overdimensjonering av konstruksjonselementer hvis mulig - Gjenbruk av materialer og redusert avfall-mengde - Fossilfri byggeplass
---	---

	bør vera naturområde og ikkje industri. Det kan ikkje akseptrast at natur- og friluftsområda blir øydelagt på denne måten. Me vil ta vare på naturverdiar for å ha natur å bruka og å nyta. Sauda treng å ta vare på dei frilufts- og naturområde som ligg sentralt innerst i fjordarmen. Som kjent gir den korte avstanden frå sentrum høg bruksfrekvens til Safossen. Å bygge ned friluftslivs- og naturområde som folk brukar og nyt, er dårleg for naturen i seg sjølv (eigenverdi), men heller ikkje bra for folk som bur i området. Natur og friluftslivsområder er god folkehelse. Denne utbygginga vil forringa det visuelle i området rundt Sauda som allereie er sterkt utbygd av ymse industri. Det vil forsterke allereie eksisterande lyd- og lysforureining i området. Det har vore lite informasjon frå Iverson om lystilhøva ved anlegga som er planlagt. Skal dei vera opplyst? Heile døgnet? Heile året? Risikerer ein eit kontinuerleg blinkande lys på toppen av tanken? Ein skal ikkje undervurdere lysforureining. Eit blinkande lys på netthinna kvar gong ein ser ut fjorden vil vere direkte øydeggjande for både sinnsro, bulyst og tilflytting. Kjent frå vår historie, naturverdien og opplevingsverdien ved å ferdast i området vil bli sterkt berørt. Konsekvensutgreiinga så langt er ikkje tilfredsstillande og me meiner dette må gjerast grundig og at alle aspekt må belysast. * Sauda har i mange år vore ein stor aktør innan fornybar energi og har brukt store naturområde til å laga denne energien, og å bygga ut industri som bruker denne. Kommunen bidreg dermed allereie stort til å kutta klimagassutslepp og å redusera klimakrisa. Men det går på kostnad av naturen. Noreg har som kjent signert ein Naturavtale. Den seier at me som nasjon i tillegg til å kjempa mot klimakrisa, skal verne om 30 % av alt landområde i kampen mot naturkrisa og tap av viktige naturverdiar og biologisk mangfald. Me kan ikkje sjå at denne naturavtalen er nemnd i plandokumenta. Korleis skal nasjonen fordela desse 30 %? Vil ikkje kvar kommune ha eit ansvar for å bidra til å nå desse nasjonale måla? I Sauda har me bygd ut mykje natur og meir er planlagt. Smelteverket, kraftutbygging med dammar og master, skogsvegar og hyttefelt dekkjer store areal og meir hytter og gondol er under planlegging. Er det andre kommunar som skal ta ansvaret for å verna natur, sidan Sauda bidrar med fornybar energi? Eller bør Sauda kommune også sjå sitt ansvar og verne meir natur? Vil ikkje eit område som Sønnåhamn og Safossen-området vera naturleg å bevara med tanke på naturverdiane som ligg der? Utbygging i strandsona er, og skal vera, strengt regulert. Det er bestemt nettopp fordi ein finn store verdiar her. Og desse bør takast omsyn til i planlegging av utbygging av store areal, som i dette tilfellet. Det synes me ikkje er gjort i planane til Iverson.	8 - Medverknad: Prosjektet arbeider for å gi informasjon og hente innspill fra ulike interessenter. Høringsprosessen ifbm. reguleringsplanen er hovedprosessen for å få slike innspill. Iverson eFuels viser for øvrig til folkemøter som Grønn kafe, tilstedeværelse på Alfred Kafe og 1:1 møter med ulike interessenter. 9 - Føresegner til planarbeidet Generelt sett er det kommunen sitt ansvar å sikre sine verdier/eiendommer gjennom avtaler uansett hvordan prosjektet vil utvikle seg. Prosjektkostnaden med tilhørende kostnader for grunnnerv, infrastruktur etc. vil det være de finansierende bankene til tiltakshaver/Iverson som har ansvaret. Bygging av fabrikk vil startes når det er fattet en investeringsbeslutning av investorene bak prosjektet. En slik investeringsbeslutning forutsetter en bærekraftig forretningsmodell med langsiktig finansiering. 10 - Statlige retningslinjer Sauda Videregående Skole avd. Birkeland er utenfor hensynssonene, og kan bestå som i dag. Iverson eFuels er i regelmessig dialog med Rogaland Fylkeskommune som forøvrig har fattet vedtak om at skolen ikke skal flyttes utenfor kommunale grenser. Gjennom dialog og samarbeid med skolen ønsker Iverson eFuels å utvikle utdanning innenfor bruk av nye, utslippsfrie drivstoff i tungtransport.
--	--	---

		6- Fakling: Vår informasjon tilseier at det vil bli fakling (avbrenning av ammoniakk til atmosfæren) under oppstart og nedkjøling av fabrikk eller ved prosessforstyringar. Fakling er truleg mest aktuelt på Birkeland, men vil og kunna skje i Sønnåhamn. Dette vil medføra støy og blå/gul aktiv flamme som lyser opp og det vil bli både synleg og høyrbart i nærmiljøet. Me vil påstå at å vera ein attraktiv kommune er å leggja til rette for trygge og gode oppvekstvilkår. Vår påstand er at å anlegga ein ammoniakfabrikk, der ein tank med 30 000 tonn ammoniakk skal produserast og lagrast, er det stikk motsette. For å tiltrekka seg tilflyttarar, turistar og hyttefolk er det avgjerande å ha eit omdøme som ein trygg stad. Folk vil ha trygge nærområde, trygge arbeidsplassar, i tillegg til gode møtestader og nærområde som stimulerer til leik, rekreasjon og gode opplevingar. Me meiner at anlegging av fabrikk som tenkt vil føre til dårleg omdøme og fråflytting, heller enn tilflytting og godt omdøme. 7- LNF Planforslaget legg opp til å nytta 60 daa fulldyrkajord til mellombels rigg og anleggsområde. Me syner til nasjonale retningslinjer for nedbygging av matjord. Sjølv om tiltaket er mellombels, vil eit beslag på 60 daa fulldyrkajord i Sauda vere eit stort inngrep i den dyrka marka me har tilgjengeleg. Klima og berekraft Me kan ikkje sjå at det er utarbeida noko mtp klima og klimagassutslepp. Me syner til Statlege planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing. Jfr. Klimalova§ 4, meiner me at planarbeidet ikkje har grunngjeve godt nok for klima- og berekraft i prosjektet. Me saknar eit heilskapleg klimagassrekneskap og konkrete tiltak for å redusera klimagassutslepp innanfor planområdet. Det bør også vera i tiltakshavar si interesse å syne konkrete moglege tiltak for å oppnå klimanøytralitet. Då denne fabrikk skal produsera «grøn ammoniakk», er me veldig interesserte i korleis eit klimarekneskap for tiltaket vil sjå ut. Gjeme sett i samanheng med forbruk av straum. Me kan ikkje forstå at prosjektet kan vere berekraftig, når ein puttar inn meir energi enn ein far ut når det er sett to strekar under svaret. I dei nasjonale forventningane til planarbeid er det forventning om at omdisponering og nedbygging av karbonrike areal. inkludert myr, bør unngåast så langt som mogleg, slik at areala si evne til lagring og opptak av karbon kan oppretthaldast. Me veit at det er mykje myr både ved Semmerhaugane og ved Lonarholet, der ein har tenkt å plassere eksisterande bedrifter på Birkeland. Korleis har ein tenkt å innfri dei nasjonale forventningane til omdisponering og nedbygging av myr med planforslaget som no ligg føre.	
--	--	--	--

		8- Medverknad Prosesen er for mange opplevd som utilgjengeleg, prega av hemmelegald og dårleg involvering av råka partar, men også lokalsamfunnet generelt. Det er ikkje gjennomført nokon form for medverknad utover høyring og eit informasjonsmøte og «grøne kafear», der tiltakshavar einsidig har tala si sak. Ein kunne med fordel gjennomført f.eks. spørjeundersøking i samband med planarbeidet, som kanskje kunne ha gitt viktige svar eller spørsmål frå eksisterande næringsliv og befolkninga generelt. Me syner til PBL § 5-1, der ein skal leggja spesielt til rette for medverknad for grupper som f.eks. bom og unge. Området med turveg langs elva forbi planlagd fabrikkområde på Birkeland, og området i Sønnåhavn ved Smalavikå, er nytta av mange i bygda, herunder også bom og unge. Områda er viktige som rekreasjonsområde, og gir gode bademoglegheiter, som bom nyttar seg av. Me kan ikkje sjå at born og unge er involverte i planarbeidet, ei heller at barnetalsperson har vore ein del av prosessen. Barnetråkk er eit verktøy ein kunne nytta for å kartlagd born og unge sine interesser i dei råka områda. Borna er framtida i Sauda, desse bør i høgste grad bli tatt med i eit slikt planarbeid. 9- Føresegner til planarbeidet Det er ingen føresegnar med krav om tilbakeføring av areala. Kva skjer dersom verksemda skulle gå konkurs? Me meiner det bør vera ei føresegn som sett krav om tilbakeføring dersom fabrikkjen skulle stoppe/gå konkurs. Då gjerne med krav om eit avsetjingsfond for sikre at tilbakeføring let seg gjennomføra (som ein har ved t.d. grustaket på Birkeland). 10- Statlege retningslinjer I dei statlege retningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging er målet m.a. at «arealbruk og transportsystem skal utvikles slik at de fremmer samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, med miljømessig gode løsninger, trygge lokalsamfunn og bymiljø, god trafikkssikkerhet og effektiv trafikkavvikling». Effektiv og sikker trafikkavvikling og god framkommelighet for næringstransport må vektleggjast i planlegginga. Verksemdar for godtstransport bør lokaliserast med godt tilgjenge til jernbane, hamn eller hovudvegnett. Slik me forstår planane for ammoniakfabrikk strir dei mot dei statlege retningslinjene. Usikker framtid Sauda VGS - transportlinja blir sett på spel i denne prosessen. Så vidt me forstår kan ikkje linja flytta til Lonarholet fordi det er høgspentanlegg over området og fordi det er for lite til skulen sin aktivitet med store bilar og krav	
--	--	---	--

		til areal. Det er ikkje lett å sjå kor i bygda skulen kan finna eigna bygg og areal nok å flytta til. Alternativet er at dei byggjer nytt på ein eigna stad, noko som også kan ta lang tid. Desse prosessane kan fort ta lang tid og kan vera vanskelege og med det setja transportlinja på spel. 11- Konklusjon Det positive me kan sjå med denne fabrikk er at den potensielt kan skapa nokon arbeidsplasser (om ein då ikkje trekk frå dei som forsvinn på Birkeland), samt medføra gang- og sykkelveg langs Birkelandsmoen. Dei samla negative konsekvensane for naturverdiar, friluftslivsverdiar, folkehelse og tryggleik for befolkninga i er store. Ut frå den dokumentasjonen som ligg føre i saka vil me sterkt oppmoda om at Hydrogen- og ammoniakkfabrikken ikkje blir utbygd i Sauda, slik Iverson har planlagt.	
Kommunedirektørens kommentar: Det vises til forslagsstillers kommentarer. 5. Planforslaget vil få visuelle konsekvenser for Sagfossen-området, og medføre at industriområdet ved fjorden kommer nærmere dette området. Det er ikke planlagt inngrep i området, og det kan benyttes som normalt etter etablering av virksomheten. Antall skip som er skissert i planforslaget vurderes ikke til å medføre særlige endringer i dagens situasjon. Det er utført støyvurderinger av anlegget. Det er videre stilt krav til støynivå for friluftsområde på Birkeland. Støykartet viser akseptable støynivå ved Sagfossen. Grunnet eksisterende aktivitet i området/på fjorden også medfører støy er det ikke stilt krav til støynivå på Sagfossen-området. 7. Midlertidig rigg- og anleggsområde er redusert i etterkant av offentlig ettersyn. Se 2. <i>Begrenset høring</i> og uttalelsen fra Statsforvalter. 8. Forslagsstiller har gjennomført flere medvirkningsaktiviteter undervegs i prosessen. Kommunen har vært tilgjengelig for spørsmål gjennom prosessen, men har ikke kompetanse til å kunne svare på inngående spørsmål ut over plantekniske. Saken ble oversendt til barnetalsperson i forbindelse med offentlig ettersyn, og saken var til behandling i ungdomsråd mv. 9. For anleggsområdene er det krav om tilbakeføring, da dette er midlertidige tiltak. Det er ikke vanlig å stille krav om tilbakeføring av næringsareal tilsvarende som massedeponi/grustak grunnet tiltakenes karakter. Det kan ikke stilles krav om privatrettslige og økonomiske forhold som avsettingsfond i en reguleringsplan. 10. Kommuneplanens arealdel med Birkeland som et definert næringsområde ble vedtatt i henhold til de statlige planretningslinjene som det vises til. Sauda VGS avd. Birkeland videreføres med dagens plassering.			
16	Sverre Gustav, Aina R. Nilssen, Gro Voldner Birkeland, 4.6.2024 (gnr 45 bnr 7, gnr 45 bnr 27, gnr 45 bnr 87, fastboende på gnr 45 bnr 7 og gnr 45 bnr 27, og som selvstendig næringsdrivende på	1. Sikkerhet Vi har lest igjennom plandokumenter som er på høring. Vi sitter igjen som svært bekymret for vår fremtid på Birkeland. Vi har frem til nå følt at Sauda er en trygg og fin plass for våre barn å vokse opp i. Dette vil endre seg om fabrikk for grønn ammoniakk blir satt i drift på Birkeland. Vi er bekymret for vår sikkerhet om det skjer en lekkasje hvor mange kan bli eksponerte for en giftig gass. Hvis en alarm skulle gå på fabrikk, hvor lang tid har vi på å komme oss vekk? Med såpass urolige og usikre tider i Europa må det være lov å si at Sauda er iferd med å bli et voksende terrormål.	1. Sikkerhet og Sauafjøsset Sauafjøsset utenfor ytterste hensynssone, dvs. det skal være trygt å drive sauehuset på lik måte som i dag. Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier og blir brukt i en rekke industrier. Iverson må

gnr 45 bnr 7 og gnr 45 bnr 87. dok. 24/8245 Det er mange eksisterende bedrifter på Birkeland som i plankart er markert som bebyggelse som forutsettes fjernet hvis fabrikken skal etableres. Vår driftsbygning er ikke likestilt med disse i planen som er på høring. Det krever vi, da en landbruksdrift kliss i giftig produksjon er uaktuelt. Dette har vi tatt opp direkte med Iverson, uten å blitt møtt med noe forståelse. Eneste kommentaren fra dem er «Me kan ikkje sjå at det i.framtida blir vanskeleg i praksis å drive saueffjøset som idag». Her MÅ Sauda kommune ved administrasjon og politikere stille krav til Iverson, å kreve at også vår tomt og driftsbygning må erstattes. Hvis fabrikken blir etablert uten at driftsbygningen/tomten (gnr 45 bnr 87) blir erstattet, legger vi ned vår husdyrproduksjon. En direkte konsekvens av det er at også at vår lokalmatbedrift Saudamat blir avviklet. Uten egne dyr kan vi ikke produsere lokalmaten vår. Vi vil ikke drive med husdyr tett inntil en fabrikk som skal produsere et giftig og etsende stoff. Dette er først og fremst pga vår egen sikkerhet, men også for dyrene våre. Vi har lett i plandokumentene, men vi kan ikke se at det er utredet hvordan Norconsult mener at landbruk er forenelig med produksjonen av ammoniakk. Vi kan heller ikke se at kommunedirektør har vurdert forholdet til landbruk. I lammingen oppholder store deler av vår familie seg i sauehuset i flere uker, både dag og natt. Resten av året oppholder vi oss også svært mye i fjøset og i området rundt. Ved lekkasje; kan politikere, administrasjon og ledelse i Sauda kommune garantere at våre barn som leker og oppholder seg ved og i sauehuset er trygge? Vi kan ikke se annet enn at vår gård og hjem mister verdi dersom Iverson sine planer blir gjennomført. Hvordan stiller administrasjon, ledelse og politikere i Sauda kommune seg til at landbruksdrift og produksjon av lokalmat vil opphøre om fabrikken blir etablert? Vi forventer at kommunen og politikere setter vår trygghet høyt, og krever av Iverson at også våre bygg/tomt på Birkeland blir erstattet slik at vår drift ikke opphører. 2. Bolyst og oppvekstsvilkår Fra kommuneplanen sin samfunnsdel: «Me skal arbeidafor at Sauda blir ein attraktiv plass å bufor å skapa rekruttering til eksisterande og nytt næringsliv. Utføre tiltak som skapar attraktivitet og bulyst». Vi har snakket med folk som vurderer å flytte fra Sauda om fabrikken blir en realitet. For vår del vil etablering av ammoniakkproduksjon på Birkeland gjøre vår livskvalitet dårligere.	følge et svært strengt regelverk og godkjennelsesprosedyrer fastsatt av Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB). Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Iverson følger en streng null skade-policy og implementerer alle nødvendige sikkerhetsprosedyrer for å garantere sikkerheten til både ansatte og lokalsamfunnet. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. Generelt sett kan enhver industriell installasjon betraktes som et potensielt terrormål. En grundig risikovurdering og tett samarbeid med sikkerhetsmyndigheter skal adressere og redusere eventuelle trusler 2. Bolyst og oppvekstsvilkår Kommunen svarer 3. Gang- og sykkelveg Iverson har sagt seg villig til å finansiere gang- og sykkelsti etter behovet som er
--	---

	Og hva med ungdommen som er flyttet vekk for å studere, er det ikke viktig å holde på Sauda som en trygg og fin plass å skape seg en fremtid slik at de ønsker å flytte hjem igjen? Mener virkelig kommunen og politikere at dette prosjektet skaper bolyst, aktivitet og gode oppvekstvilkår? Syns dere at den skepsisen som er kommet ut i media siste tiden viser at vi føler oss trygge på etableringen i vår bygd? 3. Gang- og sykkelveg Fra planbeskrivelsen: « ... idag er det ikke bebyggelse eller virksomheter som gjør det naturlig å bruke gs-vegen til/fra boliger, skoler og viktige arbeidsplasser langs strekningen mellom Kastfossvegen og Birkeland». Dette er feil. Må nesten få minne om følgende: 1. På Birkeland ligger det en videregående skole. 2. I Lona og på Birkeland bor det barn/ungdommer, som sykler til og fra skole på Austerheim, samt til fritidsaktiviteter på ettermiddagen. 3. På Birkeland er det flere virksomheter, og det skal kanskje etableres en ammoniakk fabrikk. 4. Det er mange turgåere som går langs fylkesveien. Det er jo heilt feil å påstå at det ikke er naturlig at de som forflytter seg mellom hjemmet sitt, skoler og bedrifter ikke vil ha behov for gang- og sykkelvei"? 4. Klima, energi og miljø 1. Produksjon av ammoniakk med bruk av elektrisk kraft mener vi er det motsatte av verdiskaping. Her går det inn 1 kw og kommer ut mindre enn 0,2kw. Vi bestrider også klimateffekten det påstås at «grønn» ammoniakk vil gi. Vi mener bestemt at det f. eks. vil vere mye større effekt av å erstatte kullkraft med fornybar energi istedenfor å produsere ammoniakk. Når det gjelder å flytte eksisterende bedrifter til nye arealer, lurar vi på om det er utredet hvilke konsekvenser det vil fa for klimaavtrykket? Vi kunne ikke finne det i plandokumentene. Rivning av bygg vil medføre store mengder avfall. Transport og sanering av disse avgir klimagasser. Produksjon av nye materialer avgir klimagasser, det samme gjør transporten av disse. Etablering av nye næringsarealer krever arbeid over lang tid som vil gi utslipp. Det må så etableres ny infrastruktur, og så skal bedrifter bygges opp igjen. 5. Vår avslutning Vi håper planarbeidet blir møtt med så mye skepsis, bekymringer, spørsmål, motstand og innsigelser fra høyere hold, at prosjektet blir skrinlagt en gang for alle. Vi håper også at Iverson og Sauda kommune	skildret. Dette vil være linket opp til en utbyggingsavtale mellom Iverson og Sauda Kommune. 4. Klima, energi og miljø Iverson har fått tildelt nettkapasitet fra Statnett via en søknadsprosess som bekrefter at det er tilgjengelig kapasitet i nettet for industriell bruk. Iverson er lokalisert i et prisområde der det i dag er overskuddskraft. Denne kraften ønsker vi å bruke lokalt for å bidra til størst mulig verdiskapning lokalt og i regionen forøvrig. Å bruke fornybar energi for å produsere grønn ammoniakk gir en mulighet til å drastisk redusere karbonutslipp i en rekke sektorer som ikke kan elektrifiseres direkte. Ammoniakk er en effektiv måte å lagre og transportere hydrogen, og kan brukes bl.a. som utslippsfritt drivstoff til skip. Etablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. CO2 regnskapet er å ta med i kommende faser av prosjektet. Men, Iverson tenker grønt i alle faser av prosjektet fra prosjektering til bygge- og driftsfase. Grønn kompetanse er også avgjørende for å utforme energieffektive og miljøvennlige løsninger. I byggefasen vil dette generelt bety: - Riktig valg av miljøvennlige materialer og profiler i design - Unngå overdimensjonering av konstruksjonselementer hvis mulig - Gjenbruk av materialer og reduser avfall-mengde - Fossilfri byggeplass
--	---	--

		sine lokalpolitikere snart innser at mange av innbyggere i Sauda er svært negative til etableringen, og stopper planene om etablering. Det må da finnes en annen lokasjon med mye mindre risiko for omgivelsene for denne fabrikk enn ei lita bygd langt inn i en fjord. Vi vil i alle fall aldri stoppe å kjempe for vår sikkerhet og vår livskvalitet, og vise vår motstand mot ammoniakkfabrikk på Birkeland.	
Kommunedirektørens kommentar: 1. Juridisk linje for «bebyggelse forutsatt fjernet» benyttes kun hvor det er planlagt nye tiltak som utløser behov for riving av eksisterende bygg og anlegg. Eiendommen til merknadsstiller (saudefjøset) er ikke omfattet av byggeområdet til ammoniakkfabrikanlegget. Det vises ellers til forslagstillers kommentar til merknadsstiller nr 12. 2. Dette er et mye diskutert tema med ulike meninger. 3. Det er krav om gang- og sykkelveg langs fylkesvegen, og kommunen arbeider med utbyggingsavtale som oppfølging av kommunestyret sitt vedtak. 4. Elektrisk kraft ligger utenfor tema som tas stilling til i en reguleringsplan. Det vises til forslagsstillers kommentar knyttet til flytting av eksisterende virksomheter og klimaavtrykk.			
17	Øystein Birkeland, 4.6.2024 (Rød), dok. 24/8228	Innspill til planforslaget for ammoniakkfabrikk 1. En industriell aktør vurderer å legge en fabrikk med investeringer opp mot kanskje 6-8 milliarder i Sauda. Det er over 100 år siden en lignende situasjon oppstod i Sauda. Det burde kanskje vært entusiastisk stemning i lokalsamfunnet. Endelig skjer det noe. Endelig lykkes vi med å få nye arbeidsplasser. Men noe skurrer. På døra kommer folk med underskriftskampanjer med kritiske røster. Hva har skjedd? Debatten i Sauda om dette prosjekt handler i stor grad om sikkerhet og risiko. Min påstand er at det er oppstått en frykt i befolkning. Dette kommer til syne meningsutvekslinger i leserinnlegg, høringsinnspill, kommentarer på Facebook etc. En av grunnene er antagelig flere kritiske leserinnlegg i lokalavisen Ryfylke, med fokus på skrekkszenarier. Den naturlige reaksjonen på slike innspill er at jeg og andre som har lest dette fort kan bli veldig skeptiske. De færreste av oss har kompetanse på produksjon av ammoniakk, og det gjør det også vanskelig å vurdere om påstander som fremmes er sanne eller ikke. Eller kanskje de er delvis sanne? Ingen ønsker en trussel for egen og familiens sikkerhet i nærheten. Det er fristende å velge det trygge. Å høre på lokale, fremfor denne Iversen som ingen kjenner. Frykt setter sterke følelser i sving, og fører til engasjement. Dette kan illustreres med at det i dag står i lokalavisen Ryfylke at et høringsinnspill har fått over 200 underskrifter. Engasjement i en slik sak er viktig og flott, men en diskusjon med bakgrunn i frykt og redsel er intet godt utgangspunkt for en balansert diskusjon. Ofte vil dette medføre involvering av følelser for de involverte. For Sauda samfunnet, inkludert for politikerne, vil denne situasjonen være krevende å håndtere. Det blir fort en polarisert debatt, der de ulike sidene nesten er i en konflikt med hverandre.	2. Sikkerhet og hensynssoner: Hensynssoner er utarbeidet på bakgrunn av en kvantitativ risikoanalyse som er utført av et anerkjent fagmiljø (Gexcon) for å sikre at vårt produksjons- og lagringsanlegg inkl. rørledninger er iht. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredsskap (DSB) sitt regelverk. Det er utført analyser av såkalt "worst-case"-scenarier der man ser på hvordan en evt. lekkasje vil spre seg. På bakgrunn av en rekke slike analyser er hensynssoner etablert. Lagringstanken vil ha doble vegger og ytterveggen er kledd med betong. Det blir bygget et moderne anlegg med stor grad av sensorovervåking og sikkerhetsbarrierer for å unngå og evt. redusere uønskede hendelser. Analysene innehar data om utstyr ved anlegget, konfigurasjonen av fabrikk, topografien rundt anlegget osv. På denne måten skal vi være sikre på at vi og regulerende myndigheter har et godt kunnskapsgrunnlag for å definere de ulike sonene og vurdere risikobildet. Det blir ikke lagret hydrogen på anlegget til

Iverson har etter mitt syn ikke lyktes med å informere befolkning godt nok om prosjektet. Etter å ha lest gjennom planforslag ser jeg at det på mange punkter virker til å være mangel på samsvar mellom faktiske risikovurderinger i planforslag (vurdert risiko/konsekvens) og det som mange i Sauda opplever/uttaler seg om (følt risiko/konsekvens). Ulemper og risiko fremstår langt mindre i planforslag, enn det en får inntrykk av i leserinnlegg etc. Det finnes dessverre ikke svar som at dette er helt «trygt» eller «farlig». Som eksempel blir aldri risikoen ved å kjøre bil eller fly null. Mange kjenner til matriser med sannsynlighet x risiko ved slike vurderinger. For de fleste er dette likevel abstrakte begreper. Men likevel velger mange å akseptere den risiko. Hvorfor? Antagelig fordi man stoler på at «noen» har vurdert risiko, og man ser det ser ut til å gå bra med andre/man erfarer at det går bra. Slik er det i et gjennomregulert samfunn som Norge. For at bilkjøring og flytrafikk skal være trygt (nok) er det en rekke regelverk og krav som må følges. Slik er det i industrien også. Tillater samfunnet og lovverk at noen i Norge jobber på en oljeplattform eller bor/jobber ved en ammoniakk fabrikk, skal dette per definisjon være vurdert som akseptabel/tillatt risiko (som ikke er det samme som null risiko). Sannsynlighetsberegningen og vurderingene er dermed ikke noe som den enkelte innbygger, arbeidstaker eller politiker skal trenge å vurdere i detalj. Heldigvis. Hovedpoenget mitt er at for å få til en fornuftig diskusjon fremover er det helt sentralt å danne en felles virkelighetsforståelse/plattform. Ingen av partene har nødvendigvis fasit hva som er riktig, men med å være nysgjerrig og åpen for motpartens syn kan man kanskje komme noe nærmere et felles forståelse. For politikerne i Sauda blir det også vanskelig å vedta en plan som gjør at mange vil føle seg utrygge. Jeg tror Sauda kommune må bidra til å danne denne felles virkelighetsforståelsen. Dette kan gjøres via infomøter, informasjonsfoldere etc. Kanskje bør man svare ut alle høringsinnspill. Det er viktig at innbyggere får svar på sine spørsmål, ikke bare i form av et komplisert planprogram og ulike arrangementer i regi tiltakshaver. Det kan være at det er fornuftig at en nøytral tredjepart (konsulentselskap) bidrar. Man må sette seg ned å ha en saklig diskusjon der alle spørsmål kan bli belyst og besvart. Det finnes eksperter som vil kunne ha gode svar på spørsmålene. Jeg er faktisk usikker på om befolkning har tillit til Iverson eller kommunen i denne saken. Dessverre. Jeg tror det vil være lettere å ta gode beslutninger når en slik prosess er gjennomført. Akkurat i dag er det for mange ubesvarte spørsmål. 2. I planprogram er det hensynssoner som kun er noen hundre meter rundt installasjoner. Ingen husstander er berørt. Dette stemmer jo ikke med det inntrykket befolkning har. Se også punkt over. Dette er også illustrert godt	Iverson eFuels og ammoniakk er ikke eksplosivt. 5. Støy Støynivåene reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av miljødirektoratet, ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikk som overstiger disse standardene. Støyende arbeider i anleggsperioden skal begrenses til å kun foregå på dagtid i hverdager i den grad det er mulig. Dersom det skal planlegges for kvelds- og nattarbeider skal det utredes om støyen dette medfører berører naboer. Støyreducerende tiltak skal vurderes fortløpende ved behov. 6. Turvegen skal rerutes og det skal gjøres avbøtende tiltak for at området blir benyttet til friluftaktiviteter slik som per dags dato. 8. Ingen prosess-vann skal returneres til elva. Det vil ikke bli sluppet ut vann fra prosessen i elva. Den prosjekterte vannsyklusen i prosjektet vil ikke føre til at noe prosessvann eller kjølevann brukt i anlegget returneres til elven. Dette vannet vil bli brukt eller resirkulert i prosessen. Utslipet til elven vil ikke være kontinuerlig og vil kun inneholde regnvann som er fanget innenfor anleggets område. Dette returnerte vannet vil bli samlet innenfor anleggets område og testes før det slippes tilbake i elven; eventuelle forurensninger vil bli tilbakeholdt og ikke sluppet ut i elven.
--	---

	med høringsinnspillet men de 200 underskrifter; de også stiller spørsmål hvorfor ikke hensynssoner er større. Vil det være ikke scenarier der man faktisk må evakuere store deler av befolkning etc. som ryktene sier? Vil det være månedlige test alarmer? Hva er worst case her? Og hva er faktisk sannsynlighet? Det er flere enn de 200 som har underskrevet som lurte på disse spørsmålene. Det er nesten hele Sauda sin befolkning, inkludert meg. Og dette er informasjon man kanskje burde hatt før planen ble sendt ut på høring (som igjen allerede før høringsrunde er ferdig har medført flere underskriftkampanjer). Mange har dermed måttet ta en beslutning på den informasjonen de har, noe som kan slå uheldig ut. 3. Jeg tenker det vil kunne være nærliggende å se til Porsgrunn, der Yara i 100 år har hatt en stor industriell aktivitet mellom annet med ammoniakk produksjon. Det vil være naturlig at Sauda kommune/politikere samhandler med Porsgrunn, og får svar på hvordan industrien virker på bulyst, rekruttering, boligbygging i nærheten. Opplever Porsgrunn usikkerhet grunnet Yara? Hva tenker folk og politikerne om deres fabrikk? Er det motstand lokalt? Har de noen råd til Sauda? 4. Jeg skulle ønske at planprogram også hadde QRA fra Norconsult og Gexcon som vedlegg. Disse er det referert til, men ikke vedlagt slik jeg kan se. Norconsult Norge AS, «Quantitative Risk Assessment for Green Ammonia Production Plant. Birkeland, Sauda,» 2023. Gexcon, «Preliminary QRA NH3 Quay Storage and Export Facilities, Sauda,» 2023 5. Støyutredning er vurdert til «ubetydelig» miljøskade i fremlagt plan. Videre er det slik jeg leser støyrapport/kart er det lite sannsynlig at støy blir til sjenanse for noen boliger med permanent opphold. Kommune må være sikker på at tiltak blir i overensstemmelse med skisserte støykart, eller bedre. Det ligger boligområder på Austerheim/Rød/Birkeland som ifølge støykart i all vesentlig grad ikke vil merke støy. Det er viktig at dette også blir realiteten, og at man har juridiske virkemiddel om så ikke skjer. I rapport står det videre at «for å oppnå et slikt støyutslipp, eller bedre, kreves det god lydprosjektering og presis oppfølging av denne i byggeprosessen». Oppfordrer kommune til å sørge for at utbygger har fokus på dette i prosessen. Det vises til forslag for planbestemmelser 3.6. Det må vurderes om ordlyd tar hensyn innspill over, all den tid jeg tolker støypåvirkning til å være estimert til å være langt innenfor T1442. Kunne man hatt strengere grenser for støy? Det er videre viktig med kontinuerlig dialog med berørte innbyggere i byggeperiode etc. slik at disse ikke blir mer skadelidende enn nødvendig av støy.	10. Relokalisering av eksisterende bedrifter Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Næringspark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland næringspark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. 11. Minstevannføring til elva Iverson vil inngå en avtale med Saudafaldene som sikrer at minstevannføring i elva er ivarettatt, dette iht. krav fra NVE.
--	---	---

		6. Delområde Kastfoss – Lona får en påvirkning som vurderes som forringet. I den grad det er mulig bør kommune/tiltakshaver gjøre avbøtende tiltak for at området også etter en evt. utbygging blir flittig benyttet til friluftaktiviteter. 7. Mange som har engasjert seg i debatt er godt voksne innbyggere. Det er viktig at unge blir involvert i debatt/prosess. De er de som skal jobbe på en mulig fabrikk og bo her framover. 8. Utslepp av prosessvann, er dette beskrevet planprogram? 9. Planforslag er svært omfattende. Det er krevende å kunne vurdere kvalitet og mulig konsekvens på de ulike delrapporter uten å være ekspert. Sauda kommune bør vurdere å bruke ekstern kompetanse for å kvalitetsikre innhold. Det vil også kanskje bidra til oppklaring/trygghet at en nøytral part er involvert. 10. Sauda kommune bør tilrettelegge for gode løsninger for eksisterende bedrifter på Birkeland. Det er uheldig at det i media virker til å være misnøye om prosess og mulige erstatningsareal, uavhengig av hvem som har ansvar for prosess. Heldigvis er Sauda relativt kompakt, og jeg tror de fleste kunder vil finne frem til bedrifter selv om de skifter beliggenhet. For noen bedrifter kan også dette kanskje være en god mulighet til å få nye, oppgraderte og funksjonelle lokaler. 11. Mulige uklarheter knyttet til grunneiere, Sauda Aqua og minstevannføring i Storelva må avklares. 12. Noen generelle tanker: Ordføreren har ved flere anledninger trukket frem aldersprofilen i Sauda samfunnet. Folketallet har gått nedover siden 60 tallet. Det er ikke snakk om å bygge flere barnehager, det er snakk om å tilpasse seg situasjon med færre barn. Flere og flere tjenester forsvinner fra oss. Ting går nedover. Noen ganger tenker jeg på hvordan Sauda samfunnet hadde vært om Nordag anlegget ikke hadde blitt flyttet etter krigen. Hadde vi i dag hatt flere innbyggere? En eller flere tunneler ut av bygda? Eller så tenker jeg motsatt; hva hadde Sauda vært uten smelteverket? Betydningen av fabrikkene har vært enorm for oss. Ikke bare positivt. Mine forfedre måtte forlate sine eiendommer, andre led under røyken og arbeidsforhold. Men i sum er de fleste glade for fabrikkens betydning i dag. En industriell aktør viser her interesse for Sauda samfunnet igjen. De nevnes et mulig trinn to i planprogram. Betydningen, på godt og vondt, vil kunne være svært stor for Sauda. Prosjekt fortjener en faktabasert og åpen debatt. Og helst bør den føre til en konklusjon de fleste i Sauda kan stille seg bak. Uavhengig av utfall.	
--	--	---	--

Kommunedirektørens kommentar:

1. I etterkant av offentlig ettersyn har det blitt gjennomført flere møter med ammoniakkproduksjon og risiko som tema.
2. Se forslagsstiller sin kommentar til merknadsstiller 12 hvor det redegjøres for et scenario med uønsket hendelse. Det er videre flere moment i innspillet som går ut over hva som skal tas stilling til i en reguleringsplan. Det vises til forslagsstillerens svar.
5. I bestemmelsene er det krav om støynivå, og det er også stilt strengere krav til støynivå mot friluftsområdet. Dette vil følgelig også ivareta boligområde på Austerheim.
6. I kommuneplanen sin arealdel er det lagt opp til utvidelse av næringsområde inn i friluftsområdet. I dette planforslaget er det søkt å ivareta turvegen ved å legge denne om, og det er videre stilt krav om belysning.
7. Ungdomsrådet har engasjert seg i debatten.
8. Omtalen av prosessvann var mangelfull til offentlig ettersyn. Dette er justert i revidert planforslag. Det planlegges ikke direkte utslipp i Storelva.
9. Gjennom planprosessen og høringsprosessen har planforslaget vært forelagt andre fagmyndigheter som har fått anledning til å uttale seg og komme med innspill til kunnskapsgrunnlaget i saken.
10. Prosessen knyttet til eksisterende virksomheter er i hovedsak privatrettslig. Sauda kommune har deltatt i prosessen, men hva som blir inngått av avtaler er mellom forslagsstiller og grunneier.
11. Dette er en politisk forutsetning, og har vært arbeidet med gjennom hele planprosessen. Se drøfting i saksframstilling.
12. Tas til orientering.

18	Eramet Norway, 5.6.2024, dok. 24/8230	Innledning Vi mener ny næringsaktivitet er en viktig faktor i arbeidet med å snu den negative befolkningsutviklingen i Sauda. Statistisk sentralbyrå presenterte 5. juni 2024 en befolkningsframskrivning for alle kommuner i Norge, og vi har alle en jobb å gjøre for å bevise at de tar feil i sin analyse som tilsier en fortsatt negativ utvikling i Sauda de neste tiårene. Vi er positive til at en stor og framtidsrettet næringsaktør velger å bruke betydelige ressurser på utvikling av et prosjekt som dette for å få fram forutsetninger/fakta om konsekvensene av en etablering. Så er jobben for oss og andre interessenter nå å gjøre våre vurderinger av underlaget som er frembrakt så langt gjennom den omfattende prosjektutviklingsprosessen. Vi har siden ammoniakkprosjektet ble etablert fulgt prosjektet og har hatt jevnlige møter med IEFs prosjektteam hvor også Sauda Aquas prosjektteam, samt representanter for Sauda kommunes næringsutviklingsforetak har vært med. Her har vi også sett på konkrete synergier og potensialer for samarbeid, f.eks knyttet til bruk av steinmasser fra utsprengning av areal, samt lasteaktiviteten relatert til vårt prosjekt for karbonfangst, -transport og -lagring (CCS). Konsekvenser for drift og utvikling av vår virksomhet I Sauda kommunes sakspapir, side 16, står det at 'Driften til Eramet er vurdert til å ikke bli berørt av tiltaket'. Det grunnleggende i vårt innspill til reguleringsplanen er å sørge for at dette blir en realitet, det vil si at etablering og drift av Iverson E-fuels (IEF) ikke hindrer eller legger begrensninger for Eramet Norway Saudas (ENS) nåværende eller framtidige virksomhet. Eramet Norway er positive til vedtakspunktet om at arealbruken for planlagt ammoniakkanlegg og fremtidig anlegg for fiskeoppdrett i området Sønnåhavn må koordineres og samordnes, og vi forventer at dette følges opp av forslagsstiller og kommune.	1. Igjenfylling av kanalen vil fortsette å være tema for samsnakk møter som Iverson deltar i sammen med Eramet og andre aktører. 2. Iverson har ikke innvendinger til foreslått endring i bestemmelse 4.2.11. Endringen kan implementeres ved aksept fra kommunen. 3. Kvalitativ risikovurderinger (QRA) har blitt fullført av Gexcon og analysene viser at hensynssoner ikke vil påvirke Eramet sine aktiviteter. 4. Samsnakk Sønnåhavn vil fortsette på regelmessig basis. 5. Eramet er med i viderehåndtering av innsigelse fra Kystverket. Henviser til møte den 05.09.24 sammen med Eramet, Sauda kommune, Norconsult, Saudafaldene, Sauda Aqua og Sauda Næringsutvikling KF. 6. All arbeid knyttet til sprengning av masser, fylling i sjø og utbygging av lagringsareal på Hesthammar skal følge norske lover og forskrifter som blant
----	---	--	---

For Eramet Norway trekkes særskilt følgende aspekter frem som viktige i det videre arbeidet med planen: 1• Det vil være en fordel om det i bestemmelsene åpnes for helt eller delvis igjenfylling av kanalen i område BVSV 1 og 2. 2• I bestemmelsene som omtaler område I6 og I7 er det svært viktig at det ikke legges noen begrensninger på disse områdene sett i forhold til fortsatt industrivirksomhet og utvidelse av eksisterende virksomheter i området. For å ivareta dette har vi følgende forslag til endringer av bestemmelse 4.2.11: Områdene I4 til I7 skal benyttes til prosessindustri, aquakultur, kraftproduksjon og utvidelse av industri som allerede er etablert i området og annen industri som kan tilpasses stedet. 3. Det er spesielt viktig at bestemmelser om eventuelle faresoner ikke legger begrensninger for anlegg som vanligvis ikke må sende søknad til DSB. Ved å legge restriksjoner på type næring som kan etableres innenfor faresonene, vil det kunne hindre annen industri sine muligheter til å kunne etablere seg innenfor aktuelle områder. Det er derfor nødvendig å spesifisere at det tillates industri som ikke er tilknyttet ammoniakfabrikk, eller hydrogenanlegg. Vår forståelse er at sikkerhets- og hensynssoner knyttet til de industrielle aktivitetene ved Hesthammar og i sjø ikke er endelig avklart/kvalitetssikret (jfr ROS-analysen, side 43), noe som gjør at vi ikke pr dato kan fastslå om de vil påvirke vår aktivitet. 4. Vi forventer å bli løpende oppdatert om det videre arbeidet slik at vi tidligst mulig kan vurdere konsekvenser for vår virksomhet. 5. Vi viser også til Kystverkets innspill og deres innsigelse. Denne vedrører vår aktivitet, og vi ønsker å være involvert i den videre håndteringen med sikte på å finne gode løsninger. Et element i dette er også håndtering av isproblematikk. I planbeskrivelsen, side 51-52, omtales fylling av masser i sjø. 6. Det må kvalitetssikres at denne aktiviteten ikke destabiliserer vårt landareal eller kaiinfrastruktur. Som en del av det videre arbeidet må vi også få på plass en avtale om tilkomst til IEFs område. Vi forutsetter at IEFs planer for etablering og drift er i samsvar med lover og krav knyttet til helse, sikkerhet og miljø. For ordens skyld, jfr side 17 i planforslaget: Eramet Norway er ikke eier av oksygenfabrikken. Andre forhold Som beskrevet i innledningen er vi opptatt av å videreutvikle næringsaktiviteten i Sauda. Flere arbeidsplasser, 'mangfold' og tilgang til dyktige leverandører betyr mye både for lokalsamfunnet og oss som en stor industriaktør med ambisiøse framtidsplaner.	annet sikrer stabilitet for eksisterende arealer og konstruksjoner. Dette er allerede tatt hensyn til ved utførte geotekniske undersøkelser av NGI. Før oppstart av anlegget må Iverson overholde en rekke norske lovkrav for tillatelser, som blant inkluderer avfallshåndtering og utslipp. 7. Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Næringspark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland Næringspark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. 8. Som en del av vår visjon for sirkulærøkonomi inngår Iverson, sammen med Sauda Energi, en intensjonsavtale om levering av fjernvarme og muligheter for andre industrier til å bruke oksygenet som produseres i anlegget 9. Vi er i dialog med skolen både når det gjelder rekruttering, bolyst, informasjon og samarbeid. Iverson bidrar også aktivt med forelesninger rundt tema klima, verdikjeder og muligheter for både ungdoms- og videregående skole. 10. Kommunen svarer
---	---

	7. Arbeidet med å finne løsninger for de bedriftene som blir berørt av IEFs etablering må derfor prioriteres høyt. IEF vil være en stor forbruker av fornybar energi, en kritisk og verdifull innsatsfaktor på veien fram mot lavutslippssamfunnet. 8. IEF må i samspill med andre eksisterende eller nye virksomheter legge vekt på å finne løsninger for utnyttelse av overskudds-/spillenergi, noe som også kan skape et ytterligere grunnlag for etablering av ny næringsvirksomhet. IEFs virksomhet vil gi en 'stimulans' med stor påvirkning både i lokalsamfunnet og regionen. 9. IEF må videreføre sitt engasjement for å videreutvikle skole- og utdanningstilbudet, samt styrke omdømme-/attraktivitetsrelaterte aktiviteter i Sauda. Og vi må se langt fram Ved en vellykket etablering av virksomheten vil det være så godt som tomt for tilgjengelig næringsareal i Sauda. Og Sauda er ikke 'ferdig utviklet' selv om dette skjer. Sauda kommune vil da så snart som mulig måtte finne og utvikle nytt stort næringsareal, siden det er grunn til å tro at Sauda etter etableringen av IEFs virksomhet vil være enda mer attraktiv for nye næringsaktører. 10. Vil det ikke da være best allerede nå å starte en "fast track"-utvikling av nytt næringsområde, slik at tilgjengelig areal er klart når eksisterende areal på Birkeland er fylt opp? Det er mange gode grunner til at det er verdt et forsøk på å jobbe raskt. Kloden og det grønne skiftet trenger karbonfritt drivstoff, Norge må oppnå sine omstillingsmål og Sauda trenger nye arbeidsplasser og innbyggere.	
Kommunedirektørens kommentar: 1. Utfylling i kanal er det ikke stilt krav om i forbindelse med dette planarbeidet. Det er derimot en del av planarbeidet til Sauda Aqua som startet opp i 2024, etter dette innspillet kom. 2. Plangrensen er trukket vekk fra deler av Eramet sitt areal etter offentlig ettersyn. For resterende del som reguleres til industri se bestemmelse § 4.1.14. Dette arealet skal reguleres på ny gjennom planarbeidet til Sauda Aqua. 3. Forslagsstiller har vært klare på at hensynssonene (sikkerhetssonene) kan bli innsnevret i forbindelse med videre prosjektering i etterkant av vedtak av reguleringsplan. Det er på den bakgrunn tatt et forbehold om at hensynssonene i plankart må endres i etterkant av vedtak av reguleringsplan. Søknad om samtykke til DSB vil bli sendt på offentlig høring, og Eramet og kommunen vil i den forbindelse kunne få mer og oppdatert informasjon. 4. Det har siden oppstart av dette planarbeidet vært et mål om samhandling mellom aktørene på Sønnåhamn. Ut over de to planinitiativene Sauda Aqua og ammoniakkfabrikkanlegget er det også viktig at Eramet og Saudefaldene er klare på hvilke utviklingsplaner de har slik at en kan se tiltak i sammenheng. Denne dialogen pågår fortsatt i 2025. 5. til 9. Det vises til forslagsstillerens kommentar. 10. Gjennom planprosessen har dette vært et diskusjonstema. Forslagsstiller har funnet andre tomtealternativ til relokalisering, og har derfor ikke gått videre med regulering av Lonarholet. Sauda kommune har på dette tidspunkt ikke planer om regulering av Lonarholet, tema har vært drøftet i egen		

politisk sak og tatt opp i forbindelse med vedtak av planstrategi. Kommunestyret har vedtatt at kommuneplanens arealdel skal revideres med mål om å sette av mer areal til næring. Det vil derimot kunne være krav om påfølgende reguleringsplaner på de arealene.

19	Fagne AS, 5.6.2024, dok. 24/8159	Fagne er i utgangspunktet positive til etableringen av ammoniakkfabrikken. Vi er likevel opptatt av at prosessen gjennomføres ryddig og at vi som berørte parter holdes orientert underveis. Vi forventer også at Iverson eFuels AS viser velvilje til å lytte til og imøtekomme synspunkter og ønsker fra de berørte partene på Birkeland, spesielt når det gjelder erstatningsarealer og -tomter.	Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Til dette formål har Iverson opprettet en fremdriftsplan basert på: Del 1: Kartlegging av behov Del 2: Kartlegging og forhandling av tilgjengelige erstatningsareal Del 3: Avtaler med berørte bedrifter som skal relokaliseres Etablering av nye Birkeland industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon.
----	--	---	---

Kommunedirektørens kommentar: Innspillet tas til orientering. Eiendommen til Fagne er etter offentlig ettersyn utenfor hensynssonene til anlegget, og inngår ikke i området til ammoniakkfabrikkanlegget. I forbindelse med begrenset høring 27.9.24 ble det varslet at eiendommen reguleres i tråd med eksisterende godkjent bruk.

20	Gry P. Skogland, Egne hjem 53. dok. 24/8132	Jeg vil uttale meg om flere ulike aspekter ved planene, også forhold som ikke er drøftet i planene som foreligger. Situasjonen spesielt for beboerne på Egne Hjem, men også for andre som bor langs strekningen sentrum-Birkeland: Egne Hjem boligområde ligger midt mellom den planlagte fabrikken på industriområdet og tanken ved Hesthammer. I tillegg skal rørledningen legges i fjellet langs byggefeltet. Vi berøres dermed fra flere kanter og det overrasker meg at ikke Egne Hjem og innbyggerne der er nevnt noe sted. Saudas innbyggere hele vegen fra sentrum, langs Søndena, Egne Hjem og Birkeland, vil rammes av økt trafikk og støy i anleggsperioden, som vil foregå i flere år. Vi ligger også i et område som vil påvirkes miljømessig, visuelt og sikkerhetsmessig ved oppstart av fabrikken. 1. En av mine bekymringer i forbindelse med anleggstiden, er utkjøringen fra Egne Hjem, som er et sårbart trafikkpunkt allerede i dag. Trafikk som kommer rundt svingen i retning Birkeland kommer svært brått på, da innkjøringen til boligområdet ligger like etter svingen. Med en økt mengde tungtrafikk vil det trolig være nødvendig å sikre dette punktet mot ulykker og sikre en god trafikkflyt. En mulig løsning vil være	1. Utbedring av veier: Kommunen til å svare på 2. Støy: Støynivåene reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av miljødirektoratet, Ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikken som overstiger disse standardene. støyende arbeider i anleggsperioden skal begrenses til å kun foregå på dagtid i hverdager i den grad det er mulig. Dersom det skal planlegges for kvelds- og nattarbeider skal det utredes om støyen dette medfører berører naboer.
----	---	--	---

	trafikklys ved dette punktet. Som innbygger på Egne Hjem forventer jeg at dette inkluderes videre i planene. 2. Det vil også bli en økt støybelastning for boligene langs hele den nevnte strekningen. Støy fra tungtrafikk og fra byggingen kan fort medføre dårligere livskvalitet for omkringliggende områder i byggeperioden og muligens også etter at fabrikken er startet opp. Det nevnes kun støysikring mot turområdet langs elva. Hva med de omkringliggende bolighusene, spesielt på Birkeland og Rød? Hvorfor nevnes ikke disse? 3. Det er i det hele tatt i svært liten grad omtale av hvordan Saudas innbyggere vil påvirkes miljømessig og sikkerhetsmessig av den nye fabrikk. Det overrasker meg, da innbyggernes ve og vel alltid må stå i sentrum. Dette er et tema som få tør å uttale seg om i et lite og gjennomskiktig samfunn som har lange og sterke industritradisjoner. Man er redd for kritikk for at man blir sett på som en som ikke tar et overordnet samfunnsansvar, både som en del av «Det grønne skiftet», og når det er snakk om nye arbeidsplasser i et sårbart samfunn som Sauda. Samtidig kan disse planene få så store negative konsekvenser at de negative sidene overskygger de positive, etter min mening. Jeg har hørt om flere som vurderer å flytte fra bygda dersom fabrikkplanene realiseres. Hvis det er slik at innbyggerne i området rundt fabrikk rammes på en slik måte at de ikke lenger ønsker å bli boende, må man lytte. De eksisterende Saudabuene er viktigere enn en fabrikk og nye arbeidsplasser, etter min mening. 4. Flyttingen av skole og bedrifter på Birkelandsmoen er fortsatt et uavklart moment, som engasjerer Saudas befolkning. Sauda er et lite og sårbart samfunn, og de gode kvalitetene, de eksisterende arbeidsplassene og livskvaliteten må opprettholdes og være det som både tiltrekker nye innbyggere og som beholder de innbyggerne Sauda har i dag. 5. Det overrasker meg at ikke innbyggerne på Rød, på andre siden av elva har blitt lyttet til i større grad. De frykter at deres eiendommer mister sin verdi når fabrikk kommer så nær. Vil disse kompenseres for verditapet? Det bør være en selvfølge. Det samme gjelder andre beboere i umiddelbar nærhet som rammes. Innbyggernes ve og vel, trivsel og sikkerhet må komme først. Overordna visjoner for et samfunn er viktig, men 20 nye arbeidsplasser og inntekter på et produkt som man ikke en gang vet om det blir etterspørsel etter, hvorav inntektene i tillegg går til eiere i utlandet, er det da verdt det?	Støyreducerende tiltak skal vurderes fortløpende ved behov. 3. Sikkerhet og utrygghet: Kvantitativ risikoanalyse er utført av et velkjent spesialisertselskap (Gexcon) for å sikre at våre anlegg oppfyller DSBs krav. Alle "worst case"-scenarier er identifisert og analysert, noe som har resultert i hensynssoner reflektert i reguleringsplanen. Analysene tar blant annet hensyn til utstyr ved anlegget, konfigurasjonen, topografien, avbøtende tiltak, osv... Alle boligfelter ligger utenfor relevante hensynssoner og er dermed trygge. 4. Flytting av VGS og bedrifter Sauda Videregående Skole avd. Birkeland er utenfor hensynssonene, og kan bestå som i dag. Iverson eFuels har i tillegg jobbet for og fått til en avtale mellom Iverson og RogFk som garanterer at skolen ikke skal flyttes utenfor kommunale grenser. Vi er i dialog med skolen både når det gjelder rekruttering, informasjon og samarbeid. Iverson ønsker nå å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide noen tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. 5. Boligpris Sauda kan sammenlignes med eksempelvis Skien og Porsgrunn når det gjelder type industri og boligprisvekst.
--	---	--

Det bygges nå flere store ammoniakkfabrikker i Norge. Disse legges ikke til tettbebygde områder. De har heller ingen garanti for at ammoniakken vil brukes til skipstrafikk. Båtene må bygges om og det vil være svært farlig å oppholde seg på slike skip ved en eventuell lekkasje eller ulykke. Ammoniakk er som kjent en svært giftig, etsende og brennbar gass. Eksisterende industri: 6. Den enorme kraftmengden som trengs for å produsere grønn ammoniakk kommer på et tidspunkt hvor vår strøm er allerede en mangelvare. Eksperter stiller spørsmål om det er nok strøm til å realisere planene for å produsere drivstoff til en pris som markedet er villige til å betale. Strømprisene allerede er så høye at de kan ramme eksisterende industri og allerede merkes godt på lommeboka til innbyggerne. Så kraftkrevende industri som grønn ammoniakkproduksjon vil legge ytterligere press på tilgjengelig strøm og heve prisene videre opp. Det gjør det vanskeligere å få en slik produksjon lønnsom. Kan strømprisene på grunn av det enorme behovet til ammoniakkfabrikken presses opp og ramme smelteverket? Dette er ikke et lite spørsmål. Det er svært alvorlig om eierne av Eramet vil velge å flagge ut og legge industrien til et annet land. 7. Sauda Aqua: Vil planene rundt ammoniakkfabrikken ramme planene for det nye oppdrettsanlegget? Kan etablererne skremmes bort, dersom de blir nærmeste nabo til anlegget? Hvor mange arbeidsplasser er det snakk om her og hvilke av disse arbeidsplassene er mest interessante når man tar samfunnskostnadene og risikoen med i beregningen? Det er ikke et vanskelig spørsmål, spør du meg. Det mest alvorlige aspektet ved ammoniakkfabrikkplanene er sikkerhetsrisikoen. Hvorfor tar man sjansen på å bygge en slik fabrikk så nær et tettsted? 8. I ROS-analysen påpekes det blant annet at man må sikre flere steder mot steinsprang/ras, det må taes høyde for 1000-årsflom i elva, drikkevannsledningen til Sauda under ammoniakkfabrikken må flyttes av hensyn til faren for forurensing/forgiftning og høyspentmaster må befinne seg utenfor fabrikkområdet pga fare for gnister, det må også vernes mot eventuelle unormalt store bølger, bare for å nevne noe. Dette er bare noen av de potensielle mulighetene for skader på anlegget, som kan medføre lekkasje og videre fare for eksplosjon og forgiftning. Den giftige og etsende gassen vil kunne få fatale konsekvenser for Saudasamfunnet ved en ulykke eller et terrorangrep. En lekkasje vil angripe hud, øyne, lunger og kan fort bli dødelig for både barn og eldre, som ikke vil kunne evakuere seg selv. I tillegg må man ta høyde for at anlegget, med så store potensielle konsekvenser, kan bli gjenstand for et terrorangrep. Det er svært lett å ramme både fabrikk, tanken eller ledningene, som sabotasjemål.	Basert på data hadde Skien og Porsgrunn landets høyeste boligprisvekst i fjor. 6. Energiforbruk og strømpriser All elektrifisering av samfunnet påvirker strømprisen. Sauda ligger i prisområdet NO2, som har et betydelig kraftoverskudd og er det strømområdet med størst eksportandel. Enhver nyetablering i NO2-området vil ha samme eventuelle påvirkning på strømpris for alle i hele NO2-området. 7. Sauda Aqua: Iverson mener at egen etablering ikke vil påvirke negativt etableringen av Sauda Aqua eller andre bedrifter ved Sønnåhavn. Tvert imot, Iverson er i kontinuerlig dialog med Sauda Aqua, Eramet og Kommunen og er villig blant annet til å endre regulering av I4 til industri som vil være til Sauda Aqua sin fordel. 8. Sikkerhet og terror: Generelt sett kan enhver industriell installasjon betraktes som et potensielt terrormål. En grundig risikovurdering og tett samarbeid med sikkerhetsmyndigheter skal adressere og redusere eventuelle trusler. ROS analysen er utført iht norske lover og regelverk og er oppsummert under avsnitt 7 i planbeskrivelse der sårbarhetsnivå og risikoreduserende tiltak er identifisert. Trussel/sabotasje/terror er også håndtert i analysen under sårbarhetsvurdering mot tilsiktede handlinger. 9. Varsling og evakuering: Iverson følger en streng null skade-policy og implementerer alle nødvendige sikkerhetsprosedyrer for å garantere
--	---

I ROS-rapporten nevnes ikke den urolige situasjonen i Europa som en trussel. Stortinget har i juni 2024 vedtatt en ny langtidsplan for forsvaret hvor 600 ekstramilliarder skal tilføres forsvarsbudsjettet på grunn av den tilspissede sikkerhetssituasjonen i Europa, sabotasje mot rørledninger og krigen i Ukraina. I forbindelse med planene her i Sauda nevnes ikke PST sine mange advarsler mot russisk aktivitet i Norge. Det er ingen grunn til å tro at krigen snart tar slutt eller at Russlands åpne trusler vil avta med det første. Vi må påregne å leve med et økt sikkerhetsnivå i lang tid fremover. Langtidsplanen til forsvaret går over de neste 12 årene. Da er det ikke betryggende at denne situasjonen ikke er vurdert i forhold til ammoniakkfabrikken. En av de nærmeste naboene til tanken på Hesthammer er dessuten smelteverket med åpen flamme – og en ulykke vil fort ramme hele Sauda sentrum. Det er uforståelig at man tar en slik sjanse på vegne av innbyggerne. Både en kraftig eksplosjon og kvelning er to høyest reelle mulige scenarioer. Konsekvensene ved en ulykke eller sabotasje er enorme. 9. Det foreligger ikke gode evakueringsplaner. Vi forventer at det finnes en god og realistisk evakueringsplan, om uhellet skulle være ute. Vi har ikke råd til å være naive på dette området. Hvorfor påføre Sauda-samfunnet en slik risiko? Slike fabrikker bør legges til områder uten tettbebyggelse. 10. Naturhensyn: Det er påvist at planene vil ramme sårbar natur, både ved fabrikanlegget og ved Hesthammer. Deler av utredningen når det gjelder sjeldne fugler er fortsatt ikke fremlagt. Men en spesiell type sumpskog og myrområder rammes, i tillegg til sårbare blåskjellområder i fjorden. Det er i tillegg uvisst hvordan livet i elven vil rammes. I tillegg rammes svært verdifull matjord. 11. Jeg er også skeptisk til hvordan lukta blir? Det sies at det i dag finnes gode metoder for å redusere lukta fra slike anlegg. Men vil produksjonen være luktfri eller vil dette også være et moment som vil være sjenerende for Saudas befolkning? Kommer vi til å høre folk snakke om Sauda-lukta? 12. Turisme: Hvordan vil dette anlegget påvirke turismen? Vil Sauda bli mindre attraktivt? Dette kan man bare anta. Både av visuelle og sikkerhetsmessige årsaker. I tillegg til en eventuell lukt. Konklusjon:	sikkerheten til både ansatte og lokalsamfunnet. Beredskapsplaner skal utarbeides i tråd med det offentlige beredskapsplaner (politi, brannvesenet, Kommune, fylkeskommune, osv..) for håndtering av større uønskede hendelser og ulykker. 10. Naturhensyn: Konsekvensutredning utført av et anerkjent norsk firma (Norconsult) i forbindelse med etablering av Iverson på Birkeland viste at tiltaket vil ha "ubetydelig/noe forringet" påvirkning på naturen i utredningsområdet - Birkeland. Skadereduserende tiltak er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 23. Iverson jobber med å få på plass en avtale med Saudafaldene som sikrer at minstevannføring i elva er ivaretatt, dette iht krav fra NVE. LNF areal, #M3 brukt som midlertidig rigg og anleggsområdet er blitt betydelig redusert i samråd med kommunen og statsforvalteren. 11. Lukt: Under normale driftsforhold vil det ikke være lukt av ammoniakk fra anlegget.
--	---

		Som innbygger i Sauda og som beboer på Egne Hjem, er det mange forhold som bekymrer meg rundt fabrikkplanene. Vil ulempene rundt ammoniakkfabrikken, som jeg har nevnt, gjøre det enda vanskeligere for Sauda å tiltrekke seg kvalifisert arbeidskraft som helsepersonell og lærere? Vil det bli mindre attraktivt å bosette seg her og besøke Sauda? Jeg tror at den totale belastningen på Saudas innbyggere, vil være høyere enn hva verdien for Sauda og samfunnet ellers vil tilsi. Jeg tror det vil dukke opp andre muligheter for arbeidsplasser som vil gi en langt lavere belastning på Sauda enn denne fabrikken. Jeg ønsker at Sauda fortsatt skal være et trygt og godt sted for alle	
Kommunedirektørens kommentar: Flere av merknadene går ut over hva som tas stilling til et reguleringsplanarbeid. Det vises til forslagsstillers kommentarer og kommunen sitt saksframlegg. Det er ikke planlagt økt tungtransport i driftsperioden til anlegget. Trafikksikkerheten må ivaretas i forbindelse med anleggsfasen. I forbindelse med anleggsfasen skal det lages en Plan for ytre miljø som skal sikre at krav og føringer for å oppnå miljøkvalitet blir ivaretatt i anleggsfasen og i videre drift av anleggene. Element og tiltak som er aktuelle i en slik plan er nevnt i planbeskrivelsen kapittel 6.16. 10. Det er gjennomført naturmangfoldkartlegginger i området. Planforslaget vil gi negative konsekvenser for naturmangfoldet, de er gitt en samlet konsekvensgrad noe negativ konsekvens for naturmangfold i gjennomførte konsekvensutredninger. I arealplanlegging skal ulike hensyn vektes opp mot hverandre. Kommunedirektøren har i denne saken vurdert at utviklingsinteressene til kommunen tillegges størst vekt.			
21	Ivar Tangeraas, 5.6.2024, dok. 24/8206	Dokumentet : Det er eit svært omfattande dokument som er lagt fram. Det er krevjande for folk som ikkje arbeider med slike dokumenter dagleg å finne fram, og få oversikt over heilskapen. I ei så krevjande sak burde kommunen som legg fram planen teke ei meir aktiv rolle og halde informasjonsmøter retta mot befolkninga i Sauda. Dei såkalla «grøne kafeane» som iverson held, er ikkje eigna til dette, då det kun er einseitig positiv informasjon frå utbyggjar som kjem fram her. Dokumentet er prega av dårlege kart og illustrasjonar som ikkje har rett målestokk, noko som gjer det vanskeleg å danna seg inntrykk av korleis anlegget vil framstå i landskapet. 1. Kommunen: For oss som har fylgt saka tett, og som blir råka av planane undrar me oss stort kvifor ikkje kommunen har hatt ei meir aktiv rolle, både når det gjeld plassering av anlegget, og kontakt mot naboar og andre som vert råka av planane. Kommunen kjøpte til dømes eit stort areal mellom dagens industriområde og elva der ammoniakkfabrikken skulle plasserast. Steg for steg har fabrikken blitt flytta oppover mot det eksisterande industriområdet på Birkeland, for til slutt å sluke heile området og bedriftene som ligg der, tilsynelatande utan at kommunen har prøvd å styre dette. Det er sterkt kritikkverdig at kommunen ikkje har hatt ein meir aktiv rolle her. Kommunen burde sjølv sagt hatt kontakt med eksisterande næringsliv på Birkeland når tankane om å rase e heile næringsområdet kom opp. For oss som følgjer	1. Kommunen: Kommunen svarer. 2. Verknader for min gard: Hensynssoner er utarbeidet på bakgrunn av en kvantitativ risikoanalyse som er utført av et anerkjent fagmiljø (Gexcon) for å sikre at produksjons- og lagringsanlegg inkl. rørledninger er iht. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredsskap (DSB) sitt regelverk. Fabrikkens plassering nært jordbruksareal skal ikke ha noen innvirkning på landbruksdrift på tilgrensede naboeiendommer. I henhold til DSB sine krav til hensynssoner, er jordbruk en av de næringene som kan ligge tett på en slik fabrikk. Hesthammar: Konsekvensutredning for friluftsliv er blitt utført av et anerkjent norsk firma (Norconsult) iht metoden beskrevet i

saka frå utsida verkar det som at iverson E fuels gjer akkurat som dei vil utan at kommunen blandar seg inn. 2. Verknader for min gard: Som ein av dei som bur nærast ammoniakkfabrikken er eg svært uroa for framtida både med tanke på vidare gardsdrift og bulyst. Skal ein driva gard, så er det ein nødvendighet å bu på garden, men med all trafikk, lys, lyd, damp og frykt som denne fabrikke n vil medføre, sjølv om alle reglar blir fylgt, så vil bukvalitet og bulyst bli svært svekka. Dette gjeld nok mange fleire enn meg, og dette er ikkje drøfta eller teke omsyn til i det framlagde planforslaget. Denne fabrikken vil vera ein stor trussel for drifta på min gard, og det som er igjen av landbruk i Sauda, fordi den fører til eit enormt press på det som er igjen av landbruksareal i kommunen. Med dagens strenge krav til matproduksjon ser det for meg ut som ein svært dårleg ide å gjere dette tett opp til ein kjemisk fabrikk. Ved Hesthammar blir også mitt bruk bli råka ved at dei beste produksjonsareala eg har for skog blir reduserte og øydelagde på grunn av den store lagertanken for ammoniakk. Dette området har vore svært mykje brukt av oss i generasjonar både som produksjonsareal, men ikkje minst som rekreasjonsområde. Me har naust og kai ved Sagfossen, men dette friluftsområdet vil bli totalt rasert med lastebøyer, lagertank og alle restriksjonane som fylgjer med dette. Området er ein del av viktige landskap i Rogaland, og er klassifisert som eit nasjonalt viktig landskap. I KU Fagrapport er området ved Sagfossen sett til middels verdi. Dette må vera direkte feil, eller i beste fall svært undervurdert. Eg ber om ny gjennomgang på verdisetjinga av dette området. 3. Lokalt næringsliv: Etablering av ammoniakkfabrikk på Birkeland vil kunna tilføre Sauda nokre nye arbeidsplassar på sikt, og sjølv sagt ein del ekstra aktivitet i ein eventuell byggefas. Men, for ein del av det eksisterande næringslivet på Birkeland vil fabrikken kunne vera ein rein katastrofe. Ved ei flytting av Sauda vidaregåande skule si avdeling på Birkeland set ein avdelinga si lokalisering i Sauda i fare. Misser ein denne avdelinga, så vil det også vera ein solid spiker i kista for heile den vidaregåande skulen på litt sikt. Industriområdet på Birkeland er i dag eit velfungerande industriområde med relativt mange bedrifter samla. Dette gir grunnlag for samarbeid om ymse tenester, og det at det er eit mangfald av bedrifter gjer at både området og bedriftene som ligg der er meir attraktive enn om dei ligg spreidd kvar for seg rundt om i bygda. Verken kommunen eller utbyggjar har komme opp	Miljødirektoratets veileder «Konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941» og vurderingen er å anse som troverdig. 3. Lokalt næringsliv: Sauda Videregående Skole avd. Birkeland er utenfor henssynsonene, og kan bestå som i dag. Iverson eFuels har i tillegg jobbet for og fått til en avtale mellom Iverson og RogFk som garanterer at skolen ikke skal flyttes utenfor kommunale grenser. Vi er i dialog med skolen både når det gjelder rekruttering, informasjon og samarbeid. Eksisterende bedrifter og arbeidsplasser, Ingen eksisterende arbeidsplasser skal gå tapt grunnet etablering av Iverson på Birkeland. Iverson tilbyr å dekke flyttekostnader og oppføring av bygg iht. dagens standard for de berørte bedriftene til en ny lokasjon. Denne lokasjonen vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide økonomisk tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. Etablering av nye Birkeland industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. Lonarholet er ikke aktuelt lenger som erstatningsareal. Eksisterende bedrifter vil ikke oppleve store endringer i sin drift siden foreslått ny lokasjon er i nærhet av eksisterende og dekker behovet som ble avdekket i 1 til 1 samtale med de berørte bedriftene. 4. Bærekraft:
---	--

med alternative tomter til bedriftene som må flyttast, anna enn Lonarholet, ein plass så godt som alle seier nei til å flytte til. Det er nærast ufatteleg at kommunen med opne auger fremma r reguleringsplanen til iverson, utan å ta omsyn til det eksisterande næringslivet på staden. Med ei flytting, eller ved ekspropriasjon risikerer Sauda å mista fleire av bedriftene. Vil me verkeleg ta sjansen på det? Allereie no er bedriftene og deira aktivitetar sett tilbake, fordi dei har havna i den såkalla planskuggen, der ein ikkje veit om ein får pengane tilbake for nye investeringar. 4. Berekraft: Det kan umogeleg vera berekraftig å rasere eit heilt industriområde for å gi plass til ei ny bedrift som er potensielt farleg, og som har betydeleg færre arbeidsplassar enn dei som ein tvingar bort, og inn i ei uviss framtid. Det kan umogeleg vere berekraftig å byggja ein fabrikk som utnyttar 17% av tilført energi. Resten blir sleppt ut i form av varmt vatn og varm luft. Det kan umogeleg vera berekraftig å bruka slike enorme areal for å få så få arbeidsplassar som dette anlegget gir, for så å o pparbeide nye industriareal på urørd mark. Og til sist, kven skal ta kostnadane med å opparbeide framtidige næringsareal i Sauda, og kor skal dei leggjast? 5. Bulyst Mange av dei som vil bli buande i nærleiken av fabrikk eller tankanlegget har uttrykt stor otte for å bu der i framtida . Bulyst har alltid vore eit tema som Sauda kommune har halde høgt oppe på agendaen. Dersom dette prosjektet vert realisert er det openbart mange som misser lysta til å bu der dei bur . Er det gjort nokon form for undersøking blant Sauda sine innbyggjarar som seier noko om dette temaet. Eg har svært lita tru på at det blir nokon flyttestraum til Sauda for å få arbeide på ein kjemisk fabrikk. Allereie i dag slit næringslivet med å få tak i nok arbeidskraft. Kvar skal den eventuelt nye fabrikk hente si arbeidskraft? Vil det at ein spreier ut dei bedriftene som i dag er på Birkeland utover på ymse stader i Sauda gi meir bulyst? Vil frårøving av turstiar, friluftsområde r og fiskeplassar gi meir bulyst? Dette temaet er alt for lite belyst og påakta i dei framlagde dokumenta for ammoniakfabrikken. 6. Det store bildet: Iverson E fuels er lova 330 megawatt straum til sitt prosjekt. Dette er meir straum enn det som blir produsert i Sauda i dag. Altså enorme mengder kraft. Tidleg i prosjektet vart det stipulert eit forbruk på heile 800 megawatt! Denne straumen har me ikkje i Noreg i dag. Det er venta eit kraftunderskot i landet frå 2026/27 Kva vil forbruket av slike enorme mengder straum ha å seie for prisen på straum? Er det vanlege hushaldningar og småbedriftene som må li for at me tillet bedrifter som iv erson å etablere seg? Eg finn ingen ting om desse spørsmåla i den framlagde planen, ville det ikkje vera rett og rimeleg at dette vert vurdert?	- Ingen bedrifter tvinges bort. Alle bedriftene skal inkluderes i en ny og moderne næringspark som vil forbedre bruk av areal på Birkeland og som skape en ny arena for vekst og innovasjon. Det er anslått at det vil være mellom 40-50 personer tilknyttet anlegget i driftsfasen. I tillegg forventes det nye jobber hos ulike underleverandører og i relaterte bransjer. Disse arbeidsplassene vil komme i tillegg til de allerede etablerte arbeidsplassene. - Å bruke fornybar strøm for å produsere grønn ammoniakk gir en mulighet til å drastisk redusere karbonutslipp, støtte det grønne skiftet i industrien, muliggjøre effektiv hydrogenlagring og -transport, og stimulere til lokal og regional verdiskaping. Dette er ikke bare en teknologisk løsning, men en strategi som kan gi betydelige miljømessige, økonomiske og sosiale fordeler i kampen mot klimaendringer. Anlegget vil ha en effektivitetsgrad på ca. 48%. Den endelige effektivitetsgraden vil avhenge av hvordan ammoniakken brukes. 5. Bulyst Kommunen svarer 6. Det store bildet: Tildelingen av nettkapasitet er foretatt av Statnett. Tildelingen på 300 MW ble godkjent, basert på tilgjengelig nettkapasitet. En eventuell ytterligere kapasitetsøkning til anlegget vil måtte gå gjennom en lignende prosess og vil kun bli godkjent av Statnett dersom og når ledig kapasitet er tilgjengelig. Strømpriser: All elektrifisering av samfunnet påvirker strømprisen. Sauda
---	--

		Om ein nå mot all fornuft skulle gi løyve til at denne fabrikk skal bli bygd, kor mykje meir Norsk natur skal me ofre for å få dette til? Det går tilsvarande ein av landets største vindparkar for å dekke behovet. Skal me ikkje sjå konsekvensane og det heile og store bildet før me seier at dette prosjektet er grønt og ei god investering for framtidige generasjonar ? Alle desse store spørsmåla burde vore tema og gjenstand for utgreiing i planen. Eg finn det rett å minna om avtalen som Noreg har inngått om verne 30% av naturen. Det får me ikkje til om me skal halde på med prosjekter som dette. Oppsummert Usikkerheita og dei negative konsekvensane av denne etableringa får for næringsliv, for bulyst, for straumprisar, for naturen, for friluftsliv, for drikkevasskjelda til kommunen og ei mengd andre forhold, så kan eg ikkje anna enn å be politikarane instendig om å skrinleggje planane om ammoniakfabrikk på Birkeland.	ligger i prisområdet NO2, som har et betydelig kraftoverskudd og er det strømområdet med størst eksportandel. Enhver nyetablering i NO2-området vil ha samme eventuelle påvirkning på strømpris for alle i hele NO2-området.
Kommunedirektørens kommentar: Kommunedirektøren anerkjenner at det er en krevende sak å sette seg inn i. Det har vært anledning til å be om møte med kommunen i forbindelse med offentlig ettersyn der en i hovedsak kunne fått svar på plantekniske spørsmål og leseveiledning. Se saksframstillingen om tema. Kommunen har flere roller i dette prosjektet, hvor reguleringsplanen er et delprosjekt; som grunneier, samfunns- og næringsutvikler og reguleringsmyndighet for å nevne noen. Flere av tema som blir nevnt i dette innspillet ligger utenfor hva en tar stilling til i en reguleringsplan, men gjelder dette prosjektet som helhet. 3. Se kommunedirektørens kommentar til merknadsstiller nr 15 vedr. Sagfossen. 4. Det vises til saksframlegget vedr. konsekvenser for eksisterende virksomheter på Birkeland, 5. – 6. Tema ligg utenfor hva som håndteres i en reguleringsplan.			
22	NJFF, 5.6.2024, dok. 24/8229	Det planarbeidet som foreligger i sakspapirene, herunder Norconsults konsekvensutredning ivaretar ikke vassdragets verdi i tilstrekkelig grad. NJFF Rogaland mener at kommunen bør på bakgrunn av de miljømessige påvirkningene, IKKE tillate bygging av en ammoniakfabrikk slik planene foreligger pr i dag. Vi minner om at Storelva er et prioritert vassdrag i en regional plan for vannforvaltning: https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/gjeldende-planer-og-strategier/vann-og-naturforvaltning/regionalplan-for-vannforvaltning-2022-2027/ I det ligger at Fylkeskommunen, sammen med kommunen har et særlig ansvar for å sikre å opprettholde den kvalitet som de regionale vassdrag i planarbeidet krever. Til dette arbeidet ligger ikke å bygge ned, men å restaurere og om mulig gjenoppbygge de naturmessige forutsetningene for videre kvalitetsmessig god kvalitet iht til vannressurslovgivningen. Kjølevann – løsningene er ikke tilstrekkelig utredet – krav til konsesjonsbehandling av NVE?	Uttak av vann fra Storelva krever godkjenning fra NVE og fra den nåværende lisensinnehaveren Saudafaldene. Iverson har inngått en avtale med Saudafaldene om uttak av vann, som vil bli fulgt opp av Saudafaldene for å opprettholde kravet om minimumsvannføring i henhold til deres nåværende konsesjon med NVE. Mengden vannuttak er for øyeblikket konservativt estimert, på grunn av prosjektets modenhet, og det forventes at det endelige vannuttaket blir vesentlig nedjustert etterhvert som mer detaljert design blir utført. Innenfor avtalen med Saudafaldene vil Iverson også vurdere alternative vannkilder.

		Minstevannsføring: Vi kan ikke se at dette er tilstrekkelig utredet noe sted i rapporten eller i planarbeidet for øvrig. Storelva er et regulert vassdrag og regulant har forpliktet seg til minstevannsføring. Gjennom året. Vannuttaket fra Storelva blir dimensjonert for et totalt uttak på inntil 903 m³ i timen, noe som tilsier at vannføringen i Storelva blir redusert. Det er minstevannføring i elva fra 1. mai til 31. oktober på 3 m³ prs sekund, og fra 1. november til 30. april på 1 m³ i sekundet, som et tiltak for laks og sjøørretbestanden. Ved vannuttak i den størrelsen som det er nevnt i konsekvensanalysen så må tilsvarende mengde vann suppleres. Utbygger må stille garanti for at minstevannføringen blir opprettholdt hele året. Mangelfull utredning av tekniske løsninger: Hvilke tekniske løsninger i kjølevannsinntaket fra elva vil ivareta fisk fra å havne i vannintaket, fra yngel til større laks/aure, hvilke rister i inntaket skal brukes? Inntaksrister slik de foreligger i stor grad teknologisk i dag, vil effektivt ta livet av fisk dersom det ikke sikres tilstrekkelig i vanninntaket for alle årsklasser fra yngel til voksen fisk. I tillegg til anadrom fisk i elva, er det en rekke andre arter og organismer som har et særskilt vern, og som i tilstrekkelig grad ikke er blitt gjenstand for oppmerksomhet i rapporten. Konsesjonskrav? Så langt vi kan se krever den beskrevne bruken av vann fra elva til prosessbehandling, full konsesjonsbehandling fra NVE. Dette kravet kan vi ikke finne belyst i rapporten eller i planarbeidet. Hvis kjølevann slippes bevisst (eller ved uhell) ut i elva er det stor fare for temperatursvingninger. Dette påvirker elva. Rapporten beskriver ikke hvordan dette skal ivaretas. Utslipp av varmt vann vil påvirke elvas temperatur nedstrøms svært negativt, med de konsekvenser det får for det maritime livet. Dersom «brukt» kjølevann ikke tilbakeføres elva, for eksempel ved å pumpe det til sjø, skal kravet om minstevassføring likevel ivaretas nedstrøms fabrikken. All ytre påvirkning på elva vil få konsekvens for elvas evne til reproduksjon. Fabrikken er planlagt bygget MIDT I ET AV DE VIKTIGSTE GYTEOMRÅDENE for anadrom fisk i elva, og mesteparten av gytingen skjer nedstrøms i elva. Det arbeidet som er gjort i elva for framtidens lakse og aurebestand, og arbeidet som planlegges flere år framover vil bli sterkt berørt av utbygging. Naturtapet: Vi er inne i FN`s tiår for naturrestaurering. I Storelva drives aktiv restaurering av vassdraget. Dette reguleres iht Vannressursloven, og kommunen har et tydelig ansvar for oppfølging. Mye av restaureringsarbeidet drives på dugnad av frivillige i Sauda JFF, og det er brukt og tildelt framover fra myndighetene betydelige midler for å bedre forholdene for livet og fisken i elva.	Prosess- og kjølevann vil ikke bli tilbakeført til elven. Regnvann som faller ned på anlegget, vil bli samlet opp og behandlet innenfor anlegget. Eventuelle potensielle forurensninger i det oppsamlede regnvannet, vil bli isolert og holdt tilbake. Det behandlede regnvannet vil bli tilbakeført til elven på sporadisk basis uten temperaturøkning.
--	--	---	---

		Saudasamfunnet er allerede sterkt industrialisert. Storsamfunnet har i dag økende nasjonal oppmerksomhet knyttet til naturtap. Dette skal spesielt ivaretas i tettbebygde strøk. En ny fabrikk i den størrelse som her planlegges, med nedbygging av ytterligere nærnaturrområder i et fra før sterkt industrialisert lokalsamfunn, er betenkelig. NJFF Rogaland støtter opp om vår lokalforening, Sauda JFF, sitt eget høringsinnspill som også belyser en rekke uklarheter i Norconsults konsekvensanalyse. Lokalforeningens medlemmer er kommunens egne innbyggere. De skal man lytte til. Vi finner i Sauda JFFs innspill klare likheter med vår vurdering av det arbeidet som er gjort til nå av utbygger, og de store konsekvensene en slik nedbygging vil få for lokalsamfunnet og spesielt Storelva. Friluftslivet i Sauda står sterkt. Ytterligere industrialisering og nedbygging av «bynære naturområder» får klare konsekvenser for det enklest tilgjengelige friluftslivet for Saudas befolkning. NJFF Rogaland mener at de analysene som foreligger i det foreløpige planarbeidet ikke holder mål. Vi mener at kommunen bør på bakgrunn av de miljømessige påvirkningene, IKKE tillate bygging av en ammoniakfabrikk slik planene foreligger pr i dag.	
Kommunedirektørens kommentar: Det vises til kommentarer til SJFF, Begrenset høring 27.9.24 og Begrenset høring 18.11.24.			
23	Prosjektil på vegne av Sauda aqua, datert 5.6.2024 dok. 24/8148	<u>Bakgrunn</u> På vegne av Sauda Aqua AS, vil Prosjektil Areal AS med dette gi innspill til detaljreguleringsplan 2022 002, som er på høring og offentlig ettersyn til 05.06.2024. Sauda Aqua har gitt innspill ved varsel om oppstart og varsel om endret plangrense, og har opplevd at innspillene i liten grad har blitt hensyntatt i prosessen. Sauda Aqua har planer om å etablere seg på del av eiendom gnr/bnr 46/7 og 46/23, og har inngått intensjonsavtale med grunneiere om dette. Det er også startet opp reguleringsarbeid i forbindelse med dette tiltaket, der det snart vil bli sendt planinitiativ og forespørsel om oppstartsmøte til kommunen. Det vises særskilt til innspill datert 01.03.2024 som ble utarbeidet i forbindelse med innsending av plan 2022 002 (vedlagt), der det er konkrete innspill til plankart og bestemmelser. Hensikten med innspillene var å sikre at planforslaget ivaretar et mer reelt bilde av fremtidig situasjon for Sønnåhavn. Deler av dette området vil inngå i det kommende planforslaget til Sauda Aqua, og dermed få nye betingelser. Sauda Aqua har ingen innspill til del av plan som ligger i Birkeland, og er generelt positive til planforslaget. Det er viktig for Sauda Aqua at etablering av	0. En del av innspillene var basert på udokumenterte løsninger med store konsekvenser, og kunne derfor ikke tas inn i planforslaget på dette tidspunktet. Vi er kjent med at planprogrammet er fastsatt (19.11.2024) som definerer utredningene som skal gjennomføres for å konkludere med et planforslag. Iverson er inneforstått med at Sauda Aqua sitt planforslag kan føre til overlapping og endringer for Hesthammar området, se hjemmel i bestemmelse 3.13. Sauda Aqua har lagt fram flere skisser og alternative løsninger. Alle disse kan ikke ivaretas i planforslaget til Iverson.

	ammoniakkfabrikk med tilhørende infrastruktur ikke kommer i konflikt med Sauda Aqua sitt planlagte akvakulturanlegg. Sauda Aqua har tidligere fått tillatelser fra Kystverket og Statsforvalter angående inntak og utslipp av vann i fjorden, og har uttrykt ønske om at dette ble hensyntatt i planforslaget. 1. Slik tillatelsen i dag foreligger vil planlagte rør på sjøbunnen krysse Iverson sin lasteledning, som går ut på den flytende leveringsstasjonen deres. Det har vært begrenset dialog mellom Sauda Aqua og Norconsult i planfasen, og ettersom Sauda Aqua er i en tidlig fase av prosjektet, har det vært utfordrende å komme med konkrete tegninger og planer. <i>Prosjektil AS – Brev 2: Innspill til planforslag 2022-002</i> 2. Sauda Aqua er positive til at det i vedtaket i USU den 09.04.2024, er tatt med som vedtakspunkt at LNF7 skal endres til industriformål for å legge til rette for etablering av anlegg for fiskeoppdrett. Vi er også positive til vedtakspunktet om at arealbruken for planlagt ammoniakkanlegg og fremtidig anlegg for fiskeoppdrett i området Sønnåhavn, må koordineres og samordnes, og forventer at dette følges opp av forslagsstiller og kommune. Sauda Aqua ønsker å bidra til dialog og samarbeid, for å sikre gunstige løsninger som ivaretar begge parter interesser. Vi vil derfor særskilt trekke frem følgende aspekter som krever samordning mellom partene, i tråd med nevnte vedtakspunkt: Den delen av planområdet i plan 2022 002 som også vil inngå i reguleringsplan for Sauda Aqua, bør omarbeides ytterligere. Dette gjelder både betingelser for bruk, kotehøyder og utforming av infrastruktur. Her bør bestemmelser og krav reduseres og gjøres mer generelle, slik at de ikke strider med planlagt bruk i området. Mer detaljerte bestemmelser og føringer bør heller settes i Sauda Aqua sitt kommende planforslag, som vil erstatte plan 2022 002 der de overlapper.	1. Planlagt Sauda Aqua rør på sjøbunn: Her jobbes det for 2 mulige alternativer: 1 - At rørene legges ut iht. gitt tillatelse, dvs. at de krysser Iverson sitt området. 2 - At de legges utenfor Iversons planområdet iht. Sauda Aqua sitt første utkast. 2. LNF7 til industri: På dette punktet legger planforslaget til rette for et vesentlig punkt for Sauda Aqua som kommunen har krevd og bakket opp. Iverson har ikke innvendinger til foreslått endring og har innarbeidet bestemmelse 4.3.15 om område I4 som tilrettelegger for et akvakulturanlegg som også krever personopphold med "kasernert" overnatting. Kommunen har akseptert løsningen og har formidlet kravene som ligger i DSB sitt regelverk og som har ført til fareområdene. 3. Planforslaget bør ikke vise mer detaljer vedrørende kotehøyder, volum, etc. For akvakulturanlegget enn vist i 4.3.15 inntil Sauda Aqua har konkludert med en løsning. Iverson planlegger ikke infrastruktur utover felles adkomstveg som er avgjørende og nødvendig. Iverson eFuels ønsker og planlegger at det etableres en felles avtale sammen med Eramet, Saudefaldene og Sauda Aqua om veirett fra fylkesveien og ned til havnen. 4. Vi er enig i at detaljerte bestemmelser bør komme i Sauda Aqua sitt forslag.
--	---	--

		Sauda Aqua er ikke kjent med at forslagsstiller for plan 2022 002 har privatrettslige avtaler om etablering av adkomstveg KV4 over eiendommen. Det er ikke ønskelig å regulere inn KV4 helt til I3 i plankartet, da dette låser utforming og plassering av denne, og legger begrensning på øvrig bruk av området. Det bes derfor heller om at det tillates adkomst over I4 til I3 i bestemmelsene, slik at dette ikke er til hinder for Sauda Aqua sin kommende virksomhet. Det ønskes primært at adkomst til I3 etableres med bro fra I7. Det er spesielt viktig at bestemmelser til ev. faresoner ikke legger begrensinger for anlegg som vanligvis ikke må sende søknad til DSB, som akvakulturanlegg. Ved å legge restriksjoner på type næring som kan etableres innenfor faresonene, vil det hindre Sauda Aqua sin mulighet til å kunne etablere et anlegg slik som ønsket. Det er derfor nødvendig å spesifisere at det tillates industri som ikke er tilknyttet ammoniakkfabrikk eller hydrogenanlegg. Det vises til foreslått bestemmelse til faresoner som angitt i innspill datert 01.03.2024: Innenfor H390_2 og H390_1 tillates det oppføring av nye bygg og anlegg under forutsetning at risikoen for utslipp av gass og brann- og eksplosjonsfaren er vurdert. Det skal også foreligge godkjenning av søknad om samtykke til DSB i henhold til forskrift om håndtering av farlig stoff. Dette gjelder kun for berørte tredje parter dersom ammoniakkfabrikk eller hydrogenanlegg på I3 er etablert. Innenfor område for annen fare (H390_2), midtre sone, tillates det etablering av ammoniakkfabrikk og hydrogenanlegg og andre faste kontor eller industriarbeidsplasser ikke tilknyttet ammoniakkfabrikk eller hydrogenanlegg. Det tillates etablering av kai og sjøvei til denne. - I forbindelse med Sauda Aqua sitt planlagte anlegg, skal det etableres en utskipningskai. Dette forholdet må ivaretas i planforslaget. Sauda Aqua kan være fleksible når det gjelder plassering, men legger til grunn at det må være forslagsstiller for plan 2022 02 sitt ansvar å innhente rettigheter til ev. alternativ plassering. Generelt vil det bemerkes at allerede innhentede tillatelser til Sauda Aqua sitt planlagte anlegg, må hensyntas i planforslaget.	5. Privatrettslige avtaler må inngås mellom de 4 partene etter at planforslaget er godkjent, se ovenfor. Vegene er viktig å få avklart, selv om den potensielt kan forskyves i en ny plan. Iverson ønsker ikke å etablere en ny bro over Sønnåhavn kun for sin egen bedrift. 6. Hensynssonene er basert på QRA. Bestemmelsene 9.2.4.2 og 9.2.4.3 sier at andre bedrifter kan tillates innenfor sonene (midte+ ytre fareområde). 7. Regelverket til DSB for Storulykkesbedrifter gjelder uansett. Kun ved et slikt tilfelle kreves de nye risikovurderinger for området. DSB sin godkjenning etter Iverson sin endelige søknad vil fastsette fareområdene endelig, sannsynligvis med et redusert omfang. 8. Utskipingskai for Sauda Aqua vil uansett ikke kunne etableres som opprinnelig skissert pga. lite realistiske forutsetninger. Alternative plasseringer og løsninger er blitt drøftet flere ganger og Iverson har bidratt med undersøkelser. Løsningen som Iverson har utredet er godkjent av Kystverket basert på notat og et par møter. Resultat samt utredningsgrunnlaget er delt med Sauda Aqua. - Kaien for Sauda Aqua kan legges på utsiden av Sønnåvågen og sør for Eramet sin kai som Sauda Aqua har gitt muntlig aksept for.
--	--	---	--

		Prosjektil AS – Brev 3 Videre vil Sauda Aqua igjen peke på viktigheten av at det må sikres en avtale for sprenging i området. Produksjonen til Sauda Aqua er svært følsom for rystelser og lyd, og det er ikke mulig å drive anlegget under sprengningsarbeider på nabotomten. Sauda Aqua skal også legge rør på sjøbunnen, som må legges etter at Iverson eFuels har utført sine fyllingsarbeider i sjøen. En mulig formulering er foreslått i innspillet datert 01.03.2024: Ved igangsetting av sprengningsarbeider, skal partene innenfor I3, I4 eller I6, pålegges å varsle den/de andre parten/-e minst 6 måneder i forveien. Den parten som mottar varselet, er forpliktet til å utføre alle sine sprengningsarbeider, pigging, fylling i sjø og andre arbeider som medfører rystelser, og fullføre disse innen 18 måneder. Alle kostnader og utførelse for egne arbeider skal dekkes av den enkelte part. Hvis arbeidene ikke utføres innen den angitte tidsrammen, mister parten retten til å utføre sine arbeider. Oppsummering Sauda Aqua er hovedsakelig positive til planforslaget, men ser samtidig at noen tiltak og betingelser vil kunne skape problemer for Sauda Aqua og det planlagte akvakulturanlegget. For å sikre at vedtakspunktet om koordinering og samordning av arealbruk for planlagt ammoniakkanlegg og fiskeoppdrettsanlegg følges opp, er det spesielt viktig at det gjøres endringer i planforslaget i aktuelle områder, vedr. de aspekter som nevnes i dette innspillet: -Betingelser for bruk og bestemmelser vedr. kotehøyder -Utforming og plassering av adkomstveg -Bestemmelser til faresoner -Plassering av utskipningskai Avtale om, og betingelser for sprengningsarbeid	9. Koordinering ved sprengingsarbeid er akseptert av Iverson. Likevel bør dette ikke inngå i rekkefølgekrav fordi det er usikkert hva som kommer først og om en kommer fram til en avtale med finansiering av felles løsning for sprengings- og terrengarbeider ved Hesthammar. 10. Oppsummering Iverson er positiv til at Sauda Aqua etablerer seg på Hesthammar og har innarbeidet avklarte forhold i planforslaget. Det vil komme konklusjoner og løsninger som del av planarbeidet som Sauda Aqua må fremme i sin egen plan som kan gi overlapping. Bestemmelse om kotehøyde er tatt inn slik Sauda Aqua ønsker. Adkomstvegen må beholdes inntil Sauda Aqua finner en annen løsning. Bestemmelsene er iht. DSB-veiledning og PBL-krav. Det er drøftet og vist plassering av utskipningskai utenfor planområde. Privatrettslige avtaler om bl.a sprengingsarbeider må inngås i ettertid.
--	--	--	--

		For å løse dette på best mulig måte, stiller gjerne Sauda Aqua i møter med planavdelingen i Sauda kommune, og/eller Norconsult og Iverson eFuels, før planforslaget tas til 2.gangsbehandling.	Det har vært gjennomført flere møter (bl.a 13.11 og 10.01.2025) med kommunen og Sauda Næring til stede.
24	Prosjektil på vegne av Sauda aqua , datert 1.3.2024	Bakgrunn I forbindelse med innsending av plan 1145-2022-02 ønsker Sauda Aqua å komme med innspill til planen. Ved varsel om oppstart og revidert varsel om oppstart av planen sendte Sauda Aqua innspill til planen, som i liten grad er hensyntatt. Sauda Aqua har planer om å etablere seg på del av eiendom gnr/bnr 46/7 og 46/23, og har dialog med grunneiere om dette. Det er tidligere søkt om, og gitt tillatelse til, inntak og utslipp av vann til Kystverket og Statsforvalter. For å ivareta Sauda Aqua sine ønsker om å etablere seg på tomten, foreslås det konkretet innspill til plankart og bestemmelser. De konkrete innspillene vil gi et mer reelt bilde av fremtidig situasjon for området Sønnåhavn. Sauda Aqua har ingen innspill til del av plan som ligger i Birkeland, og er generelt positive til planforslaget. Ved varsel om oppstart og høring av planprogram for plan 1145-2022-02 i oktober 2022, sendte Sauda Aqua innspill til planen og stilte seg positive til etablering av ammoniakfabrikk med tilhørende infrastruktur. Et av punktene i innspillet var at anleggene ikke bør komme i konflikt med Sauda Aqua sitt akvakulturanlegg. Sauda Aqua har tidligere fått tillatelser fra Kystverket og Stasforvalter angående inntak og utslipp av vann i fjorden, og uttrykte ønske om at det ble hensyntatt i planen. I mai 2023 ble det varslet revidert oppstart av planen, hvor Sauda Aqua igjen kom med innspill til planen. Innspillene ved revidert varsel om oppstart var mer spesifikke, for å ivareta planlagt drift og tillatelser gitt til Sauda Aqua. Sauda Aqua opplevde ved varsel om revidert oppstart, at deres innspill i første runde ikke var hensyntatt i planen. Det har vært noe dialog mellom Sauda Aqua og Norconsult i planfasen, men ettersom Sauda Aqua er i svært tidlig fase av prosjektet, har det vært utfordrende å komme med konkrete tegninger og planer Innspill til plankart og bestemmelser Under følger en opplisting av forslag til endringer, for å gjøre det mulig for Sauda Aqua å etablere akvakulturanlegg som planlagt. Tekst som foreslås lagt til i bestemmelser er vist med blå og tekst som foreslås fjernet er vist med rød. 1. I plankartet foreslås det at I4 utvides til å inkludere planlagt akvakulturanlegg.	Se også senere merknad mottatt den 21.10.2024, merknad nr. 37. 1. LNF7 er nå endret til industri (I4) og inkluderer fase 2 av Sauda Aqua iht. vedtak fra kommunen. 2. Iverson har ikke innvendinger til foreslått endring til generelle bestemmelser i området der Sauda Aqua skal etablere seg. Endringen kan implementeres ved aksept fra kommunen. 3. Teksten i rødt kan ikke fjernes siden dette arealet også inkluderer tilkomst til Iverson (I3) og planlagt benyttet som midlertidig anleggsareal ved bygging på Hesthammar. Tekst om øremerking til akvakultur kan legges til. Men dette bør gå fram og avklares i detaljer i egen plan som Sauda Aqua skal fremme. 4. Det er ingen grunn at det lille avbøtende tiltak skal fjernes. Andre forslag som flytting av vegen og igjenfylling må dokumenteres i egen reguleringsplan. 5. Iverson har ikke innvendinger til foreslått endring. Endringen kan implementeres ved aksept fra kommunen. 6. Bestemmelsene beholdes slik de er. Sauda Aqua kan fremme og begrunne bestemmelser i egen reguleringsplan. 7 og 8. Bestemmelser skal ikke endres her. Kai og sjøvei kan ikke etableres her. Iverson er allerede i dialog med Sauda

	2. Ønsker tilføyning til §4.2.11: Områdene I4 til I7 skal benyttes til prosessindustri, kraftproduksjon, akvakultur og annen industri som kan tilpasses stedet. 3. §4.2.12 endres til: Innenfor industriområde I4 kan terrenget sprenges ned til kote 3-6 og brukes til akvakultur. som lagerareal og tilkomst for bedrifter og eier av kraftanlegget. Det tillates overnatting i forbindelse med drift av akvakulturanlegg. 4. §4.2.13 fjernes: Industriområde I5 omfatter sonen mellom adkomstveg (KV4) og sjøareal (Sønnåhavn) som skal opparbeides med stedegen vegetasjon. Bygninger, anlegg, lagring inklusive midlertidig lagring er ikke tillatt. 5. Ønsker tilføyning til §4.2.14: Industriområdene I6 og I7 kan brukes til akvakultur og som lagerareal for masser og produkter i samsvar med tillatelser gitt av Miljødirektoratet for bedriften/eier av arealet. 6. Ønsker tilføyning til faresone H390_1: Innenfor H390_2 og H390_1 tillates det oppføring av nye bygg og anlegg under forutsetning at risikoen for utslipp av gass og brann- og eksplosjonsfaren er vurdert. Det skal også foreligge godkjenning av søknad om samtykke til DSB i henhold til forskrift om håndtering av farlig stoff. Avsnittet gjelder kun for berørte tredje parter dersom ammoniakfabrikk eller hydrogenanlegg på I3 er etablert. 7. Ønsker tilføyning til §9.2.4.2: Innenfor område for annen fare (H390_2), midtre sone, tillates det etablering av ammoniakfabrikk og hydrogenanlegg og andre faste kontor eller industriarbeidsplasser ikke tilknyttet ammoniakfabrikk eller hydrogenanlegg. Det tillates etablering av kai og sjøvei til denne. 8. Ønsker tilføyning til §9.2.4.3: Innenfor område for annen fare (H390_3), indre sone, tillates kun etablering av virksomhet knyttet til ammoniakfabrikken med hydrogenanlegg. Det tillates etablering av kai, sjøvei til denne og eventuelle støttefunksjoner. Kai, sjøvei og eventuelle støttefunksjoner kan brukes av andre virksomheter som ikke er knyttet til ammoniakfabrikk og hydrogenanlegg. 9. Følgende legges til i bestemmelser under §4.2 Hesthammar: Ved igangsetting av grunnarbeider, skal partene innenfor I3, I4 eller I6, pålegges å varsle den/de andre parten/partene minst 6 måneder i forveien. Den parten som mottar varselet, er forpliktet til å utføre alle sine sprengningsarbeider, pigging, fylling i sjø og andre arbeider som medfører rystelser, og fullføre disse innen 18 måneder. Alle kostnader og utførelse for egne arbeider skal dekkes av den enkelte part. Hvis arbeidene ikke utføres innen den angitte tidsrammen, mister parten retten til å utføre sine arbeider. 10. I plankartet foreslås det at KV4 avsluttes etter bro over BVS1-2. 11. §5.2.2 endres til: KV4 vil være internvei til I4. Det tillates adkomst til I3 over I4 fra KV4. Begrunnelse for innspill	Aqua og Eramet for alternativ plassering av kai som også drøftes med Kystverket. 9. Oppgitt tidsfrister for ferdigstillelse av arbeid kan virke begrensende for Iverson, særlig at her er det snakk om store volumer og omfattende arbeid, derfor skal denne bestemmelsen formuleres annerledes og fokusere på koordinering knyttet til sprengningsarbeid og fylling i sjø. Dessuten har Iverson tenkt å komme i gang med arbeidene innen 2025/26 noe som virker usannsynlig spesielt for byggetrinn to. Samarbeid/samkjøring kan avtales etter at reguleringsplanen er godkjent uten slike tids- og rekkefølgekrav. 10. Planforslaget snevres inn så mye som mulig, men skal omfatte hensynssonene for tankanlegget og veg fra Eramet sin eiendom mot sør. Dette erstatter ikke nødvendige privatrettslige avtaler med Eramet og Saudefaldene som er grunneiere. 11. Bestemmelsene endres ikke fordi de er en viktig forutsetning for å kunne komme i gang. Nødvendige privatrettslige forhold er nevnt i punkt 10.
--	--	--

	Under følger begrunnelse for hvorfor innspillene bør implementeres i planen. 1. I plankartet foreslås det at I4 utvides til å inkludere planlagt akvakulturanlegg. 2. Ønsker tilføyning til §4.2.11: Områdene I4 til I7 skal benyttes til prosessindustri, kraftproduksjon, akvakultur og annen industri som kan tilpasses stedet. 3. §4.2.12 endres til: Innenfor industriområde I4 kan terrenget sprenges ned til kote 3-6 og brukes til akvakultur, som lagerareal og tilkomst for bedrifter og eier av kraftanlegget. Det tillates overnatting i forbindelse med drift av akvakulturanlegg. 4. §4.2.13 fjernes: Industriområde I5 omfatter sonen mellom adkomstveg (KV4) og sjøareal (Sønnåhavn) som skal opparbeides med stedegen vegetasjon. Bygninger, anlegg, lagring inklusive midlertidig lagring er ikke tillatt. 5. Ønsker tilføyning til §4.2.14: Industriområdene I6 og I7 kan brukes til akvakultur og som lagerareal for masser og produkter i samsvar med tillatelser gitt av Miljødirektoratet for bedriften/eier av arealet. Punkt 1-5 omhandler i stor grad bruken av området. Det er ønskelig å etablere akvakulturanlegg innenfor I4 og del av I6 og LNF7. I4 foreslås derfor utvidet til å inkludere Sauda Aqua sitt planlagte anlegg. Dette vil gi et mer reelt bilde av fremtidig situasjon. Bestemmelser som omhandler I4 og I6 (punkt 2, 3 og 5) suppleres til å tillate akvakultur, i tråd med ønsket fremtidig bruk av området. Bestemmelsen knyttet til I4 (punkt 3) legger begrensinger på kotehøyder og bruken av området som ikke er forenelige med Sauda Aqua sine planer. Punkt 4 legger restriksjoner på område I5, og dette er ikke ønskelig, da det må kunne brukes på samme måte som I4. 6. Ønsker tilføyning til faresone H390_1: Innenfor H390_2 og H390_1 tillates det oppføring av nye bygg og anlegg under forutsetning at risikoen for utslipp av gass og brann- og eksplosjonsfaren er vurdert. Det skal også foreligge godkjenning av søknad om samtykke til DSB i henhold til forskrift om håndtering av farlig stoff. Avsnittet gjelder kun for berørte tredje parter dersom ammoniakfabrikk eller hydrogenanlegg på I3 er etablert. Store deler av det planlagte akvakulturanlegget til Sauda Aqua ligger innenfor faresone H390_1, annen fare. Denne faresonen krever søknad til DSB som ikke er ønskelig for Sauda Aqua sitt anlegg. Akvakulturanlegg er ikke en type næring som vanligvis må sende søknad til DSB. 7. Ønsker tilføyning til §9.2.4.2: Innenfor område for annen fare (H390_2), midtre sone, tillates det etablering av ammoniakfabrikk og hydrogenanlegg og andre faste kontor eller industriarbeidsplasser ikke tilknyttet	
--	--	--

		ammoniakkfabrikk eller hydrogenanlegg. Det tillates etablering av kai og sjøvei til denne. 8. Ønsker tilføyning til §9.2.4.3: Innenfor område for annen fare (H390_3), indre sone, tillates kun etablering av virksomhet knyttet til ammoniakkfabrikken med hydrogenanlegg. Det tillates etablering av kai, sjøvei til denne og eventuelle støttefunksjoner. Kai, sjøvei og eventuelle støttefunksjoner kan brukes av andre virksomheter som ikke er knyttet til ammoniakkfabrikk og hydrogenanlegg. Punkt 7-8 omhandler faresone for annen fare og restriksjoner på disse. Sauda Aqua sin kai foreslås lagt i faresone H390_2 og H390_3. Ved å legge restriksjoner på type næring som kan etablere seg innenfor faresonene, vil det hindre Sauda Aqua sin mulighet for å kunne etablere et anlegg slik som ønsket. Det er derfor nødvendig å spesifisere at det tillates industri som ikke er tilknyttet ammoniakkfabrikk eller hydrogenanlegg. 9. Følgende legges til i bestemmelser under §4.2 Hesthammar: Ved igangsetting av sprengningsarbeider, skal partene innenfor I3, I4 eller I6, pålegges å varsle den/de andre parten/partene minst 6 måneder i forveien. Den parten som mottar varselet, er forpliktet til å utføre alle sine sprengningsarbeider, pigging, fylling i sjø og andre arbeider som medfører rystelser, og fullføre disse innen 18 måneder. Alle kostnader og utførelse for egne arbeider skal dekkes av den enkelte part. Hvis arbeidene ikke utføres innen den angitte tidsrammen, mister parten retten til å utføre sine arbeider. Denne restriksjonen er nødvendig fordi produksjonen til Sauda Aqua er svært følsom for rystelser og lyd, og det er ikke mulig å drive anlegget under slike arbeider på nabotomten. Sauda Aqua skal også legge rør på sjøbunnen, som må legges etter at Iverson eFuels har utført sine fyllingsarbeider i sjøen. 10. I plankartet foreslås det at KV4 avsluttes etter bro over BVS1-2. 11. §5.2.2 endres til: KV4 vil være internvei til I4. Det tillates adkomst til I3 over I4 fra KV4. Sauda Aqua ønsker ikke at KV4 skal brukes som hovedadkomst til I3. Det er ikke ønskelig å regulere inn KV4 helt til I3 på plankartet, for å ikke låse utforming og plassering av denne. Det foreslås å tillate adkomst over I4 til I3, men at dette ikke er til hinder for Sauda Aqua sin virksomhet. Det ønskes primært at adkomst til I3 etableres med bro fra I7. Vurdering Det foreslås flere endringer som forringer planene til Iverson eFuels i svært liten grad, men som vil gjøre det mye enklere for Sauda Aqua å etablere seg som planlagt i området, samt gi et mer realistisk bilde av den fremtidige situasjonen i området. Flere av tiltakene i innsendt plan, vil skape	
--	--	---	--

		problemer for Sauda Aqua og det planlagte akvakulturanlegget. Det er ønskelig at disse innspillene blir vurdert implementert i planen. For å løse dette på best mulig måte, er det ønskelig med et møte med planavdelingen i Sauda kommune, gjerne med Norconsult og Iverson eFuels.	
Kommunedirektørens kommentar: Det vises til saksframlegget for drøfting av tema.			
25	Rune Hellerslien, 5.6.2024 (Saunes 9), dok 24/8207	1. Jeg savner veldig info om hvordan utbygger skal ivareta sikkerheten, i sånne store prosjekter med store konsekvenser ved lekkasjer og eventuelt eksplosjon, så burde det blitt lagt frem simuleringer på hva konsekvensene blir ved en liten lekkasje ved fabrikkken på birkeland eller ved kai anlegget ved sønøhavn og ved en større der vi kan få brann i fler deler av linja og en større eksplosjon, og ikke minst ved at man får lekkasjer ned i grunn vatne. 2. Hvordan forsvarer man å bruke så mye ren energi for å produsere "amoniakk" altså å bruke 5 kwh for å produsere 1kwh, vi går mot ett kraft underskudd i Norge di neste 10åra?. Utbygger snakker om at di tar dette seriøst og en eksplosjon aldri vill skje pga man bygger ett anlegg som i ivaretar dette. 3. Men ting kan skje og det skjer for er ett så stort anlegg at 1 liten feil under bygging kan medføre en lekkasje på sikt og dermed en eksplosjon. Dette er stoffer som er kjempe farlige å puste inn og hvordan skal man få evakuert mennesker i en 2km radius fra sauda? 4. Utbygger eller ivollverte rådgivere hos Iverson svarer bare at sikkerhet tar di alvorligt, men da burde jo mennesker i Sauda faktisk få dette fremlagt både simuleringer, ROS analyser osv. 5. Hvor mange arbeidsplasser garanterer iverson at det vill bli lokalt i sauda når denne fabrikkken er på plass? Vet politikkerne at ved dette valget så har man faktisk avsluttet satsningen på sauda som en ferie destinasjon og ikke minst annen næring å etablere seg i sauda for det vill ikke bli muligt og alt dette for at noen få mennesker skal oppnå store profitter og di meste pengene går desverre ut av landet, mange mennesker som i dag er etablert i sauda og betaler skatt vil forlate sauda så der vill gevinsten fort forsvinne. Her er det alt for mye uklart så sent i saken noe som ikke er bra.	1. Sikkerhet: Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier og blir brukt i en rekke industrier. Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Plasseringen av anlegget følger kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget inkludert lagertanken er underlagt strenge sikkerhetskrav. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. 2. Strøm og Energieffektivitet:

			Anlegget har ca. 48% energieffektivitet ved eksportflensen. Virkningsgrad på skipsmotor bestemmes som en del av de pågående utviklingsprogrammene til motorprodusentene. Iverson har fått tildelt nettkapasitet fra Statnetts distribusjonsnett via en søknadsprosess som bekrefter at det er tilgjengelig kapasitet i nettet for grønn ammoniakk produksjon i Sauda. Iverson er lokalisert i et prisområde der det i dag er overskuddskraft. Sauda ligger i prisområdet NO2, som har et betydelig kraftoverskudd og er det strømområdet med størst eksportandel. Denne kraften ønsker vi å bruke lokalt for å bidra til størst mulig verdiskapning lokalt og i regionen forøvrig. 3. Varsling: Iverson følger en streng null skade-policy og implementerer alle nødvendige sikkerhetsprosedyrer for å garantere sikkerheten til både ansatte og lokalsamfunnet. Beredskapsplaner skal utarbeides i tråd med offentlige beredskapsplaner (politi, brannvesenet, kommune, fylkeskommune, osv..) for håndtering av større uønskede hendelser og ulykker. 4. Simuleringer og ROS-analyse: Det er utført en rekke analyser, undersøkelser og simuleringer som blant annet Kvantitative risikoanalyser, Geotekniske undersøkelser for å sikre at etableringen er ihht. norske lover og forskrifter. ROS-analysen er allerede utført og er del av reguleringsplan, ref. avsnitt 7 i planbeskrivelse. 5. Arbeidsplasser
--	--	--	---

			Det er anslått at det vil være mellom 40-50 personer tilknyttet anlegget i driftsfasen. I tillegg forventes det nye jobber hos ulike underleverandører og i relaterte bransjer. Disse arbeidsplassene vil komme i tillegg til de allerede etablerte arbeidsplassene. I byggeperioden vil prosjektet skape mange arbeidsplasser som Saudabeboere vil få stor nytte av. Iverson ønsker å legge til rette for at en betydelig andel av arbeidspakkene under byggeperioden besettes av lokale bedrifter. Dette kan oppnås gjennom samarbeid med lokale utdanningsinstitusjoner, rekrutteringskampanjer i området, og partnerskap med lokale bedrifter som kan levere nødvendige tjenester og materialer.
Kommunedirektørens kommentar: Innspillene vurderes til å omhandle tema som ikke tas stilling til i en reguleringsplan.			
26	SjFF, innsendt av Lene D. Ringstrand 5.6.2024, dok. 24/8208	Som den lokale jeger- og fiskerforeningen i Sauda, med sine 600 medlemmer og som forvalter av fiske i Storelva er vi kritiske til inngrepet i selve elva når det skal etableres en inntakskonstruksjon og utslippsrør. Sauda jeger- og fiskerforening ser at vanninntaket er planlagt i et godt etablert gyteområde, der det og legges ut gyte grus. Her mener vi det eventuelt bør vurderes en annen lokasjon og det bør blant annet etableres sikringstiltak for betong søl. Vannuttaket fra Storelva blir dimensjonert for et totalt uttak på inntil 903 m3 i timen, noe som tilsier at vannføringen i Storelva blir redusert. Det er minstevannføring i elva fra 1. mai til 31. oktober på 3 m3 prs sekund, og fra 1. november til 30. april på 1 m3 i sekundet som et tiltak for laks og sjørørrebestanden. Ved vannuttak i den størrelsen det er nevnt så må dette suppleres slik at det stilles garanti for minstevannføringen blir opprettholdt. Fordi det er svært viktig for Sauda jeger- og fiskerforening at tiltaket ikke berører minstevannføringen i elven. Dette er spesielt viktig i vinterhalvåret med tanke på rogn. Utbygger må derfor garantere at tiltaket ikke berører minstevannføringen i Storelva. I detaljreguleringsplanen fra Norconsult står det ingenting om hvor mye av prosess vannet som kommer ut igjen i elva. Heller ingenting om hvilken temperatur den har og om den vil variere, og hvilken kvalitet har vannet som slippes ut i Storelva igjen? Kan en potensiell lekkasje følge kjøle	Konsekvensen for fisk ift. gyting og krav til minstevannføring er vurdert og fastlagt i konsesjonen. Dette gjelder også kravet om minstevannføring som ligger i konsesjonen og som må overholdes. Avtalen med Saudefaldene skal sikre Iverson den nødvendige vannmengden. Dette kan medføre at Saudefaldene må slippe ned vann til elva for å opprettholde krav om minstevannføring. Mengden vannuttak er for tiden konservativt beregnet på grunn av at prosjektet fortsatt er i en tidlig fase, og når mer detaljert design utføres, forventes mengde vannuttak å bli redusert. Innenfor avtalen vil Iverson også se på alternative vannkilder. Prosess- og kjølevann vil ikke bli tilbakeført til elven. Regnvann som faller ned på anlegget, vil bli samlet opp og behandlet innenfor anlegget. Eventuelle potensielle forurensninger i det

		vannsystemet og komme ut i elva? Hva vil dette si for laks og sjørret bestanden? Og hvilken konsekvens vil vannuttak og utslipp ha for gyte forhold, egg, yngel, bunndyr- og plante fauna er heller ikke nevnt i detaljreguleringsplanen. Saudefaldene sammen med Sauda jeger- og fiskerforening gjør og har gjort en rekke tiltak for å bedre forholdene for laks og sjørret i Storelva, så vi mener at dette vil være en trussel for allerede en svak og truet bestand av anadrome fisk. På et generelt grunnlag er Sauda jeger- og fiskerforening negative til nedbygging av natur som dette anlegget vil kreve, som en konsekvens må eksisterende bedrifter på industriområde på Birkeland finne nye lokasjoner. Dette vil gi tap av enda mer natur og dyrelivet kan bli taperen. Også tur- og friluftsområder som er mye brukt vil gå tapt.	oppsamlede regnvannet, vil bli isolert og holdt tilbake. Det behandlede regnvannet vil bli tilbakeført til elven på sporadisk basis uten temperaturøkning. Friluftsområdet rundt industriområdet på Birkeland vil være mer eller mindre som før. Fabrikken sin reguleringsplan er innenfor et allerede regulert området avsatt til industri.
Kommunedirektørens kommentar: Informasjonen i planforslaget er presisert etter offentlig ettersyn, og det er foreslått endringer knyttet til vannuttak. Statsforvaltaren i Rogaland og NVE hadde innsigelser knyttet til vannuttak i Storelva. Tema har vært på begrenset høring 27.9 og Begrenset høring 18.11, hvor innsigelsene ble trukket i den siste høringen. Det vises til mulighetsstudier som er publisert etter offentlig ettersyn. Det er på dette tidspunkt ikke planer om å ta i bruk urørt natur for relokalisering av virksomheter. Tur- og friluftsområde ved Storelva er i hovedsak omdisponert i kommuneplanens arealdel, og ikke gjennom dette planarbeidet. Det er kun arealet til vannuttaket som ikke er i tråd med kommuneplanen på Birkeland. Naturområdet på Hesthammar hvor det planlegges industriområde anses ikke å være et tur- og friluftsområde.			
27	Sauda vekst, 5.6.2024, dok. 24/8209 Høringsuttalelsen støttes av følgende bedrifter etablert på Birkeland: Sauda VGS Fagne B&B Bilverksted Ryfylke Bygg Brødrene Selvik Nor Kledning MZAK Billakking Helitrans	Høringsinnspill vedrørende forslag til reguleringsplan på Birkeland Sauda Vekst AS ble etablert i 1998 og er den lokale næringsforeningen i Sauda. Selskapet representerer i alt 87 medlemsbedrifter, hvor Eramet og Sauda kommune er største aksjonærer. Sauda Vekst AS skal ifølge egne vedtekter blant annet, sitat: «Selskapet skal også bidra til utvikling av lokalsamfunnet og infrastrukturen ved egne initiativ eller ved å støtte andres», sitat slutt. Sauda Vekst AS har per DD 2 ansatte, og har samtidig 100% eierskap av destinasjonsselskapet Sauda Ferie & Fritid, som per DD har 1 ansatt. Sauda Vekst AS stiller seg positiv til prosjektet om å anlegge et produksjonsanlegg for ammoniakk gjennom selskapet Iverson eFuels AS. Vi mener lokasjonen på Birkelandsmoen fremstår som velegnet for denne type industrivirksomhet, og støtter initiativet. Vi vil også fremheve betydningen en slik etablering vil ha for det eksisterende næringslivet, og da spesielt med tanke på fremtidig leverandørindustri lokalt her i Sauda. Det lokale næringslivet i Sauda innehar bred kompetanse, og Sauda Vekst er av den oppfatning at et tett samarbeid med lokale ressurser vil være en viktig suksessfaktor og bidragsyter til en vellykket prosjektgjennomføring i både bygg- & driftsfase.	1. Kommunikasjonsstrategi Iverson eFuels stiller seg bak ønsket til Sauda Vekst og vil følge dette opp. Alle kommunikasjonskanaler vil fortsette å være åpne, inklusiv "Grønn Kafe", spørsmål og svar på Alfred, innlegg i lokalavis, SoMe, osv. 2. Relokalisering av bedrifter Iverson tilbyr å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide økonomisk tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ. I relokaliseringsprosessen har Iverson opprettet en fremdriftsplan basert på: Del 1: Kartlegging av behov Del 2: Kartlegging og forhandling av tilgjengelige erstatningsareal

Sauda Vekst AS representerer flere av de lokale bedriftene som allerede er etablert på Birkeland, og som kan bli berørt av en eventuell bedriftsetablering av Iverson eFuels AS. Mulige konsekvenser for disse bedriftene er re-lokasjon til andre næringsarealer internt i kommunen, driftsutfordringer i en eventuell byggefase og / eller tilpasningsutfordringer knyttet til fremtidig arealbehov for egen bedrift 1. Sauda Vekst AS registrerer Iverson eFuels AS vilje til å inngå dialog og samarbeid med etablert virksomhet på Birkelandsmoen, og deltar selv i deres gjennomføring av kartleggingsmøter med bedriftene og i etablert dialogforum mellom Iverson eFuels, berørte aktører, Sauda kommune og Sauda Næringsutvikling KF. Dette er viktige tiltak og møtepunkter for gjensidig dialog og informasjonsutveksling, og Sauda Vekst AS ser betydningen av å videreføre slike møtepunkter også gjennom en eventuell bygge- & etableringsfase på Birkeland. Sauda Vekst AS registrerer også samme vilje til dialog og informasjonsutveksling ovenfor lokalbefolkningen i Sauda kommune, gjennom deres tiltak «Grønn Kafe». Dette er møtepunkt Sauda Vekst AS håper Iverson eFuels AS viderefører gjennom en eventuell bygge- & etableringsfase. 2. Sauda Vekst AS er spesielt opptatt av at etablert næringsliv på Birkeland blir ivaretatt på best mulig måte ved en eventuell etablering av Iverson eFuels, og spesielt de bedriftene som blir berørt gjennom relokasjon. Det er viktig at disse bedriftene gis medbestemmelse i egen prosess, blir tilbudt adekvate erstatningsarealer med tilsvarende kvaliteter og utviklingsmuligheter samt unngår nedetid med tanke på drift. På vegne av disse bedriftene forventer Sauda Vekst AS en tett dialog og kompenserende tiltak, for å ivareta bedriftenes daglige drift og en sømløs videreføring av eksistens til ny lokasjon. Sauda Vekst AS er også opptatt av at etablert næringsliv på Birkeland som eventuelt får en nabo i form av en ammoniakkfabrikk blir ivaretatt gjennom informasjonsutveksling og involvering i en eventuell etableringsfase, slik at deres daglige drift ikke utsettes for forstyrrelser eller andre uforutsette driftsutfordringer på noe vis. Vi legger til grunn at Iverson eFuels AS eventuelt vil dekke tapte driftsinntekter om noen av bedriftene blir forhindret i å utøve sitt virke som en konsekvens av etableringen (f.eks. ikke tilkomst til egen virksomhet eller andre type hindringer i byggefasen). 3. For Sauda Vekst AS er det viktig at Iverson eFuels AS har et spesielt fokus på potensielle sirkulære muligheter og knoppskyting, ved en eventuell etablering av virksomhet på Birkeland. Vi forutsetter at selskapet kartlegger mulighetsrommet en sameksistens med etablert næringsliv kan utløse, og at selskapet tilrettelegger egen infrastruktur i så henseende, for så langt som mulig å inkludere dette formål under utbyggingen. Sauda	Del 3: Avtaler med berørte bedrifter som skal relokaliseres Etablering av nye Birkeland industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. Eksisterende bedrifter vil ikke oppleve store endringer i sin drift siden foreslått ny lokasjon er i nærhet av eksisterende og dekker behovet som ble avdekket i 1 til 1 samtaler med berørte bedriftene. 3. Sirkulære muligheter Som en del av vår visjon for sirkulærøkonomi inngår Iverson en intensjonsavtale med Sauda Energi for å kunne tilby fjernvarme og muligheter for andre industrier til å bruke oksygenet som produseres på anlegget. 4. Sikkerhet for eksisterende virksomheter i Iverson sin byggefase Støyende arbeid skal begrenses under anleggsperioden til å kun foregå på dagtid i hverdager i den grad det er mulig. Dersom det skal planlegges for kvelds- og nattarbeider skal det utredes om støyen dette medfører berører naboer. Støyreduserende tiltak skal vurderes fortløpende ved behov. Arbeid under anleggsperioden skal generelt koordineres med eksisterende bedrifter gjennom god kommunikasjon og godt samarbeid. 5. Sikkerhet i design Det har blitt produsert ammoniakk i Norge i over 100 år. Ammoniakk er et av de vanligste produserte kjemikalier og blir brukt i en rekke industrier. Alle krav fra ulike offentlige instanser må være oppfylt før anlegget kan bygges og settes i drift. Plasseringen av anlegget følger
---	---

		Vekst AS mener at det er rimelig å kunne forvente av utbygger at etablert næringsliv ikke skal påføres tap, hverken av økonomisk eller kvalitetsmessig karakter, som følge av en eventuell etablering av Iverson eFuels AS. 4.Sauda Vekst AS ser at det ved en eventuell etablering vil medføre betydelig økning i aktivitet på Birkeland, både i form av menneskelig tilstedeværelse og maskinell utøvelse. Sauda Vekst AS tar det som en selvfølge at Iverson eFuels AS på best mulig måte ivaretar sikkerheten til dem som får Birkeland som arbeidsplass, gjennom tiltak som gang- og sykkelsti for myke trafikanter, hensyn til lokale beboere mtp støy og trafikk samt at naturinngrep utføres på en hensiktsmessig og mest mulig skånsom måte. 5. Sauda Vekst AS formoder at designet for transport av ammoniakk til lagringstank på Hesthammar ivaretar prinsipper for frakt av medium med høy risiko. Med dette menes at det introduseres færrest mulig potensielle lekkasjepunkter (flensede forbindelser) i rørgatene, og at Iverson eFuels AS tilrettelegger for utstrakt bruk av helsveisede rørforbindelser, og at disse kvalitetssikres gjennom standard utprøving som trykk- og lekkasjetesting og / eller kriterier for «golden welds». Sauda Vekst AS jobber aktivt innenfor et bredt spekter av næringslivet i Sauda, samt for utvikling av lokalsamfunnet vårt. Vi er overbevist om at en eventuell etablering av Iverson eFuels AS vil ha stor betydning for videreutviklingen av lokal leverandørindustri, samt tilføre en økt variasjon og behov for arbeidsplasser lokalt. Sauda Vekst AS mener derfor at en eventuell etablering av bedriften vil være med å sikre eksistensgrunnlaget for lokalsamfunnet Sauda, og bidra til nasjonens ønske om såkalt «grønn industriell omstilling».	kommunens og fylkeskommunens planlegging og strategi for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget, inkludert lagertanken, er underlagt strenge sikkerhetskrav. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne anlegget med tilhørende sikkerhetssystemene. Sikkerhet har høyeste prioritet, og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer, – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle farer, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer.
Kommunedirektørens kommentar: Innspillene tas til orientering..			
28	Aktieselskabet Saudefaldene innsendt av Eirik Daniel Fatnes, 5.6.2024, dok. 24/8249	Detaljreguleringsplanen som er utarbeidet berører Saudefaldene på flere områder. I området på Hesthammar og i Storelva så er Saudefaldene grunneigar, me har kraftlinjer, kraftstasjonar med tilhøyrande tunnelar i fjell og er pålagt krav for minstevassføring i Storelva. Sauda er ein god plass å ta ut mykje energi, noko som har gjort at Rogaland fylkeskommune peiker på Sauda som ein prioritert plass for å etablere kraftforedlande industri. Saudefaldene er positive til at det blir nye næringsetableringar i Sauda og har hatt eit godt samarbeid med Iverson eFuels dei siste åra. Innspel til planbeskrivelsen	1. En avtale har blitt utarbeidet om uttak av vann fra Storelva, og den endelige formuleringen i avtalen er til gjennomgang av begge parter. I avtalen nevnes videre undersøkelser i neste planleggingsfase om alternativet med å ta ut vann fra Sønna Låg. Iverson er positiv til dette alternativet og vil følge det opp som en lovende mulighet. For innsendelse av reguleringsplanen vil imidlertid uttak fra Storelva forbli vår hovedløsning.

		Saudefaldene gav innspel til planprogrammet 16. november 2022. I våre innspel vart det lista opp Saudefaldene sine interesser i ormdet som ein må ta omsyn til. I forslag til detaljreguleringsplan som nå ligg føre ser desse i det store og heile å vera tatt omsyn til. Innspel til planbeskrivelsen: 1. Uttak av vatn frå Storelva er omtalt i planen. Som beskrevet er Saudefaldene konsesjonær i Storelva og det må inngås avtale med Saudefaldene om uttak av vatn med tilhøyrande auka minstevannsslepp frå Storli. Eit alternativ er å henta vatn frå uttaket til Sauda kommune frå vassvegen til Sønnå Låg. 2. I planen er avstander til kabeltunnel og atkomsttunnel beskrevet. Er avstander til vassstunnel til Sønnå Låg med tilhøyrande tverrslag og utløpstunnel Sønnå sjekka ut? 3. Arealer Hesthammar. Kun deler av arealet på Hesthammar er avsatt til næring i planen. Det er godt kjent at det er planar for ein etablering til på Hesthammar. Areal som er naudsynt for etablering av Sauda Aqua på Hesthammar bør settast av til næringsformål. 4. Faresoner. Det er utført QRA for å beregne faresoner rundt anlegget. Resultatet frå ein QRA er blant anna påverka av topografien rundt. Anlegget er teikna med ei høg skjæring mot Sønnå kraftverk. Mellom Iverson si utskipningstomt og inngang til Sønnå kraftverk er det planar om eit smoltanlegg, noko som vil kunne påverka topografien. Før endeleg plan blir vedtatt må ein validera at denne endringa ikkje medfører endra grenser for dei ulike faresonene. 5. I gjennomføringsfasen er det viktig at det blir tatt omsyn til at Saudefaldene har behov for atkomst til sine anlegg. Dette gjelder både kraftstasjonar i fjell og anlegg i dagen (blant anna kraftlinjer).	2. En 3D-modell av Iversons tunneler har blitt utviklet av Norges Geotekniske Institutt. Alle tunneller tilknyttet driften i Saudafaldene er vurdert i utformingen av trasè, og er basert på de opprinnelige tegningene som er mottatt. 3. Etter forespørsel fra Sauda kommune er den gjeldende reguleringsplanen oppdatert for andre høringsrunde for å inkludere det navngitte området. Området vil bli regulert for næring. 4. All fremtidig industriutvikling på Hesthammer er tatt i betraktning ved gjennomføringen av QRA. Videre er det utført en numerisk fluiddynamikk (CFD)-analyse som inkluderer topografiske data. Disse to studiene er kombinert for å utvikle hensynssoner som er inkludert som en del av reguleringsplanen. Det er vedtatt (etter Iverson sitt ønske) å beholde fjell-skjæringen mellom Iverson og Sauda Aqua (fase 2). Dette vil sikre at topografien i stor grad ikke blir påvirket, og det vil dermed ikke bli endringer i grensene for hensynssoner. 5. Iverson har identifisert midlertidige anleggsområder for utstyr og innkvartering av arbeidskraft. Denne løsningen sikre full drift og tilgang til alle nåværende fasiliteter som Saudafaldene og Eramet, mens anleggsarbeidet pågår.
Kommunedirektørens kommentar: 1. Det vises her til innsigelse fra NVE og prosessen knyttet til å løse denne. 3. og 4. Dette er fulgt opp i begrenset høring 27.9.24 – 21.10.24.			
29	Thorbjørn Solheim, 5.6.2024, Høllandsvegen 9, dok. 24/8205	Eg er pr idag negativ til utbygging av ammoniakk-fabrikk og støtter de som har levert inn lister med underskrifter.	Ingen kommentar.
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering.			

30	Rune Hoftun, 26.5.2024, dok. 24/7590	Jeg stemmer nei til denne galskapen. 1. Hvordan kan Sauda kommune forsvare dette med å legge en ammoniakkfabrikk rett oppå drikkevanskilden vår? 2. Hva om det blir lekkasjer? 3. Derre er hårreisende. Også å plassere den store lagertanken i Sønnåhavn. Skulle det bli en krigssituasjon er dette første måle å da er jo jo galskap at dette ligger mitt blandt folk. 4. Det er også ugreit å ødelegge naturområde inni Lonahåla. 5. Det er også galematias å rive en haug med ganske nyetablerte bedrifter. Så svare mitt er nei! Få denne galskapen langt unna folk! Å alle vet at det har skjedd ulykker med dødelig resultat før i Norge.	1. Drikkevann Dette er spørsmål til Sauda kommune. Prosjektet vil ikke ha noe negativ virkning på drikkevannskilden. Ammoniakkfabrikken må etterleve lover og regelverk for å få tillatelse til ammoniakkproduksjon, inkludert "Lov om vern mot forurensninger og om avfall" (Forurensingsloven) for å forhindre kjemikalieavrenninger. Iversons dreneringsløsning vil følge følgende prosedyre: - Forurensset overflatevann, enten fra regn eller brannslukking, vil bli separert og håndtert i samsvar med gjeldende forskrifter. - Ingen vannmengder vil slippes ut i miljøet uten først å ha blitt oppbevart i et observasjonsbasseng og analysert. - Der det er risiko for lekkasje av ammoniakk eller andre kjemikalier i høye konsentrasjoner, vil spesifikke inneslutningstiltak bli iverksatt for sikker avhending eller gjenbruk. 2. Lekkasjer / Sikkerhet: Ammoniakk har blitt produsert i Norge i over 100 år og er ett av de mest produserte kjemikaliene, med bred anvendelse i ulike industrier. Alle krav fra relevante offentlige myndigheter må oppfylles før anlegget kan bygges og settes i drift. Anleggets plassering er i tråd med både kommunens og fylkeskommunens planer og strategier for grønn omstilling. Sauda kommune har foreslått Birkeland som et egnet sted for prosjektet. Lokalisering og utforming av ammoniakkanlegget, inkludert lagertanken er underlagt strenge sikkerhetskrav. Direktoratet for
----	---	--	--

			Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) skal godkjenne designet og sikkerhetssystemene. Sikkerhet har øverste prioritet og en rekke sikkerhetsbarrierer skal hindre uønskede hendelser. Hver del av prosessen blir grundig stresstestet, og sikkerhetsfunksjoner som lekkasjedeteksjon, stengeventiler og inneslutningstiltak vil bli implementert. Anlegget er delt inn i tre hoveddeler: ammoniakkproduksjon på Birkeland, rørledningsoverføring via en tunnel og lagringstank på Hesthammer – der hver hoveddel er utstyrt med spesifikke sikkerhetssystemer for å isolere og kontrollere potensielle risiki, som sikrer at enhver uønsket hendelse raskt begrenses og ikke eskalerer. 3. Terrormål Generelt sett kan enhver industriell installasjon betraktes som et potensielt terrormål. En grundig risikovurdering og tett samarbeid med sikkerhetsmyndigheter skal adressere og redusere eventuelle trusler. 4. Lonarhålet Lonarhålet er nå ikke lengre aktuelt som erstatningsareal for relokalisering av bedriftene på Birkeland. Dette betyr at det ikke skal gjøres noen inngrep i dette området 5. Bedrifter Iverson tilbyr å relokalisere de berørte bedriftene til en ny lokasjon som alle vil ha tilknytning til nye Birkeland Industripark. Dette betyr at ingen bedrifter skal lide økonomisk tap eller måtte tvangsflytte til ny lokasjon uten et tilfredsstillende alternativ.
--	--	--	---

			Etablering av nye Birkeland Industripark vil forbedre bruk av areal på Birkeland som skaper en ny arena for vekst og innovasjon. Eksisterende bedrifter vil ikke oppleve store endringer i sin drift siden foreslått ny lokasjon er i nærhet av eksisterende og dekker behovet som ble avdekket i 1 til 1 samtale med berørte bedrifter.
Kommunedirektørens kommentar: Ammoniakkfabrikkanlegget er planlagt på et avsatt næringsområde i kommuneplanens arealdel, og ligger i hovedsak utenfor angitte hensynssoner for drikkevann. Mindre del av området er omfattet av ytre hensynssone for drikkevannskilde, og det er gitt føringer i bestemmelsene for hvilke krav som gjelder her. Konsekvenser for drikkevann vurdert i planforslaget, og i det videre prosjekteringsarbeidet vil det være flere krav i annet regelverk som skal ivaretas ut over det som ligger i reguleringsplan. Lonarholet ligger i vedtatt kommuneplanens arealdel som fremtidig næringsområde. Forslagsstiller har derimot ikke gått videre med dette området, men ser på andre lokaliseringstomter for virksomheter som må flyttes.			
	<u>Høringsinstanser:</u>		
31	Folkehelsekoordinato r, 5.6.2024 dok. 24/8227	1. Konsekvens for friluftsliv I fagrapport friluftsliv fra Norconsult er det gjort vurderinger av grad av konsekvenser for friluftslivsområder en etablering av ammoniakkfabrikk i Sauda vil ha. Her vises det til at områdene Kastfoss-Lona og Sagfossen vil bli særlig berørt, men også Saudafjella, og område Saudafjorden, Øyra og småbåthavna vil berøres. Oppsummert står det skrevet «Friluftslivsopplevelsen vil påvirkes negativt for de nærmeste friluftsområdene, og områdene fremstår som mindre attraktive». Kastfoss-Lona er et populært turområde, som en del av en tursti som anses som lett tilgjengelig for de fleste, uavhengig av økonomi, og som ikke krever særlige fysiske forutsetninger. At turstien og andre friluftsområder berøres anses som å kunne gi konsekvenser for folkehelsen blant befolkningen i Sauda. Det er i dag godt dokumentert at fysisk aktivitet fremmer helse, og kan medvirke til å forebygge og behandle over 30 ulike sykdommer og tilstander¹. Å være fysisk aktiv i naturen og nærmiljøet er den aktiviteten nordmenn sier de helst vil gjøre mer av 2. Nærhet til grønne områder påvirker også helsen positivt ved å bidra til mindre stress, bedre mental helse, trivsel og økt levetid på tvers av sosiale skillelinjer 3. Folkehelsemeldingen står det skrevet: «Tilrettelegging for auka fysisk aktivitet i heile befolkninga skjer i stor grad gjennom tverrsektoriell innsats og universell tilrettelegging og med medverknad frå innbyggjarane. Dei fysiske føresetnadene blir lagde gjennom samfunns- og arealplanlegginga	1. Konsekvens for friluftsliv Turveien skal flyttes og det skal gjøres avbøtende tiltak for at området blir benyttet til friluftaktiviteter slik som per dagsdato. 2. Støy Tillatt støynivå reguleres av nasjonale regelverk fastsatt av miljødirektoratet, Ref. forurensningsforskriften kapittel 5. Her er det krav og bestemmelser knyttet til støy som skal følges, for å unngå at folk utsettes for støyplager. Det vil ikke være intern eller ekstern støy fra fabrikken som overstiger disse standardene. Støyende arbeid i anleggsperioden skal begrenses til å kun foregå på dagtid i hverdager i den grad det er mulig. Dersom det skal planlegges for kvelds- og nattarbeid skal det utredes om støyen dette medfører vil berøre naboer. Støyreduserende tiltak skal vurderes fortløpende ved behov.

	regionalt og lokalt. Det er derfor viktig å bringe folkehelseomsyn tidleg inn i planprosessar, som til dømes kunnskapen vi har om kva betydning tilgang til natur, grøne område og attraktive nærområde har for rekreasjon og auka fysisk aktivitet i daglegliv og fritid, og for folks fysiske og psykiske helse og livskvalitet.» 2. Støy «Dersom det ikke gjøres tilstrekkelige tiltak, vil flere mennesker bli utsatt for støy over grenseverdiene angitt i T-1442» - Norconsult Støyutredning «Når det gjelder bygge- og anleggsfasen, forventes det overskridelse av anbefalte grenseverdier i deler av perioden basert på avstanden mellom planområdene og støyfølsomme bebyggelser i området.» - Norconsult Støyutredning I følge Verdens helseorganisasjon er støy en av miljørisikofaktorene som bidrar til mest helsetap i befolkningen. Støy er definert som uønsket lyd og lyd som kan gi helseskade. Støy kan føre til søvnforstyrrelser, redusert livskvalitet og redusert helse. Langvarig eksponering for støy øker risikoen for søvnforstyrrelser og hjerte- og karsykdom. Det er holdepunkter for at støy om natta kan bidra til redusert helse (Münzel m.fl., 2020). Tilstrekkelig og uforstyrret søvn er avgjørende for god fysisk og psykisk helse, og for lite søvn er forbundet med utvikling av en rekke sykdommer og helsehelseplager. I kommunenes arbeid med støy gir folkehelseloven og forskrift om miljørettet helsevern viktige føringer. Blant annet skal kommunen bidra til å sikre befolkningen mot faktorer i miljøet som kan 1 Fysisk aktivitet - Folkehelse rapporten - FHI 2 Meld. St. 18 (2015–2016) (regjeringen.no) 3 Tilgang til natur- og rekreasjonsområder, friluftsliv og idrett - Helsedirektoratet 4 Meld. St. 15 (2022–2023) (regjeringen.no) ha negativ innvirkning på helsen. Det er svært viktig å vurdere mulige støyplager i planlegging av ny arealbruk, ved nybygging, nyetableringer, med mer 5. Ber om at innspillene vurderes i videre planprosess.	
Kommunedirektørens kommentar: Nedbyggingen av deler av friluftsområdet ble vedtatt i KPA i 2020. Planforslaget forholder seg til kommuneplanens arealdel og de utbyggingsområder som er satt av til næringsformål på Birkeland. Vannuttaket er det tiltaket som er planlagt utenfor næringsområde på Birkeland, og det er ikke vurdert til å gi en vesentlig negativ konsekvens for friluftslivet. Utbyggingen medfører behov for flytting av turvegtraseer, og anlegget vil gi visuelle konsekvenser for friluftsområdet og øvrige omgivelser. Forslag til bestemmelser er supplert med krav knyttet til støy i friluftsområde i tråd med forutsetning fra utvalget ved 1.gangs behandling av planforslaget. Planforslaget vil også medføre visuelle konsekvenser for friluftsområdet ved Saudafjorden, Sagfossen, da industriområdet kommer tettere på friluftsområdet. Videre vil det i perioder med lasting av ammoniakk gi økt støy til området. Det er utført en egen støyvurdering i plansaken.		

Hensynssone for sikkerhet fra anlegget berører mindre del av friluftsområdet, men medfører ingen ytterligere begrensninger av området enn det som ligger i kommuneplanen sin arealdel (LNF).

32	Sør-vest politidistrikt, 4.6.2024, dok. 24/8473	Politiet har gått gjennom dokumentene uten å finne grunn til å gi spesifikke kommentarer til innholdet. Vi har særlig merket oss ROS analyse av 04.01.24 gjennomført av Norconsult. Uten å ta stilling til detaljer i analysen fremstår den som både omfattende og relevant. Vi ser fram til videre dialog vedrørende politiets rolle knyttet til beredskapsbehov som måtte oppstå som følge av utvikling i prosjektet.	Ingen kommentar
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering. Ved realisering av ammoniakkfabrikanlegget vil kommunen følge opp med dialog knyttet til beredskapsbehov i kommunen.			

2. Begrenset høring 27.9.24 – 21.10.24

Endringer i Sønnå havn og endringer på Birkeland

1. Kystverket
2. Rogaland fylkeskommune
3. Rogaland fylkeskommune v/kulturarv
4. NVE
5. Statsforvalteren i Rogaland

6. Statnett SD
7. Sauda jeger- og fiskeforening
8. Ryfylke bygg AS
9. Bondehæren
10. Ivar Tangeraa
11. Prosjektil AS, for Sauda Aqua

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i merknad/uttalelse	Forslagsstillers kommentar
1	Kystverket, datert 4.10.24, dok. 24/143312	«Vi viser til brev og oversendelse av notat av 20.09.2024 hvor Norconsult på vegne av kommunen ber om at innsigelse trekkes. Kystverket fremmet innsigelse til planforslaget grunnet mangelfulle utredning av virkninger på fremkommelighet og sikker ferdseil til sjøs, med hjemmel i plan og bygningsloven § 5-4. Kystverket trekker innsigelsen under forutsetning om at alternativet med avstand på 230 meter mellom 10-meterkoten på Eikjegrunnen og fortøyningsbøyene ved Hesthammar innarbeides i planforslaget.»	Plankartet WP002-034_Hesthammar_vert02_datert 15.11.2024 ble justert slik at det er innarbeidet en sikringssone i sjø (H130) og det er tatt inn tilhørende bestemmelser, sist datert 16.12.2024.
Kommunedirektørens kommentar: Det er positivt at innsigelsen til Kystverket er trukket på bakgrunn av de suppleringsene som er utarbeidet av Norconsult etter offentlig ettersyn. Forutsetningen til Kystverket er innarbeidet i plankart og gitt tilhørende bestemmelser.			
2	Rogaland fylkeskommune 16.10.2024, dok. Nr. 24/14816	«Dette brevet inkluderer ikke vurderinger knyttet til hensynet til videregående skole.»... «LNF7/I4: Feltet LNF7 foreslås endret til industri og endre benevnelse til I4. Denne endringen er i strid med faglig råd gitt av fylkesdirektøren ved opprinnelig høring. Parallelt med denne begrensede høringen er det varslet oppstart av planarbeid som også omfatter området LNF7. Fylkesdirektøren stiller derfor spørsmål ved behovet for å vurdere denne endringen i denne planprosessen. Det er ikke gjennomført konsekvensutredning av foreslått endring, og så vidt vi kan se er det heller ikke gjort en vurdering av behovet, uten at det er begrunnet hvorfor. - Fylkesdirektøren kan ikke se at det er grunnlag for å unnta denne endringen fra krav om konsekvensutredning. - Fylkesdirektøren fremmer faglig råd om at vurdering av dette området gjøres i planprosessen som er startet opp for Sønnåhamnen.» <u>Automatisk fredede kulturminner:</u> I fylkesdirektørens uttalelse ved offentlig høring, jf. brev 03.06.2024, ble det fremmet administrativ innsigelse til planen som en følge av at det ikke var gitt anledning til å gjennomføre arkeologiske registreringer.Etter en prosess som resulterte i mindre	LNF7/I4: Sauda kommune ønsker å ivareta den overordna målsetningen om å åpne for utbygging for begge bedrifter, og er klar over at behandlingen av planforslaget for Sauda Aqua vil kunne medføre endringer. Automatisk fredede kulturminner: Det er ikke lenger innsigelse mot manglede arkeologiske undersøkelser og krav om bestemmelse som viser til Lov om kulturminner § 8, 2. ledd er innfridd. Se bestemmelse 3.12. Nyere tids kulturminner: Arealer som krysser rørgaten i annet plannivå er merket med H730 og er gitt bestemmelser i 9.5.1 slik at innsigelsen er frafalt. Se plankart WP002-034 Hesthammar vertikalnivå 2 datert 15.11.2024 og WP002-033 Birkeland

		areal innenfor plangrensen, ble det avklart at undersøkelsen utført 5.-22.908.2024 er tilstrekkelig. <i>Fylkesdirektøren anser derfor at innsigelsen knyttet til manglende § 9 undersøkelser er løst, og frafaller følgelig den administrative innsigelsen. Fylkesdirektøren ber om at det legges til en felles bestemmelse som gjelder kulturminner med følgende tekst:</i> <i>«Dersom det i forbindelse med utbyggingen oppdages automatisk freda kulturminner, skal Rogaland fylkeskommune straks varsles og alt arbeid i det aktuelle området stanses inntil vedkommende myndighet har vurdert funnet, jfr. Lov om kulturminner § 8, 2. ledd. De som utfører arbeidet skal gjøres kjent med denne bestemmelse.»</i> <i><u>Nyere tids kulturminner:</u> I fylkesdirektørens uttalelse ved offentlig ettersyn av planen ble det fremmet administrativ innsigelse mot manglende markering av den fredede rørgaten knyttet til Sauda III med hensynssone H730. Det ble understreket at innsigelsen kan frafalles såfremt rørgaten blir markert med hensynssone H730, og visse spesifiserte hensyn fanges opp av relevante bestemmelsene til hensynssonen. ... Den fredede rørgaten er nå foreslått markert med hensynssone H730, og det er foreslått en bestemmelse knyttet til hensynssonen. Bestemmelsen vurderes.. . å være tilstrekkelig til å kunne aksepteres. »</i> <i>Forutsatt at planen vedtas med de endringer knyttet markering av og bestemmelser til nevnte hensynssone H730...vil innsigelsen kunne frafalles.»</i> <i>«...Det er positivt at det nå er spesifisert krav til fargebruk mm. for tankanlegget. Hva angår krav til arkitektonisk kvalitet på produksjonsanlegget på Birkeland, mener vi på generelt grunnlag at det er et forholdsvis stort spillerom for utforming av industrianlegg. Materialbruk, fargebruk, ulike inndelinger av hovedvolumer, brudd i fasader for å redusere visuelt inntrykk og andre allmenne arkitektoniske grep er avgjørende for opplevelsen av anlegget og for tilpasningen til landskapet.»</i>	vertikalnivå 1 (tunnel) datert 24.09.2024 og bestemmelse nr.9.5.1, sist datert 16.12.2024
3	Rogaland Fylkeskommune, seksjon for kulturarv 21.10.2024	<i>«Endelig rapport fra arkeologisk registrering er nå ferdig utarbeidet og ligger vedlagt dette brev. Som det framgikk i brev, datert 16.10.2024, ble det <u>ikke påvist noen automatisk freda kulturminner</u> i forbindelse med den arkeologiske registreringen.»</i>	Ingen kommentar eller behov for endringer
Kommunedirektørens kommentar: Denne høringen ble også sendt direkte til Rogaland fylkeskommune v/Forvaltning (bygg). Det var dialog med de under høringen, men ble ikke mottatt merknader fra dem.			

LNF7/14: Kommunedirektøren anerkjenner fylkesdirektøren sine spørsmål knyttet til denne endringen. Bakgrunn for endringen fra LNF til industri har vært grunnet prosjektet Sauda Aqua som kommunen visste ville starte opp. Det har vært ønskelig fra kommunen sin side å samkjøre disse prosjektene, men det har ikke latt seg gjøre med en felles plan. Prosjektene har hatt ulike milepæler og mål som har medført at tidspunktene for når de ønsket å starte opp planarbeid har vært ulik.

Årsaken til at dette arealet reguleres i dette planarbeidet er faresonen, og at det planteknisk er nødvendig med et arealformål sammen med hensynssonen.

Kommunedirektøren vurderte det som uheldig å regulere et areal til LNF, og i neste omgang endre det til industri. I et forsøk på å koordinere to prosjekt som ikke var mulig å få en felles plan for ble dette løsningen kommunen la seg på. For å ikke forskuttere planinitiativet til Sauda Aqua ble det ikke fastsatt et utbyggingsomfang på arealet, men kun regulert til industrivirksomhet. Nødvendige utredninger og detaljeringer av delfeltet vil bli utført i planarbeidet til Sauda Aqua.

Innsigelse: Det er positivt at administrativ innsigelse til planen er løst og frafalt. Rapport er mottatt fra fylkeskommunen, og det er ikke påvist noen automatisk freda kulturminner innenfor planområdet.

Arkitektonisk kvalitet: Innspillet tas til orientering. Det er ikke foreslått ytterligere føringer for utforming av anlegget enn det som er gitt i § 3.11, § 4.3.4 (byggehøyder).

4	NVE , datert 21.10.24, dok.nr. 24/14856	<i>«Planen er sendt på begrenset høring fordi det er gjort endringer i planforslaget etter offentlig ettersyn. NVE hadde innsigelse til planforslaget knyttet til uttak av vann fra Storelv, jf. brev datert 23.05.2024. Innsigelsen ble fremmet av Statsforvalteren i Rogaland i brev datert 11.06.2024. Det har i etterkant vært dialog mellom partene. Kommunen har ikke bedt NVE om å trekke innsigelsen i forbindelse med denne begrensede høringen. Norconsult har utarbeidet et notat «Oppfølging av innsigelse fra Statsforvalteren i Rogaland – vassdrag» for å svare ut innsigelser. I Norconsult sitt notat er det vurdert å endre plassering av vannuttaket i Storelva, men dette er ikke tatt inn i det reviderte planforslaget. Tiltakshaver skal legge fram avtale med Saudefaldene AS som sikrer at minstevannføring i blir ivaretatt. Vi vil ta stilling til dette når dokumentasjonen fremlegges og kommunen ber oss trekke innsigelsen i eget brev.»</i> <i>«Vi forstår det slik at dere har redusert arealet til midlertidig bygg- og anleggsområde (M3), og dermed også endret utbredelsen av faresonen, og at selve grunnlaget for faresonen er det samme. Hvis vi har misforstått, og det er utarbeidet nye skredfarerapporter i etterkant av høringen, så vil vi gjerne ha det oversendt.»</i>	Iverson eFuels arbeider videre med å få avtalen signert og Norconsult med en løsning for vanninntaket som gir flytting mot sør, ingen inngrep i elva og reduserte inngrep i strandsonen. Til 3. avsnittet kommenteres at fareområde ved #3 og tunnelportalen ble redusert for mye. Tidligere utsendt fagrapport gjelder fortsatt og plankart WP002-033 Birkeland vertikalnivå datert 15.11.2024 er justert slik at fareområdet inngår.
---	--	--	--

Kommunedirektørens kommentar: Se begrenset høring 18.11.24 hvor innsigelsen til NVE ble trukket.

I etterkant av høringen er deler av rasfareområde tatt inn igjen i plankartet. Det er særskilt tunnelportalen som må sikres mot skredfare, da rørledning skal ligge under grunnen.

5	Statsforvaltaren i Rogaland , datert, dok.nr. 24/14855	Statsforvalteren har motsegn mot omdisponering av LNF7 til Industri I4. A. <i>«Endringa inneberer ei omdisponering frå LNF-føremål (LNF7) til industriføremål (I4), for å leggja til rette for Sauda Aqua. ... Omdisponering av LNF7 til I4 foregrip denne prosessen (planarbeid til Sauda Aqua), utan at det blir gjort tilstrekkelege vurderingar av konsekvensane dette kan få for omgivnaden, og utan at det blir sikra tilstrekkeleg medverknad då endringa berre er sendt på avgrensa høyring. ...</i> <i>Opparbeiding av området vil generere ein stor del massar, som ikkje er gjort greie for i planen. Det kommer ikkje fram kor mykje masser som blir generert eller kva som skal gjerast med massane....</i> <i>«Regjeringa forventar i Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023-2027 punkt 44 at planar for større bygge- og anleggsarbeid avklarar korleis overskotsmassar skal disponerast og korleis naudsynt areal skal sikrast. Moglegheita for ombruk og materialgjenvinning skal vurderast og massebalanse bør strevast etter. Med bakgrunn i ovannemnde vurdering og med heimel i plan- og bygningslova § 5-4, fremmar Statsforvaltaren motsegn til at I4 ikkje er inkludert i krav om plan for massehandtering i føresegn 3.2.....»</i> B. <i>«Det er ikkje sikkert at Sauda Aqua har trong for alt arealet, då planinitiativet viser eit mindre omfang enn kva som er føreslått i denne planen. Vi saknar og ei vurdering av om omdisponeringa har trong for KU, jf. forskrift om konsekvensutgreiing. Då det manglar grad av utnytting, og det er satt i gong ein eigen prosess for dette arealet, har vi eit sterkt fagleg råd om at området blir vist som LNF-føremål, og at utbyggingsomfang blir vurdert og fastsett i reguleringsplanen for Sauda Aqua.....»</i> C. <i>Avgrensinga av M3 er i tråd med det som blei presentert i møtet med Statsforvaltaren. Vi kan difor trekke motsegna knytt til område M3.</i> D. <i>Turvegen er trekt lengre bort frå elva, og det er innarbeida føresegn om belysning. Anleggsbeltet er trekt bort frå kantvegetasjonen. Vi vurderer at dette er tilstrekkeleg for å kunne trekka motsegna.</i>	A. Krav om massehånderingsplan for I4 er innarbeidet i bestemmelsene som for industriområde I1 til I3. B. Det er tatt inn en bestemmelse (3.13) som varsler mulige endringer for I4 til I7 som følge av senere oppstartet planarbeid for Sauda Aqua. Vi har ingen kommentarer til punkt C og D. Endringer i plankart, bestemmelser og faglige vurderinger var oversendt ifm høringen. Vanninntaksløsningen og vurderte alternative vannkilder var ikke del av høringen og Iverson eFuels arbeider med dette samt en signert avtale med konsesjonseier. Norconsult arbeider videre med en løsning for vanninntaket som gir flytting mot sør, ingen inngrep i elva og reduserte inngrep i strandsonen.
---	---	---	---

Kommunedirektørens kommentar: **A.** Det vises til begrenset høring 18.11.24 hvor Statsforvalter frafalt innsigelsen. **B.** Det vises til kommunedirektørens kommentar til Rogaland fylkeskommune (merknad nr 3 i dette skjema). Denne kommentaren har blitt oversendt til Statsforvalteren under denne begrensede høringen. Det faglige rådet er ikke tatt til følge. **C. og D.** Det er positivt at innsigelsene trekkes.

6	Statnett SF , datert 7.10.24, dok.nr. 24/14323	Statnett er et statlig foretak (SF) og har således ikke innsigelsesrett som myndigheter inklusive direktorat har. Innspillet tas likevel med i dette dokumentet. <i>«Statnett SF er gjennom energilovens forskrift om sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen (kraftbereds-skapsforskriften) regulert til å inneha en nasjonal tungtransportberedskap for landets store transformatorer, uavhengig av selskap. Selve transporten står Statnett Transport AS for. Det vises i denne sammenheng til beredskapsforskriftens § 4-6. --- Av forskriftsteksten fremgår det at denne type transport er knyttet til nasjonal sikkerhet. Statnett har etablert landingsplass for transformatortransport på kaia på Sønnå havn. ... Kaihakket på Sønnå havn er markert med blå trekant. Det er viktig at planene ikke hindrer Statnett tilkomst til denne.».</i> Det videre utført gjennom detaljerte krav og vedlegg hva dette konkret og fysisk innebærer	Traseen går over Eramet sin eiendom opp stil fv 520 og ligger utenfor planområdet. Planforslaget med etableringene er avhengig av samme tilkomst. Det er derfor innarbeidet en bestemmelse (nr. 3.3) som definerer kravet og knytter det opp mot planen.
Kommunedirektørens kommentar: Tas til informasjon. Hensynet er fulgt opp i forslag til bestemmelser. Det samme innspillet er kommet i planarbeidet til Sauda Aqua som vil komme tettere på kaien, og innspillet vil derfor også hensyntatt i det arbeidet.			
7	Sauda jeger- og fisker forening , 21.10.2024, dok.nr. 24/14857	SJFF er bekymret for gyteområde ved et uttak av 913m3 i timen som medfører sterk reduksjon av vannføringen. Pumpestasjonen vil legge beslag på store deler av elva. SJFF har spørsmål om det skal slippes ut vann til elva og om det foreligger avtale med konsesjonseier eller andre mulige kilder.	Det vises til eget notat som svarer på denne og senere merknad: NOTAT_VRL: WP007-002_tilbakemelding til SJFF
Kommunedirektørens kommentar: Enkelte av kommentarene i merknaden ble vurdert til å bero på misforståelser, og det er utarbeidet et eget notat av Norconsult som svar på dette innspillet. Det vises også Begrenset høring 18.11.24 . Kommunedirektøren vurderer innspillene til å være tilstrekkelig svart ut.			
8	Ryfylke bygg AS , 21.10.2024, dok. nr. 24/14872	Eier er kritisk til at næringsparken skal deles i to med Sauda VGS og noen bedrifter inkl. Ryfylke bygg mot vest og andre mot øst. Ammoniakkfabrikken bør bygges ut fra øst, slik at næringsparken kan ligge samlet i vest	Iverson eFuels ble av Sauda kommune henvist til industriområdet på Birkeland for sitt prosjekt. Basert på undersøkelser er prosjektet slik det ligger i forprosjekt og illustrasjonsplan. En forskyvning av fabrikken til sorteringsanlegget, vil ha en rekke ulemper og negative påvirkninger på både prosjektet og omgivelsene. Det er en rekke usikkerhets- og risikofaktorer, som i sum gjør at Iverson har konkludert med at dette ikke er mulig. Ved en flytting av anlegget vårt slik det ble foreslått i møtet, så vil også designet av fabrikken måtte endres og dette vil føre til en mindre hensiktsmessig plassering av viktige komponenter som vil påvirke driften av fabrikken negativt. Nye hensynssoner må også utarbeides, og det kan medføre nye utfordringer som vi ikke ser pr i dag.

			Vi har hatt betydelige kostnader med utføring av geotekniske undersøkelser, og disse bekrefter at den nåværende lokaliseringen på Birkeland industriområde har tilfredsstillende grunnforhold. Dette arbeidet måtte i så tilfelle startes på nytt ved endret lokalisering, med de usikkerhetene dette også vil måtte medføre. I praksis så må hele vår reguleringsplanprosess måtte starte på nytt.
Kommunedirektørens kommentar: Innspillet er kommet sent i planprosessen (etter offentlig ettersyn), og ville krevd en omfattende bearbeiding av planforslaget hvis det skulle blitt tatt til følge. Forslagsstiller med sin plankonsulent har informert om at de har vurdert dette tidlig i prosessen, før oppstart av planarbeid, men vurderte at det ikke ville være en hensiktsmessig plassering blant annet grunnet restriksjoner knyttet til drikkevannskilde, og størrelsen/utformingen av det arealet.			
9	Bondehæren AS, v/Sverre Gustav Birkeland og Ivar Tangeraaas, 20.10.2024, dok.nr. 24/14323	0. En rekke punkter i brevet er identiske med Ivar Tangeraaas sine som er medeier i Bondehæren. 1. Dette er en kompleks plan og uten teknisk/juridisk bistand er det vanskelig å ivareta sine interesser. Derfor er dette et demokratisk problem. 2. Birkeland, en stor fabrikk med maks. 80% av areal som kan bebygges med høyder på 25-35 meter. 3. Verken støy, gass, damp, støv eller lysforureining er nevnt. 4. Fabrikkplasseringen er direkte næringsfientlig for eksisterende bedrifter og en annen plassering f.eks. ved Lona, kunne ivaretatt de fleste bedriftene bedre. 5. Vi forventer at kommunen tar styring for plassering av fabrikk.	0. En forskyvning av fabrikk til sorteringsanlegget, vil ha en rekke ulemper og negative påvirkninger på både prosjektet og omgivelsene, inklusiv en rekke usikkerhets- og risikofaktorer, som i sum gjør at vi har konkludert med at dette ikke er mulig. 1. PBL og forvaltningsloven har blitt fulgt i saken og partsrettighetene er meget gode. Prosessen viser også at enkeltpersoner og "sammenslutninger" har god kunnskap som er brukt aktivt i prosessen. 2. Den høye utnyttingsgraden skyldes typen anlegg. Dette kan ikke sammenliknes med vanlige bygg. Illustrasjonen er så godt og realistisk som mulig ut fra forprosjektet og tilsvarende fabrikker som er bygget i andre land. 3. Dette er ikke korrekt: Støy er utredet, gass/støv skal ikke slippe ut, omfanget av behov for lys er ikke klarlagt, men bestemmelsene krever "retningsstyring" av belysning. Damp som vil si overskuddsvarme er nevnt, men ikke nærmere vurdert/dokumentert. Det er ikke søknadsplikt for utslipp av varme/damp. 4. Plasseringen ble innledningsvis klarert med kommunen og store deler av fabrikk ligger på kommunens areal. Størrelse av areal, terreng og restriksjoner fra fareområder (EL, flom, skred m.m.) gjør en det ikke mulig å flytte fabrikk mot øst. 5. Kommunen har ikke kompetanse til utforming og plassering av fabrikk.

		6. Vi er betenkt på bruk av landbruksareal både mot sørvest, mulig helikopterlandingsplass og at mer landbruksareal tas i bruk ved tunellpåhugget.	6. Plasseringen ble innledningsvis klarert med kommunen og store deler av fabrikkens ligger på kommunens areal. Størrelse av areal, terreng og restriksjoner fra fareområder (EL, flom, skred m.m.) gjør en det ikke mulig å flytte fabrikkens mot øst.
Kommunedirektørens kommentar: Det vises til merknadsstiller 10, under. Planforslaget er supplert med ytterligere informasjon om konsekvenser for eksisterende virksomheter som videreføres på området Birkeland. Det er samtidig gitt føringer for byggehøyder som sikrer lavere byggehøyder mot de eksisterende virksomhetene (se § 4.3.4 og 4.3.5). Areal som foreslås tas i bruk til midlertidig rigg- og anleggsfase er vesentlig redusert etter offentlig ettersyn, og Statsforvalteren i Rogaland trakk sin innsigelse i sin uttalelse til denne begrensede høringen.			
10	Ivar Tangeraas, 20.10.2024, dok.nr. 24/14323	Samme dok. nr. ikke samme brev Tangeraas mener at grunneiere/berørte bør ha rett til juridisk/teknisk bistand for å kunne forstå og respondere adekvat på høringsdokumenter. At det ikke gis slik bistand, er et demokratisk problem. Han mener at kommunen ikke har oppfylt veiledningsplikt i saken. Tangeraas eier 46/7 (60,7 daa) hvor LNF7 blir gjort til I4 "med et pennestrøk". Denne skogen sammen med 20 da forsvinner da, samtidig som ressursene er knyttet til gnr. 46/2 gjennom et servitutt (tinglysning den 20.01.1993 knyttet til gnr. 46/2). Jeg er sterk motstander mot en slik løsning. Det er stilt spørsmål om fareområde ved Safossen og Birkeland er utvidet. Tangeraas er bekymret for lys fra fabrikkens ift. sauedrift. I tillegg er det beslågt mer dyrka og dyrbar jord og det er rykter om helikopterbase på Birkeland. Fabrikkens er "ødeleggende" for skolen at adkomsten skal flyttes tilbake til VGS,	PBL og forvaltningsloven har blitt fulgt i saken og partsrettighetene er meget gode. Prosessen viser også at enkeltpersoner og "sammenslutninger" har god kunnskap som er brukt aktivt i prosessen. Kommunen sin informasjon gjennom brev, møter og internettsider om denne saken har vært god og i samsvar med veiledere for reguleringsplaner iht. PBL. Grunneier er Saudefaldene, men tinglysningen gir informasjon om rettigheten til skog (etter en jordskiftesak). Varsling, saksbehandling, dvs. partsrettigheter er ivaretatt. Planforslaget kan vedtas. Håndtering av rettighet/servitutt må gjennomføres i ettertid hvor eier Saudefaldene er ansvarlig for håndtering av tidligere gitte rettigheter. En eventuell kompensasjon må avklares etter at planen er vedtatt. Fareområdet er ikke utvidet ved Safossen og fareområdene er redusert og flyttet mot nord på Birkeland. Fareområder er basert på QRA, nedfelt i ROS-analysen og det er krav om innarbeiding ift. DSB-veiledning. Det vil være behov for belysning døgnet rundt ved slik fabrikk. Men det er stilt krav i bestemmelsene om "retningsstyring" av belysning. Dyrka og dyrbar jord vil ikke bli omdisponert som del av planen. Det er kun midlertidig bruk av anleggsområde ved tunnelen (#M3) som berører jord. SFV har godkjent løsningen som er begrenset med strenge krav om tilbakeføring.

		Det vises til høring og merknad fra Bondehæren med forslag om at utbygging av fabrikkens burde skje fra øst (kommunens avfallsanlegg) og vestover.	Helitrans eier en tomt innenfor dagens industriområde og bruker den. Det er ikke planer om helikopterlandeplass innenfor planområde. Adkomsten til skolen flyttes 150 meter mot øst, slik at den vil ligge noe vest for dagens tilkomst (avklart i begrenset høring). En forskyvning av fabrikkens til sorteringsanlegget, vil ha en rekke ulemper og negative påvirkninger på både prosjektet og omgivelsene, inklusiv en rekke usikkerhets- og risikofaktorer, som i sum gjør at vi har konkludert med at dette ikke er mulig.
Kommunedirektørens kommentar: Merknadsstiller har hatt anledning til å ta kontakt med kommunen for veiledning. Det var en henvendelse til saksbehandler som kom dagen før fristen. Tilbudet om prat ble avslått av merknadsstiller grunnet merknaden var på det tidspunktet sendt inn. LNF7/I4: Det er ikke planlagt tiltak på dette arealet i dette planforslaget. I4 inngår også i planarbeidet til Sauda Aqua. Det forutsettes at det er inngått nødvendige privatrettslige avtaler for gjennomføring av det prosjektet. Det vises til bestemmelse § 3.8 om krav til belysning, og svar på merknad nr 9 om nedbygging av dyrka jord. Det vises til Begrenset høring 12.11.24 som omhandlet endret avkjørsel, vekk fra Sauda vgs sitt område.			
11	Prosjekt AS, for Sauda Aqua, 21.10.2024, dok. nr. 24/14873	Sauda Aqua (SA) har tidligere fått tillatelser fra Kystverket og Statsforvalter angående inntak og utslipp av vann i fjorden, og har uttrykt ønske om at dette ble hensyntatt i planforslaget. Slik tillatelsen i dag foreligger vil planlagte rør på sjøbunnen krysse Iverson sin lasteledning, som går ut på den flytende leveringsstasjonen deres. Her bør bestemmelser og krav reduseres og gjøres mer generelle, slik at de ikke strider med planlagt bruk i området. Mer detaljerte bestemmelser og føringer bør heller settes i Sauda Aqua sitt kommende planforslag, som vil erstatte plan 2022 002 der de overlapper. Best. 4.2.12 legger store begrensinger på Sauda Aqua sitt område og må endres til: <i>Innenfor industriområde I4 kan terrenget sprenges ned til kote 3-6 og brukes til akvakultur, som lagerareal og tilkomst for bedrifter og eier av kraftanlegget. Det tillates overnatting i forbindelse med drift av akvakulturanlegg.</i>	De to ledningene vil kunne legges "imellom" den flytende NH3 -ledningen og på/rundt fyllingen som Iverson opparbeider i sjøen. SA sin tillatelse gjelder bare til 09.02.2025, eventuelt med 2 års forlengelse, jf. Kystverkets tillatelse. – Bestemmelse 8.3.3. åpner for legging av ledninger på sjøfyllingen iht. tillatelser. Alle forhold som gjelder SA sine anlegg på I4, kan omarbeides og detaljeres i kommende plan 202402. Dette er forankret i bestemmelse 3.13 og formidlet av kommunen til andre myndigheter (RFK+SFV). SK har invitert til et felles møte mellom Prosjekt AS + Norconsult pluss S. Aqua og Iverson den 13.11. og oppsummert møtet i referat av 15.11.2024. - Iverson/Norconsult har bedt om et nytt møte tidlig januar (før 14.1.) med Prosjekt AS og Sauda Aqua etter at Iverson/Norconsult hadde et møte med Sauda Næringsutvikling. - Som ovenfor: 3.13. sier tydelig at etter utredning

		Industriområdet I5 inngår i detaljplan for Sauda Aqua og disponeres av Sauda Aqua. Plan 2022 02 må ikke legge begrensninger på dette området. §4.2.13 fjernes: Industriområde I5 omfatter sonen mellom adkomstveg (KV4) og sjøareal (Sønnåhavn) som skal opparbeides med stedegen vegetasjon. Bygninger, anlegg, lagring inklusive midlertidig lagring er ikke tillatt. 5.2.2 den nevnte KV3 forstås å være KV4. Dette må rettes. 5.2.2 Sauda Aqua er ikke kjent med at forslagsstiller for plan 2022 002 har privatrettslige avtaler om etablering av adkomstveg KV4 (KV3) over eiendommen. Det er ikke ønskelig å regulere inn KV4 helt til I3 i plankartet, da dette låser utforming og plassering av denne, og legger begrensning på øvrig bruk av området. Det bes derfor heller om at det tillates adkomst over I4 til I3 som sikres i bestemmelsene, slik at dette ikke er til hinder for Sauda Aqua sin kommende virksomhet. Det ønskes primært at adkomst til I3 etableres med bro fra I7. - Det er spesielt viktig at bestemmelser til eventuelle faresoner ikke legger begrensninger for anlegg som vanligvis ikke må sende søknad til DSB, som akvakulturanlegg. Ved å legge restriksjoner på type næring som kan etableres innenfor faresonene, vil det hindre Sauda Aqua sin mulighet til å kunne etablere et anlegg slik som ønsket. Det er derfor nødvendig å spesifisere at det tillates industri som ikke er tilknyttet ammoniakfabrikk eller hydrogenanlegg. Det vises til foreslått bestemmelse til faresoner som angitt i innspill datert 01.03.2024: I forbindelse med Sauda Aqua sitt planlagte anlegg, skal det etableres en utskipingskai. Dette forholdet må ivaretas i planforslaget. Sauda Aqua kan være fleksible når det gjelder plassering, men legger til grunn at det må være forslagsstiller for plan 2022 02 sitt ansvar å innhente rettigheter til ev. alternativ plassering. Videre vil Sauda Aqua igjen peke på viktigheten av at det må sikres en avtale for sprenging i området. Produksjonen til Sauda	vil ny reguleringsplan kunne fastlegge ønskete detaljer for Sauda Aqua. Det foreslås ingen endringer i I5 nå; det er bare skråningen ned til "vannflaten". Kravet om beplantning er tatt ut av bestemmelsene. SA må utrede om de kan fylle ut i «vågen» og deretter flytte vegen/KV4. KV4 er en helt nødvendig forutsetning for IV sin etablering, uavhengig av privatrettslige avtaler som måtte være nødvendig etter planvedtaket. Er rettet: f_KV4 er eneste veg fra Eramet sin eiendom til arealene på sørsiden av brua og skal fortsatt brukes av Saudefaldene. Iverson er i dialog og privatrettslige avtaler må komme på plass. Det er helt uakseptabelt at F_KV4 fram til I3 fjernes fra kartet og erstattes med bestemmelser om "rett til adkomst" med en framtidig "bruløsning" fra I7. Fareområdene rundt tankanlegget må ligge slik de er vist, inntil DSB har godkjent anlegg. Dersom fareområdene kan reduseres, kan dette løses senere med mindre planendring. - Det ligger ingen hindringer for industrianlegg i kravene fra DSB i midtre og ytre sone. Dette ble avklart i møte den 13.11.2024. Informasjonen var offentlig tilgjengelig og er sendt Prosjekt/Sauda Aqua etter møtet. Dette er forhold som SA/Prosjekt må utrede og løse i sin kommende plan. Det er ikke Iverson sin oppgave å finne løsning for andre tiltakshavere. Iverson/Norconsult har påpekt at prosjektet burde ha startet med planarbeidet for lenge siden, for å ha samme modenhet og utredningsnivå, for å kunne utarbeide en felles plan. Grunnlaget fra SA sin side er for dårlig pr. nå, inkludert rammer gitt i fastsatt planprogram. - Det har vært dialog mellom Iverson og Sauda Aqua og et nytt møte er planlagt tidlig januar og før 4-parts-møte med kommunedirektøren den 20.01.2025.-
--	--	--	--

		Aqua er svært følsom for rystelser og lyd, og det er ikke mulig å drive anlegget under sprengningsarbeider på nabotomten. Forslag til bestemmelser: <i>Ved igangsetting av sprengningsarbeider, skal partene innenfor I3, I4 eller I6, pålegges å varsle den/de andre parten/-e minst 6 måneder i forveien. Den parten som mottar varselet, er forpliktet til å utføre alle sine sprengningsarbeider, pigging, fylling i sjø og andre arbeider som medfører rystelser, og fullføre disse innen 18 måneder. Alle kostnader og utførelse for egne arbeider.»</i>	Iverson er innstilt på å inngå privatrettslig avtale med SA <u>etter at planen er godkjent</u>. Forhold til rystelser og lyd må utredes av Prosjektil også på bakgrunn av eksisterende virksomheter som Eramet og Saudefaldene. Det er ikke ønskelig med juridisk bindende rekkefølge i planen. Samarbeid og rekkefølge må avklares privatrettslig mellom partene. – Det har vært dialog med kommunen om dette, og det privatrettslige elementet i det. Iverson er enige i at rettslig bindende rekkefølge i reguleringsplanen kan snarere bli en hindring av samarbeid og utvikling av prosjektene framover.
Kommunedirektørens kommentar: Se saksframlegget for kommunedirektørens vurdering.			

3. Begrenset høring 12.11.24 – 3.12.24

1. Rogaland fylkeskommune
2. Statens vegvesen
3. Statsforvaltaren i Rogaland

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i merknad/uttalelse	Forslagsstillers kommentar
1	Rogaland fylkeskommune v/samferdsel , datert 28.11.24, dok.nr. 24/16734	1. «Gang- og sykkelveien ved f_KV2 skal trekkes 5m tilbake i kryssområdet i samsvar med N100 Krav 4.2.1.1-7. 2. Det må reguleres inn annen veigrunn mellom gang- og sykkelveien og formålet N2 med en bredde på minimum 0,5 meter. 3. Det må legges opp til en tilgjengelig og trafiksikker forbindelse mellom gang- og sykkelveien og skolen. 4. Vi forutsetter at avkjørselen er dimensjonert i samsvar med gjeldende krav i N100.	Plankartet ble justert i samsvar med punkt 2 og 3, mens punkt 1 og 4 allerede var innfridd. Oppdatert plankart for Birkeland er datert 16.12.2024.
Kommunedirektørens kommentar: Se kommentar fra forslagsstiller. Innspillene er tatt til følge.			
2	Statens vegvesen , datert 4.12.24, dok.nr. 24/16777	«Endringene gjelder adkomst fra fv. 520. Avkjørsel til området gitt tidligere gjennom skoleområdet, denne er nå flyttet mot øst og utenfor U1 og U2. Avkjørselsløsningen er presentert Rogaland fylkeskommune før høringen. Statens vegvesen har ingen merknader til planendringen.»	Ingen kommentar eller behov for endringer
Kommunedirektørens kommentar: Ok			
3	Statsforvaltaren i Rogaland , datert 15.11.24, dok. nr. 24/16098	«Saken gjelder begrenset høring av reguleringsplan for Birkeland – Sønnå havn, industri og anlegg. Planforslaget har tidligere vært utlagt til offentlig ettersyn. Endringen som nå er på høring: • Endret plassering av veg f_KV2. Statsforvalteren har ingen merknader til endringen.»	Ingen
Kommunedirektørens kommentar: Ok			
	Private innspill	Ingen private innspill til denne høringen.	

4. Begrenset høring 18.11.24 – 8.12.24

Med innvilget utsatt frist til 13.12.24.

1. NVE
2. Statsforvaltaren i Rogaland
3. Sauda jeger- og fiskeforening

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i merknad/uttalelse	Forslagsstillers kommentar
1	NVE, datert 9.12.24, dok.nr. 24/17010	«NVE trekker innsigelsen til planforslaget for detaljreguleringsplan for Sauda gnr. 44, 45 og 46 mfl. Birkeland - Sønnå havn, industri og anlegg. Grunnlaget for innsigelsen var mangel på dokumentasjon på vannuttaket fra Storelv og hvordan krav til minstevannføring i Storelva skulle bli ivaretatt i forbindelse med vannuttaket i elva. NVE har mottatt en intensjonsavtale datert 12.11.2024 mellom Aktieselskapet Saudefaldene, Statkraft Energi AS og Iverson Efuels AS om vannuttak i Storelva. Saudefaldene måler minstevannføringsslipp ved Storlivatn. Saudefaldene skal øke minstevannslipp slik at den tilsvarer designkapasitet til Iverson sitt vannuttak inkludert en margin for usikkerhet i målinger og utstyr. Skulle avtalen ikke komme på plass vil NVE anse at våre forutsetninger for å trekke innsigelsen ikke er oppfylt. Det vil være regelstridig å starte med vannuttak fra Storelv dersom endelig avtale om vannslipp i Storelva ikke kommer på plass.»	NVE har trukket innsigelsen, men forutsetter at endelig avtale foreligger før tiltak igangsettes. Sauda kommune har hatt kontakt med saksbehandler hos NVE for å avklare oppfølging av betingelsen. Det er ikke nødvendig å ta noe inn i bestemmelser om dette kravet. NVE sin innsigelse gikk på at det skulle foreligge en avtale, men at det de mottok var en intensjonsavtale. Derfor landet NVE på å trekke innsigelsen på bakgrunn av intensjonsavtalen, men å legge inn denne forutsetningen. Oppfølgingen av forutsetningen om avtale vil NVE følge opp i forbindelse med mot konsesjonen (krafttilførsel) og konsesjonseier senere i prosessen.
Kommunedirektørens kommentar: Det er positivt at innsigelsen er trukket. NVE er klare på at innsigelsen gikk på at det skulle ligge en avtale, men at det de mottok var en intensjonsavtale. De ser derimot utfordringen med å få landet en avtale på dette stadiet i prosessen, derfor landet de på å trekke innsigelsen på bakgrunn av intensjonsavtalen, men med en forutsetning. Oppfølgingen av forutsetningen om avtale vil NVE ha opp mot konsesjonen og konsesjonseier senere i prosessen.			
2	Statsforvaltaren i Rogaland, datert 10.12.24, dok.nr. 24/17059	Statsforvalteren viser til motsegn som allerede var løst og er besvart i brev av 18.10.2024, se kapittel Error! Reference source not found. foran. «Motsegn som ikkje var løyst da er: • Planen legg til rette for eit industriområde utan at det er krav til massehandteringsplan • Uttak av vatn frå Storelva utan at det er avklart med NVE etter vassressurslova • Manglande vurderingar av alternative løysing for uttak av vatn	Ingen kommentar eller behov for endringer.

		• <i>Manglande beskriving av tiltak for å unngå tap av yngel og smolt ved vassinntaket</i> • <i>Manglande vurderingar av alternative lokaliseringar av vassinntak for å unngå tap av fisk</i> • <i>Manglande beskriving av økologiske verknader av utslepp av overvatn og kjølevatn til elva.</i> <i>Kommunen har sendt over forslag til løysing av motsegna på avgrensa høyring. Endringar i det justerte planforslaget er:</i> ➤ <i>Suppleringar og presiseringar i plandokumenter på bakgrunn av innspel</i> ➤ <i>Endra plassering for uttak av vatn i Storelva</i> ➤ <i>Regulering av areal til handtering av overvatn frå industriområdet mot Storelva</i> ➤ <i>Krav om massehandteringsplan for delfelt I4, Sønnåhamnen.</i> <i>.... Statsforvaltaren vurderer at me kan trekke alle motsegna me har til planen, dersom dei føreslåtte endringane blir innarbeida i planen. Me minner om at tiltaket må behandlast etter vassressurslova § 11 og fysiske tiltak i vassdrag.</i>	
Kommunedirektørens kommentar: Det er positivt at alle innsigelser til planen er trukket. Avklaringer opp mot annet regelverk forutsettes fulgt opp i den videre prosessen med gjennomføring av prosjektet.			
3	Sauda jeger og fisk, datert 11.12.24, dok.nr. 24/17104	SJFF viser til den trua bestanden, mange tiltak som er utført med støtte fra Saudefaldene og NORCE og at den positive utviklingen for bestanden vil bli ødelagt av tiltaket. SJFF ser at minstevannstanden i Storelva ikke skal endres, men er kritisk til at denne avtalen ikke er offentlig, og informasjonen måtte skaffes på andre måter. Å flytte inntaket oppstrøms er like uheldig. Yngel vil kunne slippe gjennom inntaksristen og års yngel vil kunne gå tapt. Inngrepet i areal, med bygg/pumpestasjon og i kantvegetasjonen er fortsatt stort, og strider mot vannressursloven.	Det vises til eget notat som svarer på denne og senere merknad: NOTAT_VRL: WP007-002_tilbakemelding til SJFF_versjon J03, datert 2024-12-17 Konsekvenser av minstevannføring er tidligere vurdert ifm. konsesjon og vilkår videreføres. Privatrettslige avtaler er i utgangspunktet ikke offentlig som også kommunen har vurdert det. Denne avtalen er et krav fra NVE. Yngel har liten evne å svømme oppstrøms der inntaket ligger ift. yngelområde. Lav vannhastighet, inntaksarrangement basert på høyre standard enn i norske vannkraftverk og internasjonalt anbefalt, tilsier at anlegget ikke fører til målbar påvirkning av bestanden. (se notat_VRL..)

		Tas det prøver og har man kontroll på innføring av overvann fra fabrikkområde gjennom en åpen løsning (bekk)?	I forhold til influensområdets størrelse er tiltaket begrenset som også SFV sin fiskebiologiske kompetanse har bekreftet. Kantvegetasjon skal bevares og tilbakeføres i størst mulig grad. Detaljene avklares i søknad til Statsforvalter iht. vannressurs-loven. Regnvann fra fabrikkområde renses og kontrolleres fortløpende før utslipp til overvannsløsning/bekken. Regnvann fra områder utenfor gir begrensede mengder til bekken og slippes ut uten kontroll som er vanlig for regnvann fra gater, områder etc.
Kommunedirektørens kommentar: SJFF ønsket innsyn i intensjonsavtalen som ble oversendt til kommunen samt NVE og Statsforvalter i Rogaland som dokumentasjon på innsigelsen til NVE. Da kommunen ikke er part i avtalen ble det formidlet at de måtte kontakte partene og be de om innsyn. Ut fra merknaden ser det ut til at de fikk innsyn i avtalen av forslagsstiller. Kommunedirektøren anerkjenner de bekymringer SJFF har med hensyn til miljøtilstanden i Storelva og naturmangfoldet. Det er gjennom prosessen gjort vurderinger av alternative vannuttak, men konkludert med å fastholde løsningen i Storelva. Statsforvalteren i Rogaland har trukket sin innsigelse basert på de supplerende vurderingene og endringene i plassering av vannuttaket som er utført etter offentlig ettersyn.			

5. Begrenset høring 24.3.25 – 23.4.25

1. Statsforvalteren i Rogaland
2. Statens vegvesen
3. Marwin & Witold eiendom
4. NVE
5. Rogaland fylkeskommune
6. V. Handeland Tre og Maskin

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i merknad/uttalelse	Forslagsstillers kommentar
1	Statsforvalteren i Rogaland , datert 2.4.25, dok.nr. 25/5303	Ingen merknader	<i>Ingen kommentar</i>
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering			
2	Statens vegvesen , datert 3.4.25 Dok.nr. 25/5379	Forutsetter at justert friskt er i tråd med gjeldende krav i håndbok N100 Veg- og gateutforming. Ingen ytterligere merknader til foreslåtte endringer.	<i>Ingen kommentar</i>
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering. Forutsetningen skal være ivaretatt.			
3	Marwin & Witold eiendom AS , gnr./bnr. 45/91 datert 10.4.25, Dok.nr. 25/6163	Viser til historikk om forhandlingene mellom forslagsstiller og merknadsstiller. Mener at det ikke er interesse fra forslagsstiller og deres advokat for å ivareta bedriftene som er etablert på Birkeland i dag. Ber beslutningsmyndigheten i Sauda om å ha all informasjon tilgjengelig før en går med på utbyggingen. Konklusjon: Jeg ber innstendig at det sies nei til videre utvikling av ammoniakk fabrikk på Birkeland og frigir dette arealet til nye grundere/bedrifter som er mer tilpasset til allerede etablerte bedrifter der oppe.	Iverson har lagt stor vekt på å finne gode løsninger for bedriftene som blir berørt som følge av våre planer om etablering av ammoniakkfabrikk på Birkeland. Vi har hatt tett dialog med alle bedriftene i en strukturert prosess, inkl. Marwin og Witold Eiendom AS (M&W), der vi har forsøkt å finne gode løsninger for alle parter. Eksempelvis har Iverson i forhandlingsprosessen signalisert til M&W at utvikling av nåværende bedrift med tilhørende bygningsmasse ville være fullt mulig og bli hensyntatt i et senere oppgjør. M&W fikk i vårt utkast til opsjonsavtale et tilbud om et større bygg der planlagt lagerhall inngikk som en integrert og fullisolert del av den nye bygningen. I skisse til avtale inngikk også

			ny lakkboks, da flytting av den eksisterende ville være risikofylt iflg M&W. SMB-bedriftene som har blitt direkte berørt som følge av våre planer har også fått tilbud om fri advokathjelp, og denne advokaten har ledet forhandlingene på vegne av bedriftene etter ønske fra bedriftene. I forhandlingene har det vært noen krav som vi ikke har hatt mulighet til å imøtekomme som følge av at disse kravene vil påføre prosjektet vårt stor risiko og uforutsigbare kostnader. Etter ei grundig vurdering så vi oss nødt til å redusere vårt fabrikkområde fra 12 hektar til 10 hektar for å redusere antall bedrifter som måtte flyttes. Dette medførte at M&W kan bli værende på sin eksisterende lokasjon. M&W har også uttrykt ved flere anledninger at de ikke ønsker å flytte, og har i forhandlingene lagt fram krav som de sa var "ufravikelige". Vi har fra vår side i forhandlinger både gjennom vår advokat og med våre representanter i Sauda, forklart hvorfor vi ikke kunne imøtekomme krav som vil påføre prosjektet stor risiko og uforutsigbare kostnader. Til slutt ble valget vårt å redusere vårt fabrikkområde og dermed unngå å måtte flytte denne bedriften. Sikkerhetssonene vil være uendret som følge av reduksjon av vårt areal. Vi ønsker å ha et godt naboskap og samarbeid med alle bedriftene på Birkeland, og vil etterstrebe en god dialog videre. Vi mener også at vår etablering vil føre til mer aktivitet og omsetning for bedriftene som er lokalisert på industriområdet.
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering. Se saksframlegg for vurdering av kommunestyret sine vedtakspunkt knyttet til dette tema.			

4	NVE , datert 8.4.2025 Dok.nr. 25/5611	Forutsetter at planendringen fortsatt ivaretar eksisterende kraftinfrastruktur og viser til ROS-analysen kap. 4.4.7. NVE har ellers ingen merknader til endringen.	<i>Ingen kommentar</i>
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering. Eksisterende kraftinfrastruktur er fortsatt ivaretatt.			
5	Rogaland fylkeskommune , datert Dok.nr. 25/	Det er ikke klart om nivået samsvarer med kommuneplanens føringer, men dekningen for sykkel synes å være lav, gitt næringsområdets nærhet til sentrum og boligområder. Fylkesdirektøren anbefaler at bakgrunnen for parkeringsbestemmelser synliggjøres, eventuelt at de samordnes med kommuneplanens retningslinjer. Til øvrige endringer har fylkesdirektøren ingen merknader. Fylkesvei Fylkesdirektøren har i tidligere uttalelser understreket at veiformål innenfor planområdet må dimensjoneres i henhold til gjeldende krav. Veier som ikke skal endres i forbindelse med gjennomføringen av planen ellers, kan eventuelt tas ut av reguleringsplanen. Etter vår vurdering er § 5.1 uklar når det gjelder utforming av fylkesveinettet, og fylkesdirektøren anbefaler at bestemmelsen fjernes.	<i>Ingen kommentar.</i>
Kommunedirektørens kommentar: Delvis tatt til følge. Parkering. Sykkel og bilparkering ble drøftet i forbindelse med 1.gangs behandling. Grunnet retningslinjene for beregning av parkering i KPA ville utløst krav til flere parkeringsplasser enn reelt behov er det foreslått en beregningsnøkkel tilpasset næringsområdet. Reguleringsbestemmelse § 5.1 er tatt ut av planforslaget. Rogaland fylkeskommune innspill om regulering av fylkesveien ble ikke tatt til følge ved offentlig ettersyn. Den gang lå sikkerhetssonene over veibanen, og slike soner må vises sammen med arealformålet de gjelder for. Etter offentlig ettersyn har sikkerhetssonene blitt justert og påvirker fylkesveien i mindre grad. Tiltak i fylkesveien er nå begrenset til kryssing med rørledning og etablering av avkjørsler til næringsområdet. I tillegg vil det bli etablert en gang- og sykkelvei langs veien. Forslaget om å ta fylkesveien ut av planforslaget er ikke tatt til følge. Hvis veien tas ut, vil eldre reguleringsplaner fortsatt gjelde – og de stemmer ikke med dagens vei. Vegmyndighetene har ikke stilt krav om utbedring av fylkesveien i dette planarbeidet. Et eventuelt behov for oppgradering bør heller vurderes i en samlet plan for en lengre veistrekning.			
6	V. Handeland Tre og Maskin Gnr./bnr 45/95 Datert 22.04.2025 Dok.nr. 25/6574	Viser til prosessen som har vært og forhandlinger med utbygger. Bemerket at det har vært mye usikkerhet grunnet dårlig informasjon. Stiller spørsmål ved hvordan industrien som blir stående tett utenfor fabrikken blir ivaretatt. Opplyser om at det situasjonen til tider er følt presset. Ber de folkevalgte i Sauda ivareta eksisterende industri/arbeidsplasser. Usikker på om Iversson klarer å ivareta all nærliggende industri.	På lik linje med de andre bedriftene oppe på Birkeland, har Iverson lagt stor vekt på å finne gode løsninger for de bedriftene som blir berørt som følge av våre planer om etablering av ammoniakkfabrikk på Birkeland. Iverson har dekket bedriftenes advokatutgifter. Iverson eFuels oppfatter

		Konklusjon: Jeg ber Sauda Kommune om at Iversson ikke får ubegrenset tid til å opprettholde usikkerheten. Det er bra med nyetablert industri, men ikke for enhver pris.	V. Handeland tre & Maskin som både imøtekomme og positiv i våre samtaler. Etter en grundig vurdering, har Iverson valgt å redusere sitt fabrikkområde fra 12 til 10 ha for å redusere antall bedrifter som må flyttes. Dette er ikke vårt foretrukne alternativ å måtte redusere arealet vårt, men vi var nødt til å finne en alternativ løsning når vi ikke har lyktes til å komme i mål med hele relokaliseringsskabelen som vi startet på. V. Handelands Tre & Maskins lokalisering ligger plassert helt opptil sorteringsanlegget og er nå et stykke unna vårt fabrikkbygg, og trenger derfor ikke å relokaliseres som følge av vårt endrede arealbehov og kan derfor bli værende som idag. Når det gjelder sikkerhetssone, vil disse være uendret også etter at arealet til fabrikkområdet er redusert. Vi ønsker å ha et godt naboskap og samarbeid med alle bedriftene på Birkeland, og vil etterstrebe en god dialog videre. Vi forventer også at vår etablering vil føre til mer aktivitet og omsetning for bedriftene som er lokalisert på industriområdet.
Kommunedirektørens kommentar: Tas til orientering. Se saksframlegg for vurdering av kommunestyret sine vedtakspunkt knyttet til dette tema.			